

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2552

**A Study of Communication Patterns for Supporting Student's Characteristics
in Faculty of Agricultural Technology, King Mongkut's Institute of Technology
Ladkrabang under Thai Qualifications Framework for Higher Education**

ดร.พัชรา เอี่ยมกิจการ
ผศ.ดร.ณัฐกร สงคราม
ผศ.ดร.ธำรงค์ เมฆโหรา
ดร.รพีพรรณ คันธะวิชัย

600245518

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
จากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558
คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษา ภายใต้กรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ คณาจารย์ และนักศึกษา และเพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะ เทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร ที่ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ

ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) นักศึกษาควรจะต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ คือ

1) การแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอ 2) มีวินัยและรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม 3) มีจิตสำนึกและปฏิบัติตาม จรรยาบรรณวิชาชีพ 4) เคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และ 5) เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับองค์กร และสังคม ตามลำดับ

ด้านความรู้ (Knowledge) นักศึกษาควรจะต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ คือ 1) การมีความรู้ ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กัน 2) มีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา 3) ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ และ 4) มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) นักศึกษาควรจะต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ คือ 1) ความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้ 2) ความสามารถในการ วิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้ 3) ความสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ ประเมินข้อมูล สารสนเทศ และ 4) มีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตร ตามลำดับ

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) นักศึกษาควรจะต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ คือ 1) การมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้ง รายบุคคลและงานกลุ่ม 2) ความสามารถในการปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม 3) ความสามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และ 4) การวางตัวและแสดงความคิดเห็น เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ ตามลำดับ

และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) นักศึกษาควรจะต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ คือ 1) ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตาม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี 2) ความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3) ความสามารถในการสรุป ประเด็น 4) มีความสามารถในการระบุ เข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา 5) มีวิจรณ์ญาณใน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม และ 6) มีความสามารถในการนำเทคนิคทางสถิติหรือ คณิตศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์และแปลความหมาย ตามลำดับ

2. รูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า การสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา ในคณะเทคโนโลยีการเกษตรควรเป็นการสื่อสารในรูปแบบบูรณาการที่มีการวางแผนให้เกิดการสื่อสารหลากหลาย รูปแบบที่ร่วมมือให้เกิดพลังของการสื่อสารคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปสู่กลุ่มเป้าหมายทั้งกลุ่มเป้าหมายหลักคือ นักศึกษา และกลุ่มเป้าหมายรอง เช่น บุคลากรในคณะเทคโนโลยีการเกษตร ผู้ประกอบการ นักเรียน ผู้ปกครอง และ

ประชาชนทั่วไป เป็นต้น ซึ่งในกระบวนการสื่อสารแบบบูรณาการสามารถวางแผนการสื่อสารตามองค์ประกอบของการสื่อสารได้ดังนี้

ผู้ส่งสาร (Sender) เป็นผู้ที่สามารถทำหน้าที่ในการส่งสารเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตรไปสู่ผู้รับสาร ซึ่งผู้ส่งสารเป็นได้ทั้งผู้ประกอบการ อาจารย์ คิษย์เก่า รุ่นพี่ และนักศึกษา นอกจากนี้ผู้ส่งสารยังอาจเป็นสื่อมวลชนที่จะทำการสื่อสารคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในภาพรวมของประเทศไปสู่ประชาชนทั่วไปได้อีกด้วย

สาร (Message) เนื้อหาสารที่ผู้ส่งสารทำการถ่ายทอดสามารถดำเนินการได้ทั้งการถ่ายทอดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้านในภาพรวมหรือการนำเสนอทักษะย่อยให้แก่ผู้รับสารโดยอาจจะเป็นการถ่ายทอดโดยตรงหรือการถ่ายทอดผ่านคำขวัญหรือสโลแกนต่างๆ

ช่องทางการสื่อสาร (Channel) ช่องทางการสื่อสารที่ควรใช้ในการถ่ายทอดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปสู่นักศึกษาและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตรสามารถใช้ช่องทางการสื่อสารทั้งภายในคณะเทคโนโลยีการเกษตร เช่น โปสเตอร์ การอบรม การเรียนการสอน ฯลฯ และภายนอกคณะเทคโนโลยีการเกษตร เช่น สื่อสังคมออนไลน์ สื่อของสถานประกอบการ ฯลฯ

ผู้รับสาร (Receiver) ผู้รับสารหลักในรูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร คือ นักศึกษาปัจจุบันที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1-4 และผู้รับสารรอง ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร ผู้ประกอบการ นักเรียนที่สนใจเข้าศึกษาต่อ และประชาชนทั่วไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลงได้ต้องขอขอบพระคุณทุนสนับสนุนการวิจัยจากคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนของคณะเทคโนโลยีการเกษตรทั้งสถานประกอบการทุกแห่ง ที่ให้ความอนุเคราะห์และสละเวลาในการตอบแบบสัมภาษณ์ นักศึกษาและคณาจารย์จากคณะเทคโนโลยีการเกษตรที่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของทุกภาคส่วน และการวางแผนรูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร อันนำไปสู่การใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนของคณะเทคโนโลยีการเกษตรให้เกิดประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	2
กิตติกรรมประกาศ	4
สารบัญ	5
สารบัญตาราง	7
สารบัญภาพ	10
บทที่ 1 บทนำ	11
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	11
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	12
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	12
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย	13
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
2.1 อุดมศึกษากับการพัฒนากำลังคนและตลาดแรงงาน	16
2.2 สถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา	17
2.3 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา	18
2.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์	20
2.5 การสื่อสารเพื่อการพัฒนา	22
2.6 รูปแบบการสื่อสาร	24
2.7 การจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	26
2.8 ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอม เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	28
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
2.10 กรอบแนวความคิดในการวิจัย	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
บทที่ 4 ผลการวิจัย	43
4.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร	43
4.2 รูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา	99
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	102
5.1 สรุปผลการวิจัย	102
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	104
ภาคผนวก	107

การตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหาของผู้ทรงคุณวุฒิ	108
ภาพกิจกรรมการสนทนากลุ่มย่อย	116
บรรณานุกรม	117

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักศึกษาภาคเทคโนโลยีการเกษตรจำแนกตามหลักสูตร	27
ตารางที่ 2 แสดงผลการเรียนรู้ของนักศึกษาภาคเทคโนโลยีการเกษตรจำแนกตามหลักสูตร	29
ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาภาคเทคโนโลยีการเกษตรจำแนกตามหลักสูตรต่าง ๆ	44
ตารางที่ 4 แสดงเพศของผู้ประกอบการ	46
ตารางที่ 5 แสดงอายุของผู้ประกอบการ	46
ตารางที่ 6 แสดงระดับการศึกษา	47
ตารางที่ 7 แสดงตำแหน่งงาน	47
ตารางที่ 8 แสดงฝ่ายงาน/แผนก	48
ตารางที่ 9 แสดงประเภทสถานประกอบการ	48
ตารางที่ 10 แสดงประสบการณ์การรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ	49
ตารางที่ 11 แสดงจำนวนบัณฑิตที่เคยรับเข้าปฏิบัติงานของสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ	49
ตารางที่ 12 แสดงหลักสูตรที่สถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ	50
ตารางที่ 13 แสดงระยะเวลาเฉลี่ยในการเข้าปฏิบัติงานของบัณฑิตในสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ	52
ตารางที่ 14 แสดงหลักสูตรที่สถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานสนใจรับเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ	52
ตารางที่ 15 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรม	54
ตารางที่ 16 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความรู้	55
ตารางที่ 17 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะทางปัญญา	55
ตารางที่ 18 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	56
ตารางที่ 19 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	57
ตารางที่ 20 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรมจำแนกตามหลักสูตร	58

ตารางที่ 21	แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้าน ความรู้จำแนกตามหลักสูตร	59
ตารางที่ 22	แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้าน ปัญหาจำแนกตามหลักสูตร	61
ตารางที่ 23	แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบจำแนกตามหลักสูตร	62
ตารางที่ 24	แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้าน ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามหลักสูตร	64
ตารางที่ 25	แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้าน คุณธรรม จริยธรรมจำแนกตามการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงาน	65
ตารางที่ 26	แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อ คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรมจำแนกตามหลักสูตร	66
ตารางที่ 27	แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อ คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรมจำแนกตามหลักสูตร	68
ตารางที่ 28	แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้าน ความรู้จำแนกตามการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงาน	69
ตารางที่ 29	แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อ คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความรู้จำแนกตามหลักสูตร	71
ตารางที่ 30	แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อ คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความรู้จำแนกตามหลักสูตร	72
ตารางที่ 31	แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้าน ปัญหาจำแนกตามการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงาน	74
ตารางที่ 32	แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อ คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านปัญหาจำแนกตามหลักสูตร	75
ตารางที่ 33	แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อ คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านปัญหาจำแนกตามหลักสูตร	76
ตารางที่ 34	แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบจำแนกตามการรับบัณฑิตเข้า ปฏิบัติงาน	78
ตารางที่ 35	แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อ คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบจำแนกตามหลักสูตร	79

ตารางที่ 36 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อ คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบจำแนกตามหลักสูตร	80
ตารางที่ 37 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้าน ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงาน	82
ตารางที่ 38 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อ คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามหลักสูตร	84
ตารางที่ 39 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อ คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามหลักสูตร	86
ตารางที่ 40 แสดงผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาขณะ เทคโนโลยีการเกษตรตามที่คณะของผู้ประกอบการ นักศึกษา และอาจารย์ เรียงตามลำดับความสำคัญของทักษะย่อย	98

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	38
แผนภาพที่ 2 แสดงกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552	43
แผนภาพที่ 3 แสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาด้านคุณธรรมและจริยธรรมตาม ทัศนะของนักศึกษา	91
แผนภาพที่ 4 แสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาด้านความรู้ตามทัศนะของ นักศึกษา รูปแบบที่ 1	92
แผนภาพที่ 5 แสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาด้านความรู้ตามทัศนะของ นักศึกษา รูปแบบที่ 2	93
แผนภาพที่ 6 แสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาด้านทักษะทางปัญญาตามทัศนะ ของนักศึกษา	94
แผนภาพที่ 7 แสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบตามทัศนะของนักศึกษา	95
แผนภาพที่ 8 แสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามทัศนะของนักศึกษา	96
แผนภาพที่ 9 แสดงรูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา ในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง	101

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนากำลังคนเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนากำลังคนผ่านการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญต่อการวางแผนการพัฒนากำลังคนในแผนยุทธศาสตร์ด้านอื่นๆ ของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนพัฒนากำลังคนในระดับประเทศ พ.ศ. 2555-2559 ที่มุ่งให้เกิดการผลิตและพัฒนากำลังคนที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นรอยต่อระหว่าง “โลกของการศึกษา” กับ “โลกของงาน” จึงมีบทบาทสำคัญในการผลิตและพัฒนากำลังคนให้จบไปเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ โดยมีความพร้อมทั้งทักษะชีวิตและทักษะอาชีพที่จะเป็นแรงงานคุณภาพเข้าสู่ตลาดแรงงานภายหลังจบการศึกษา การวางแผนการผลิตกำลังคนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานจึงเป็นบทบาทหลักที่สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ในสถานการณ์ปัจจุบันของการผลิตบัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษากลับพบว่า “บัณฑิตมีแนวโน้มตกงานสูงขึ้น” โดยข้อมูลการมีงานทำของบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 9-10 ได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหานักศึกษาที่จบเป็นบัณฑิตแต่ไม่ได้ทำงานและไม่ได้ศึกษาต่อมีแนวโน้มสูงขึ้นจากร้อยละ 18.24 ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) เป็นร้อยละ 26.83 ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) หรือคิดเป็นบัณฑิตที่ตกงานราว 1 ใน 4 ของบัณฑิตทั้งหมด แต่ในขณะเดียวกันกลับพบว่า “ตลาดแรงงานขาดแคลนแรงงาน” โดยผู้ประกอบการกว่าร้อยละ 40 ที่ชี้ว่าประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานโดยไม่สามารถหาแรงงานในตำแหน่งที่ต้องการได้ภายในระยะเวลาตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2554)ⁱⁱ ซึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าวอาจจะสะท้อนให้เห็นบางภาพของปัญหาหาระหว่างโลกของการศึกษากับโลกของงาน อาทิ การผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การขาดความเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ คุณลักษณะของบัณฑิตที่จบมา เก่งงานและไม่สู้งาน เป็นต้น

ในขณะเดียวกัน คุณภาพของบัณฑิตที่จบการศึกษายังพบว่า กลุ่มบัณฑิตที่จบแล้วและได้งานทำยังขาดคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ โดยจากการวิเคราะห์ทักษะที่นายจ้างอยากได้พบว่ามีทักษะการติดต่อสื่อสาร การคิดคำนวณ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และความสามารถทางภาษาอังกฤษ แต่จากการสำรวจพบว่าแรงงานไทยยังอ่อนทักษะทั้ง 4 ด้านอีกมาก คือ แรงงานที่อ่อนทักษะการติดต่อสื่อสารมีร้อยละ 41 การคิดคำนวณมีร้อยละ 60 การใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศมีถึงร้อยละ 81 และความสามารถทางภาษาอังกฤษมีมากที่สุดถึงร้อยละ 96 (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2550)

การสนับสนุนให้เกิดการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มพูนศักยภาพและทักษะตามความต้องการของตลาดแรงงานจึงควรถูกให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยในปัจจุบันการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาได้มีการวางกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต้องใช้เป็นแนวทางในการกำหนดและพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตใน 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมาตรฐานผลการเรียนรู้นี้ดังกล่าวจะกลายเป็นคุณลักษณะเบื้องต้นของบัณฑิตที่จะสำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นหน่วยงานหนึ่งในสถาบันอุดมศึกษาที่มีพันธกิจสำคัญในการผลิตบัณฑิตสาขาการเกษตรให้มีความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติที่จะเป็นคุณประโยชน์ต่อการพัฒนางานด้านการเกษตรของประเทศอย่างยั่งยืนตั้งปณิธานของคณะ จึงมีบทบาทหน้าที่ในการนำมาตรฐานผลการเรียนรู้นี้มาเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต ซึ่งนำมาสู่ประเด็นคำถามที่น่าสนใจว่าคุณลักษณะของบัณฑิตในคณะเทคโนโลยีการเกษตรที่ได้รับการพัฒนาตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้นี้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการภาคการเกษตรเพียงใด และหากมองย้อนกลับมาสู่สถาบันอุดมศึกษาจึงเกิดประเด็นคำถามอีกว่า นักศึกษาที่เป็นบัณฑิตในอนาคตและคณาจารย์ซึ่งเป็นผู้ผลิตบัณฑิตมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้และผู้ประกอบการอย่างไร และรูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาควรเป็นอย่างไร

ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาที่จะเป็นแรงงานรุ่นใหม่ในตลาดแรงงานภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่จะนำไปสู่การศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการผลิตบัณฑิตของคณะให้เป็นแรงงานรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษา ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ คณาจารย์ และนักศึกษา

2) เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตประชากร

ผู้ประกอบการ เป็นบุคคลที่ดำเนินงานในระดับบริหารหรือหัวหน้างานขององค์กรหรือบริษัท ในภาครัฐและภาคเอกชนที่เคยและไม่เคยรับนักศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบังเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

นักศึกษา เป็นผู้กำลังศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีของคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบังชั้นปีที่ 1 – 4 ในช่วงปีการศึกษา 2557-2558

คณาจารย์ เป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้สอนในระดับปริญญาตรีของคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ขอบเขตเนื้อหา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา หมายถึง มาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจะต้องกำหนดเป้าหมายและดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

รูปแบบการสื่อสาร หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดการส่งสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยได้มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานหลักเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : การศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษาภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

- 1) การพัฒนาแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นแรงงานรุ่นใหม่ ภายใต้มาตรฐานผลการเรียนรู้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาปัจจุบันตามทีระบุนในหลักสูตร การพัฒนาแบบสัมภาษณ์แบบร่าง การตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และการปรับแก้ไขแบบสัมภาษณ์

- 2) การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษาที่เป็นแรงงานรุ่นใหม่ โดยวิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ (Enumeration by telephone) กับผู้ประกอบการในระดับผู้บริหารหรือหัวหน้างานในบริษัทหรือองค์กร ภาคการเกษตรจำนวน 120 คน ได้แก่
 - 2.1) ผู้ประกอบการที่เคยรับนักศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบังเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ จำนวน 60 คน จำแนกตามหลักสูตร หลักสูตรละ 10 คน
 - 2.2) ผู้ประกอบการที่ไม่เคยรับนักศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบังเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ แต่มีการดำเนินงานในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของหลักสูตร จำนวน 60 คน
- 3) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษาที่เป็นแรงงานรุ่นใหม่ในมิติต่างๆ

ขั้นตอนที่ 2 : การศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษา ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยการมีส่วนร่วมของคณาจารย์และนักศึกษา และการศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

- 1) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) กลุ่มผู้สอนและกลุ่มนักศึกษาในหลักสูตรต่างๆ ของคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 15-20 คน เพื่อค้นหาคำตอบร่วมกันเกี่ยวกับ 1.1) ศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษา โดยอาศัยข้อมูลเบื้องต้นจากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 และบทสรุปจากคุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษา และ 1.2) ศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552
- 2) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาในทัศนคติของคณาจารย์และนักศึกษา และรูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

ขั้นตอนที่ 3 : สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับ 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ คณาจารย์ และนักศึกษา และ 2) รูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษา โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ คณาจารย์ และนักศึกษา
- 2) รูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษา โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ คณาจารย์ และนักศึกษา
- 3) แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
- 4) การนำผลการวิจัยไปเป็นเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ความต้องการแรงงานของตลาดแรงงานในภาคการเกษตร คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในแรงงานภาคเกษตร เป็นต้น
- 5) การนำผลการวิจัยไปต่อยอดงานวิชาประเด็นอื่นๆ อาทิ การวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรการวิจัยเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะเฉพาะประเด็น เป็นต้น

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังมีรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 อุดมศึกษากับการพัฒนากำลังคนและตลาดแรงงาน
- 2.2 สถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
- 2.3 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
- 2.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 2.5 การสื่อสารเพื่อการพัฒนา
- 2.6 รูปแบบการสื่อสาร
- 2.7 การจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 2.8 ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.10 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 อุดมศึกษากับการพัฒนากำลังคนและตลาดแรงงาน

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญที่จะมีส่วนร่วมในการวางแผนกำลังคนของประเทศ โดยเป็นรอยต่อสำคัญที่เชื่อมระหว่าง “โลกของการศึกษา” และ “โลกของงาน” การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพที่นำไปสู่บัณฑิตที่มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานจึงเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

แผนการพัฒนาประเทศส่วนใหญ่จึงมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังคนที่จะเป็นปัจจัยพื้นฐานต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนโดยวางยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะรัฐมนตรีแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์หลัก (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2554)ⁱⁱⁱ และเป็นแนวทางสำคัญในการวางแผนการพัฒนาคณะองคกรต่างๆ ในมิติอื่นๆ ตามมา อาทิ แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่มุ่งพัฒนาคณะผ่านการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)^{iv} แผนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2564) ที่มุ่งพัฒนาและเพิ่มศักยภาพทุนมนุษย์ของประเทศด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2554)^v เป็นต้น อีกทั้ง

ยังมีการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนากำลังคนผ่านแผนพัฒนากำลังคนในระดับประเทศ พ.ศ. 2555-2559 ที่ผ่านมติคณะรัฐมนตรีให้ทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เกิดการผลิตและพัฒนาศักยภาพกำลังคนที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2555)⁴ ดังนั้นจึงเป็นที่ว่าการพัฒนากำลังคนเป็นประเด็นสำคัญในการวางแผนการพัฒนาประเทศของทุกภาคส่วน เช่นเดียวกันการผลิตบัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาจึงควรเป็นการผลิตที่มุ่งให้เกิดกำลังคนที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานอย่างแท้จริง

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้สะท้อนภาพความตระหนักในการพัฒนากำลังคนและการผลิตบัณฑิตที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน โดยการสนับสนุนให้เกิดการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มพูนศักยภาพและทักษะตามความต้องการของตลาดแรงงาน ที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ โดยการผลิตกำลังคนที่มีศักยภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สามารถทำงานเพื่อดำรงชีพตนเองและเพื่อช่วยเหลือสังคม มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ และมีสุขภาวะทั้งร่างกายและจิตใจ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554)⁵

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าบทบาทของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความสำคัญที่จะเพิ่มพูนความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเป็นแรงงานคุณภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนากำลังคนที่มีส่วนในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

2.2 สถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

สถานการณ์การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา พบว่า “บัณฑิตที่จบการศึกษาดังงาน” โดยมีนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีแต่ได้งานทำในปีแรกมีเพียง 1 ใน 3 เท่านั้น (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2557)⁶ แต่ในขณะเดียวกันกลับพบว่า “ตลาดแรงงานขาดแคลนแรงงาน” โดยผู้ประกอบการกว่าร้อยละ 40 ที่ชี้ว่าประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานโดยไม่สามารถหาแรงงานในตำแหน่งที่ต้องการได้ภายในระยะเวลาตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2554)⁷ ซึ่งจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาในตลาดแรงงานของไทยพบว่า ปัญหาบางส่วนเกิดจากคุณภาพบัณฑิตและการขาดความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงานภายนอกที่เป็นผู้ใช้งานบัณฑิต จึงทำให้การผลิตบัณฑิตทั้งในด้านองค์ความรู้และทักษะไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ อีกทั้งบัณฑิตจบใหม่ยังขาดทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน ทั้งด้านไอที ภาษาอังกฤษ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทักษะที่นายจ้างต้องการ (เสาวณี จันทะพงษ์, 2557)⁸

อีกทั้งจากการวิเคราะห์ SWOT Analysis ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ก็ยังชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนของการผลิตบัณฑิตในระดับอุดมศึกษาอย่างชัดเจนว่า “การผลิตบัณฑิตส่วนใหญ่มีจำนวนไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและยุทธศาสตร์การ

พัฒนาประเทศ รวมทั้งคุณภาพของบัณฑิตใหม่ ขาดความรู้และทักษะที่จำเป็น ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตรงกับลักษณะงานที่ผู้ประกอบการต้องการ”⁴

ดังนั้น จากสถานการณ์ของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สะท้อนภาพความไม่สอดคล้องกันของโลกของการศึกษาและโลกของงาน จึงทำให้บัณฑิตที่จบการศึกษายังขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นและตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการและตลาดแรงงาน

2.3 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ในหมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ จึงทำให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการอุดมศึกษาเพื่อให้ทุกสถานศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานที่สามารถเทียบเคียงกันได้

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติขึ้นบนฐานงานวิจัยและประสบการณ์นานาชาติ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้จัดการศึกษาอย่างเป็นไปตามมาตรฐาน และเป็นแนวทางในการประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชา จึงนำไปสู่ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่เป็นแนวทางในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552, 2552)

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางปฏิบัติ ได้ระบุสาระสำคัญไว้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

- ความหมาย กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF : HED) หมายถึง กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของประเทศซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ การแบ่งสายวิชา ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

- วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา โดย

ครอบคลุมระดับคุณวุฒิใน 6 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 : อนุปริญญา (3 ปี) ระดับที่ 2 : ปริญญาตรี ระดับที่ 3 : ประกาศนียบัตรบัณฑิต ระดับที่ 4 : ปริญญาโท ระดับที่ 5 : ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และระดับที่ 6 : ปริญญาเอก

- การเรียนรู้และมาตรฐานผลการเรียนรู้ เป็นข้อกำหนดเฉพาะซึ่งเป็นผลที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาขึ้นจากการเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา ระหว่างการศึกษา จากการเรียนรู้และการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้ทั้งในและนอกหลักสูตรและแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถจากการเรียนรู้เหล่านั้นได้อย่างเป็นที่เชื่อถือเมื่อเรียนจบในรายวิชาหรือหลักสูตรนั้นแล้ว

มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้วางกรอบในการกำหนดคุณภาพของบัณฑิตในทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชา มีความครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ

1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรม ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม

2) ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิดและการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่างๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบ ในการเรียนรู้ของตนเอง

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

โดยการมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านจะมีระดับความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นตามระดับคุณวุฒิที่สูงขึ้น และบางสาขาวิชายังต้องการทักษะทางกายภาพที่สูงขึ้น เช่น การวาดภาพ ดนตรี วิทยาศาสตร์การแพทย์ ฯลฯ อาจจะต้องเพิ่มการเรียนรู้ทางด้านทักษะพิสัย (Domain of Psychomotor Skill) ในมาตรฐานผลการเรียนรู้ได้อีกด้วย

- มาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาตรี อย่างน้อยต้องมีคุณลักษณะดังนี้

1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม สามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม และวิชาชีพโดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงออกซึ่ง

พฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม อาทิ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจโลก เป็นต้น

2) ด้านความรู้ มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ตระหนัก รู้หลักการ และทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ มีความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชา และตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา และการต่อยอดองค์ความรู้ ส่วนหลักสูตรวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติ จะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

3) ด้านทักษะทางปัญญา สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมิน ข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหา และงานอื่นๆ ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ได้อย่างสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติ และผลกระทบ จากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันต้องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพ สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ นักศึกษาสามารถใช้วิธีการปฏิบัติงานประจำและหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่ม ได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงออกซึ่ง ภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนและต้องใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มในการ วิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาตนเองและอาชีพ

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นปัญหา สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคนิคทางสถิติหรือ คณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผลแปลความหมาย และนำเสนอข้อมูล สารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการพูด การเขียน สามารถ เลือกใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การปฏิรูปการศึกษาของชาติผ่านพระราชบัญญัติการศึกษาได้มุ่งให้เกิด การพัฒนาการศึกษาทั้งในด้านคุณภาพและมาตรฐานในทุกๆ ระดับ การจัดการศึกษาใน ระดับอุดมศึกษาซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติจึงจำเป็นต้องมีการวาง มาตรฐานการอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ จึงนำไปสู่การวางกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่ชี้ทิศและแนวทางการดำเนินงานให้แก่สถาบันการศึกษาต่างๆ ได้ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

2.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ ลักษณะบุคลิกของบุคคลที่ต้องการให้เกิดขึ้น โดยอาจเป็นภาพ เป้าหมายปลายทางของบัณฑิตที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักศึกษา ซึ่งมีผู้กล่าวถึง

คุณลักษณะบัณฑิตไว้หลากหลายและแตกต่างกันไปตามความคิดและความเชื่อของนักคิดแต่ละคน
อาทิ

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2548)^{xii} ได้สรุปคุณลักษณะของบัณฑิตจากแนวคิดของกลุ่มนักวิชาการ
กลุ่มต่างๆ ออกได้เป็น 5 กลุ่มใหญ่ คือ

- 1) กลุ่มอุดมคตินิยม มุ่งเน้นคุณลักษณะของบัณฑิตที่เป็นอุดมคติของมนุษย์คือคุณธรรม
จริยธรรมเป็นฐานหลักที่สำคัญ รวมถึงองค์ประกอบในเรื่องอุดมคติและความเชื่อต่างๆ ที่
เป็นองค์ประกอบของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
- 2) กลุ่มปัญญานิยม มุ่งเน้นคุณลักษณะของบัณฑิตในเชิงของความสามารถทางปัญญาและ
การนำปัญญาไปใช้ได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมเป็นสำคัญ
การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงควรมุ่งให้ผู้เรียนเกิดปัญญาได้อย่างสมบูรณ์พอ
- 3) กลุ่มชุมชนนิยม มุ่งเน้นบัณฑิตที่รู้และเข้าใจชุมชนและสังคมที่ตนเองอยู่ เข้าใจเหตุผล
ที่มา สภาพการณ์และปัญหาของชุมชน มีจิตสำนึกในทางสังคมและมีความรับผิดชอบต่อ
สังคม สามารถเชื่อมโยงเรื่องที่เรียนกับปัญหาสังคมได้อย่างดี
- 4) กลุ่มปฏิบัตินิยม มุ่งเน้นคุณสมบัติที่สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของงาน
พร้อมที่จะทำงานในสภาพของการเปลี่ยนแปลง โดยมีความรู้พื้นฐานที่ครบถ้วน รอบด้าน
เพียงพอ และนำไปประยุกต์ใช้งานได้จริง
- 5) กลุ่มเทคโนโลยีนิยม มุ่งเน้นใช้เทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ของการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้า
การทำงานและการพัฒนางานให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป และสามารถพัฒนาและสร้าง
นวัตกรรมจากเทคโนโลยีประเภทต่างๆ ได้

อีกทั้งทีศนา แคมมณี (2557)^{xiii} ได้ประมวลและศึกษาแนวคิดของบุคคล คณะบุคคล และ
หน่วยงานต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนรู้ที่จำเป็นและเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ไว้ 5
กลุ่ม คือ

- 1) ความรู้ในวิชาแกนหรือแนวคิดสำคัญต่างๆ ที่ควรเป็นการเรียนรู้เชิงลึกและมีความ
เชื่อมโยงสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) คุณธรรมและคุณลักษณะ เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความกล้าเชิงจริยธรรม
- 3) ทักษะทางปัญญา เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดวิพากษ์ คิดอย่างมี
วิจารณญาณ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา
- 4) ทักษะทางสังคม เช่น ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความมีวินัย การปรับตัว การ
เป็นผู้นำ
- 5) ทักษะการใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การใช้วิธีการเชิงปริมาณ การใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศ

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ได้สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และมาตรฐานผลการเรียนรู้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่มุ่งให้เห็นคุณภาพของผู้เรียนใน 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านสังคม และด้านเทคโนโลยี

2.5 การสื่อสารเพื่อการพัฒนา

การสื่อสารเป็นกลไกที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาหรือการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคมที่มีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด โดยบ่อยครั้งมักเกิดควบคู่กันและส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกันเสมอ ดังที่ Beltran (1976 อ้างถึงใน ณรงค์ สมพงษ์, 2543)^{xiv} ได้กล่าวถึงการสื่อสารว่าเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นเครื่องมืออันทรงอำนาจอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ แต่อำนาจดังกล่าวไม่ใช่อำนาจพิเศษ และไม่อาจก่อให้เกิดการพัฒนาได้โดยตัวของมันเอง

ประมะ สตะเวทิน (2546)^{xv} ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการสื่อสารในการพัฒนาว่า การสื่อสารเป็นสายใยของสังคมและเป็นส่วนประกอบที่สำคัญต่อกระบวนการทางสังคมที่จะนำไปสู่การพัฒนา โดยการสื่อสารมีบทบาทหน้าที่ในการให้ข่าวสาร (informative function) การชักจูงใจ (persuasive function) และการให้ความรู้ (educational function) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุน และขยายงานพัฒนา หรือเรียกการสื่อสารเหล่านี้ว่า การสื่อสารเพื่อการพัฒนา (development communication)

หากพิจารณาถึงความเป็นมาของการสื่อสารเพื่อการพัฒนา ปารีชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล (2542)^{xvi} และเสถียร เขยประทับ (2542)^{xvii} ได้กล่าวโดยสรุปไว้ว่ากระบวนการสื่อสารได้ถูกประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของประเทศมากกว่าสี่ทศวรรษ โดยในยุคแรกเป็นการสร้างความเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การก้าวสู่สังคมทันสมัยแบบตะวันตก ซึ่งสื่อมวลชนได้ทำหน้าที่สนับสนุนการทำงานของภาครัฐในการเผยแพร่แนวคิดและแนวปฏิบัติที่พึงประสงค์โดยมีลักษณะสำเร็จรูปไปสู่สมาชิกในสังคม แต่ประสบอุปสรรคหลายประการ เช่น การขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนา การขาดความเข้าใจต่อความต้องการของนักวางแผนกับกลุ่มเป้าหมาย การขาดการมีส่วนร่วม การขาดการพิจารณาเนื้อหาและช่องทางการสื่อสาร เป็นต้น ดังนั้นในระดับต่อมาจึงมุ่งเน้นที่การสื่อสารที่เกิดขึ้นจากผู้รับสารเป็นศูนย์กลางเป็นการสื่อสารจากล่างขึ้นบน (bottom up) ที่เน้นการมีส่วนร่วม และมีการพิจารณาเนื้อหาและช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมและตรงตามความต้องการของผู้รับสาร ซึ่งกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมนี้จะนำไปสู่การเกิดสำนึกเชิงสาธารณะร่วมกันและกระบวนการเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในสังคม ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เหมาะสมและเห็นพ้องต้องกันของสมาชิกในสังคม โดยการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมมีหลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การเข้าถึง (Access) หมายถึง การเข้าถึงสื่อที่ให้บริการแก่ชุมชน สื่อยอมเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกรายการที่เกี่ยวข้องกับตนเองได้อย่างหลากหลาย และเป็นช่องทางที่จะทำให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแสดงความต้องการของตนเองได้

2. การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การมีส่วนร่วมในทุกระดับในกระบวนการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการวางแผนการสื่อสารภายในชุมชนตั้งแต่เริ่มคิดไปจนกระทั่งการผลิต การบริหารจัดการ การใช้สื่อในชุมชนต่างๆ ประชาชนในชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมหรือมีโอกาสเข้าร่วมได้ทุกขั้นตอน

3. การจัดการด้วยตนเอง (Self-management) ซึ่งการมีส่วนร่วมที่สำคัญยิ่งกว่าสิ่งใดก็คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยตนเองตามวิถีกระบวนการประชาธิปไตย และการตัดสินใจนั้น ประชาชนในชุมชนมีอำนาจตั้งแต่เริ่มคิด วางแผน ไปจนกระทั่งการกำหนดนโยบายการบริหารและการลงมือผลิตด้วยตนเอง

กระบวนการสื่อสารเพื่อการพัฒนาเป็นกลไกสำคัญที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ ในระดับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังนี้

1. ระดับปัจเจกบุคคล เป็นการเปลี่ยนแปลงระดับบุคคลที่ถือว่าการเปลี่ยนแปลงที่มีความสำคัญมากที่สุด โดยนักวิชาการหลายท่านได้มองว่าหากการสื่อสารครั้งใดทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับอื่น ๆ แต่ไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับบุคคลก็ถือได้ว่าการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยและไม่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน ดังคำกล่าวของ เสถียร เชยประทับ (2542) ที่ว่าการพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลในสังคม และวิถีทางที่คนในสังคมมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งหากดัชนีการพัฒนาด้านอื่นๆ มีการเปลี่ยนแปลง เช่น รายได้ต่อหัว ประชากรสูงขึ้น การขยายตัวของเมือง ฯลฯ แต่ไม่ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรม และโครงสร้าง ก็ถือว่ามีพัฒนาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงภายในตัวคนจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา โดยกระบวนการพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลอย่างต่อเนื่องและคงทน และ Milikan และ Blackmer (อ้างถึงในเสถียร เชยประทับ, 2542) ยังได้กล่าวถึงการพัฒนาว่า สิ่งจำเป็นที่สุดสำหรับการเปลี่ยนแปลงในแต่ละสังคมคือการที่ประชาชนต้องเปลี่ยนแปลงตัวเอง การเปลี่ยนแปลงในระดับปัจเจกบุคคลจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม

2. ระดับกลุ่มหรือองค์กร การพัฒนาที่ใช้กระบวนการสื่อสารเพื่อทำให้เกิดเปลี่ยนแปลงในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มหรือองค์กรต่างๆ เช่น กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น จะต้องมีการวางแผนการสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดย อูบลรัตน์ ศิริยุศศักดิ์ (2547)^{xviii} ได้กล่าวถึงการทำงานของสื่อมวลชนว่าสามารถสร้างผลกระทบต่อกลุ่มและองค์กรได้โดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ เช่น ดนตรีและรายการบันเทิงมีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมย่อยของกลุ่มเด็กและเยาวชน เป็นต้น

3. ระดับสถาบันทางสังคม สื่อมวลชนมีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงของสถาบันต่างๆ ในสังคมมากมาย อาทิ สถาบันศาสนา อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ (2547) ได้กล่าวว่า การนำเสนอข่าวเชิงลบเกี่ยวกับพระสงฆ์บ่อยๆ ทำให้สถาบันศาสนาได้รับผลกระทบจนอาจจะนำไปสู่การปฏิรูปสถาบันสงฆ์ได้ สถาบันการเมือง ณรงค์ สมพงษ์ (2543) ได้กล่าวถึง การให้ความรู้ทางการเมืองและสร้างความเข้าใจทางการเมืองที่ถูกต้องผ่านสื่อมวลชน จะนำไปสู่การที่ประชาชนเกิดความตระหนักในหน้าที่ที่จะรักษาสิทธิของตนเองและมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่ถูกต้อง อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยพลังประชาชนมากขึ้น สถาบันการศึกษา วิลเบอร์ แชรรมม์ และคณะ (Wilbur Schramm อ้างถึงใน ศรีน้อย โปวาทอง, 2514) ได้กล่าวถึงการใช้สื่อมวลชนใหม่ๆ เพื่อการศึกษาและการพัฒนา เช่น การใช้เพื่อปรับปรุงการสอนทุกระดับ การใช้เพื่อฝึกอบรมและยกระดับวุฒิครู การใช้ในการสอนนักเรียนที่ไม่มีโอกาสเรียนและขาดครูที่มีคุณวุฒิ การใช้ในการขจัดความไม่รู้หนังสือ และในการจัดการศึกษาขั้นมูลฐาน การใช้ในโครงการศึกษาผู้ใหญ่และงานพัฒนาในชุมชน

4. ระดับสังคม วัฒนธรรม และประเทศชาติ สื่อมวลชนยังมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับสังคม วัฒนธรรม และประเทศชาติ ดังเช่นที่ อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ (2547) ได้กล่าวถึงการใช้สื่อมวลชนนำเสนอการจัดประกวดนางสาวไทยเป็นข่าวใหญ่ๆ อย่างต่อเนื่อง ก็จะเป็นการตอกย้ำค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงในเรื่องรูปเป็นทรัพย์ เป็นสินค้าทางเพศ และเป็นการสนับสนุนสภาพสังคมชายเป็นใหญ่ต่อไป เป็นต้น แต่ความเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสารที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในระดับสังคม วัฒนธรรม และประเทศชาติยังมีอยู่น้อย ดังคำกล่าวของณรงค์ สมพงษ์ (2543) ที่ว่าการสื่อสารไม่เพียงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลเท่านั้น แต่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมโดยรวม แต่มีความเข้าใจเกี่ยวกับผลของสื่อที่มีต่อสังคมน้อยกว่าผลที่เกิดขึ้นกับบุคคล เนื่องจากผลทางสังคมและวัฒนธรรมยากต่อการศึกษาเพราะต้องใช้เวลายาวนานและไม่ง่ายในการสังเกตจากการศึกษาในห้องปฏิบัติการ และการสนับสนุนให้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมมีน้อยกว่าด้วย

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การสื่อสารเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลจนกระทั่งระดับสังคม วัฒนธรรม และประเทศชาติ โดยการเปลี่ยนแปลงในแต่ละระดับมีความเกี่ยวพันและส่งผลกระทบต่อ กันและกัน ซึ่งการสื่อสารเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนจะมุ่งเน้นการสื่อสารที่เกิดขึ้นจากผู้รับสารเป็นศูนย์กลาง เป็นกระบวนการสื่อสารจากล่างขึ้นบน เน้นการมีส่วนร่วมที่สมาชิกสามารถใช้สิทธิในการสื่อสารได้อย่างเต็มที่ เนื้อหาข่าวสารตรงตามความต้องการของผู้รับสาร การไหลของสารเหมาะสมกับช่องทางสื่อสาร

2.6 รูปแบบการสื่อสาร

การสื่อสารเพื่อทำให้เกิดการพัฒนามีหลากหลายรูปแบบซึ่งหากพิจารณาจากแบบจำลองการสื่อสารจะเห็นได้ว่ารูปแบบการสื่อสารคือกระบวนการที่ทำให้เกิดการส่งสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร

ผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ โดยแบบจำลองการสื่อสารมีทั้งแบบจำลองกระบวนการสื่อสารแบบทางเดียว (Model of one-way communication process) เช่น การรณรงค์ผ่านโปสเตอร์ การรณรงค์ผ่านจดหมายข่าว การสอนผ่านวีดิทัศน์ การสอนทางไกล เป็นต้น และแบบจำลองกระบวนการสื่อสารแบบสองทาง (Model of two-way communication process) เช่น การรณรงค์ผ่านกิจกรรม การรณรงค์ผ่านสื่อบุคคล การสอนให้ห้องเรียน เป็นต้น ซึ่งในกระบวนการสื่อสารแบบทางเดียวและกระบวนการสื่อสารแบบสองทาง มีองค์ประกอบหลักของการสื่อสารที่เหมือนกัน 4 องค์ประกอบ คือ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร

Berlo (1960)^{xix} ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของการสื่อสารไว้ดังนี้

1) ผู้ส่งสาร (Sender) คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่สื่อสารความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ข่าวสาร และวัตถุประสงค์ โดยผู้ที่ทำหน้าที่ส่งสารอาจจะเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง นักรณรงค์ หรือกลุ่มบุคคลที่มีคุณลักษณะเดียวกับกลุ่มเป้าหมายก็เป็นได้

2) สาร (Message) คือ ผลผลิตที่ผู้ส่งสารถ่ายทอดออกมา โดยเนื้อหาสารอาจจะมีได้หลากหลายรูปแบบ เช่น ข่าว เพลง ภาพ บทกลอน บทความ คำบรรยาย และอื่นๆ ซึ่งผู้ส่งสารจะต้องเลือกใช้กลยุทธ์ในการนำเสนอสารไปยังผู้รับสารได้อย่างเหมาะสม โดยปารีชาต สถาปิตานนท์ (2546) ยังได้กล่าวถึง กลยุทธ์ด้านสารว่าเป็นเสมือนกุญแจนำไปสู่ความสำเร็จของโครงการรณรงค์ ผู้ส่งสารสามารถเลือกกลยุทธ์ด้านสารให้เหมาะสมกับสารและผู้รับสาร ซึ่งกลยุทธ์ด้านสารมี 2 ด้าน คือ กลยุทธ์เชิงลบ (negative approach) หรือกลยุทธ์เชิงบวก (positive approach)

3) สื่อ (Channel) คือ สิ่งที่น่าพาสารไปยังเป้าหมายหรือพาหะของสาร โดยบางครั้งอาจจะมีสื่อที่น่าพาสารไปยังผู้รับสารที่เหมือนกัน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกิจกรรม เป็นต้น แต่ในบางครั้งการให้การศึกษาอาจจะมีสื่อเฉพาะสำหรับการจัดการเรียนการสอน เช่น สื่อการสอน ประเภท วัสดุอุปกรณ์ เกม ชุดการทดลอง เป็นต้น ซึ่งต้องมีการวางแผนการใช้สื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาสารและผู้รับสารเพื่อให้เกิดการนำสารไปยังผู้รับสารได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

4) ผู้รับสาร (Receiver) คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รับสารจากผู้ส่งสาร ซึ่งผู้รับสารอาจมีความแตกต่างกันทั้งในระดับอายุ สติปัญญา และความรู้พื้นฐาน จึงทำให้มีความสามารถในการถอดรหัสแตกต่างกันไปด้วย

กระบวนการสื่อสารแบบทางเดียวและกระบวนการสื่อสารแบบสองทางผู้ส่งสารจะต้องทำการเข้ารหัส (encode) หรือการนำเอาสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อสารมาใส่รหัสในหลากหลายรูปแบบ เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียน รูปภาพ กิริยาท่าทาง เป็นต้น เพื่อส่งสารออกไปยังผู้รับสารที่จะทำหน้าที่ในการถอดรหัส (decode) หรือการทำความเข้าใจต่อรหัสและสารที่ได้รับ เช่น การทำความเข้าใจกับคำพูด การทำความเข้าใจกับข้อความที่เขียน เป็นต้น และผู้รับสารจะต้องทำการตีความหมาย (interpret) สารที่ตนเองได้รับอีกด้วย แต่สำหรับกระบวนการสื่อสารแบบสองทางจะมีการสื่อสารกลับ (feedback) หรือการโต้ตอบกันระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารหรือปฏิกิริยาของผู้รับสารที่แสดงตอบสนองสารของผู้ส่งสารเพิ่มขึ้นมา ซึ่งโดยปกติในการสื่อสารของมนุษย์เราจะมีการโต้ตอบกันเกิดขึ้นตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นสื่อสารมวลชนก็ยังคงมีการสื่อสารกลับแต่อาจจะล่าช้ากว่าการสื่อสารระหว่าง

บุคคล เช่น การส่งไปรษณีย์ การส่ง SMS การโทรศัพท์เข้ามาขอรายการ เป็นต้น โดยในการสื่อสารกลับสามารถกระทำได้ทั้งการสื่อสารกลับเชิงบวก เช่น การซื้อสินค้าเพิ่มมากขึ้น การปฏิบัติตามการรณรงค์ และการสื่อสารกลับเชิงลบ เช่น การปฏิบัติตนตรงข้ามกับการรณรงค์หรือการเรียนการสอนของครู และที่สำคัญคือการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมที่ทำให้เกิดการพัฒนาส่วนใหญ่แล้วมุ่งเน้นให้เกิดการสื่อสารที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารจากล่างขึ้นบนมากกว่าการสื่อสารแบบสั่งการจากบนลงล่าง

2.7 การจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

- ประวัติคณะเทคโนโลยีการเกษตร^{xx}

คณะเทคโนโลยีการเกษตรเดิมคือ "โรงเรียนเกษตรกรรมนครปฐม" สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2509 ได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาด้านอาชีวศึกษา ของกรมอาชีวศึกษาจึงได้มีการปรับปรุงพื้นที่ และปีพ.ศ. 2513 ทำการย้ายที่ตั้งจากจังหวัดนครปฐมมายังเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร และได้เปลี่ยนชื่อเรียกเป็น "โรงเรียนเกษตรกรรมเจ้าคุณทหาร" โดยมีคำว่า "เจ้าคุณทหาร" เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่เจ้าพระยาสุรวงษ์ ไวยวัฒน์ (วร บุนนาค) ผู้ซึ่งเป็นบิดาท่านเลี้ยงที่ได้รับบริจาคที่ดิน 1,500 ไร่ให้เป็นพื้นที่ในการจัดตั้งสถานศึกษาทั้งโรงเรียนพรตพิทยพยัตในปัจจุบันและวิทยาลัยเกษตรเจ้าคุณทหารตามเจตจำนงของบิดา ต่อมาในปีพ.ศ. 2517 โรงเรียนเกษตรกรรมเจ้าคุณทหารได้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาและอัตรากำลังบุคลากรจนมีความก้าวหน้าตามลำดับจนได้รับการสถาปนาเป็น "วิทยาลัยเกษตรกรรมเจ้าคุณทหาร" และในพ.ศ. 2522 วิทยาลัยเกษตรกรรมเจ้าคุณทหารได้ออมาสังกัดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และได้รับการยกฐานะเป็น "คณะเทคโนโลยีการเกษตร" มาจนถึงปัจจุบัน

- วิสัยทัศน์คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สนับสนุนสถาบันสู่ความเป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 1 ใน 10 ของภูมิภาคอาเซียนในปี ค.ศ.2020 และมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตรชั้นนำ 1 ใน 5 ของประเทศ

- ปรัชญา

จัดการศึกษา วิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร

- ปณิธาน

มุ่งมั่นในการจัดการศึกษาในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้อันเป็นคุณประโยชน์ต่อการพัฒนางานด้านการเกษตรของประเทศไทยให้มีความความยั่งยืนและเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศ รวมทั้งส่งเสริมโอกาสการแข่งขันทางการค้าในตลาดโลก อันจะส่งผลถึงคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสภาพแวดล้อม

- วัตถุประสงค์

คณะเทคโนโลยีการเกษตร มีหน้าที่ในการผลิตบุคลากรและผลงานทางวิชาการด้านการเกษตรที่มีคุณภาพ เพื่อสนองตอบต่อสังคมและการพัฒนาประเทศชาติอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อผลิตบัณฑิตทางการเกษตรในระดับปริญญา ที่มีความรู้ความสามารถด้านวิชาการและวิชาชีพ ตามความต้องการของสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ มีความเป็นผู้นำ รับผิดชอบต่อสังคม รู้จักคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถวิเคราะห์ปัญหาและนำความรู้มาใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิตให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคม
- 2) เพื่อส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และเผยแพร่ผลงานทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีทางการเกษตรออกสู่สังคมอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าของสังคมและโลก
- 3) เพื่อสนองนโยบายของรัฐ และความต้องการของเอกชน ในการพัฒนาคุณภาพของประชากร

- การจัดการเรียนการสอน

คณะเทคโนโลยีการเกษตรจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี 6 หลักสูตร ดังนี้

- หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
- หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม
- หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร
- หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การประมง
- หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสัตวศาสตร์
- หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์เกษตร

นักศึกษาปัจจุบันของคณะเทคโนโลยีการเกษตรมีจำนวนทั้งสิ้น 2,124 คน ซึ่งสามารถจำแนกตามหลักสูตร ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรจำแนกตามหลักสูตร ประจำปีการศึกษา 2557

หลักสูตร	จำนวนนักศึกษา (คน)
1. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์	548
2. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม	115
3. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร	186
4. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การประมง	387
5. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสัตวศาสตร์	314
6. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์เกษตร	200
รวม	1,750
นักศึกษาดอกขางหลักสูตรพืชไร่ พืชสวน เทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืช และปฐพีวิทยา	374
รวมนักศึกษาทั้งสิ้น	2,124

2.8 ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

การจัดการศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีของคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบังได้นำกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ไปสู่การวางกรอบการพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในแต่ละด้าน โดยเฉพาะในหลักสูตรฉบับปรับปรุง 2554 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรจำแนกตามหลักสูตร

ผลการเรียนรู้	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ด้านความรู้	ด้านทักษะทางปัญญา	ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	ด้านทักษะในการวิเคราะห์การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
1. เกษตรศาสตร์ ^๑	1) แสดงความซื่อสัตย์สุจริตอย่างสม่ำเสมอ 2) มีวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเอง 3) เคารพกฎระเบียบข้อบังคับขององค์กร	1) มีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กัน ในสาขาวิชาเอกต่างๆ ได้แก่ เทคโนโลยีการผลิตพืชไร่ พืชสวน ปฐพีวิทยา ภูมิคุ้มกันวิทยา โรคพืชและโรคแมลงศัตรูพืช รวมถึงกฎหมายและมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเกษตร เศรษฐศาสตร์เกษตร และสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ 2) มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ วิทยาศาสตร์ การบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้อง 3) มีความคุ้นเคยกับ ความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข ปัญหาและการต่อยอดองค์ความรู้	1) มีความสามารถในการค้นคว้าข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตพืชโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แนวคิดและหลักฐานใหม่ ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อสรุปที่ได้ในการแก้ไขปัญหาหรืองานอื่น ๆ โดยไม่ต้องอาศัยคำแนะนำ 2) สามารถศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้ทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประสบการณ์ในภาคปฏิบัติ และผลกระทบที่ตามมาจากการตัดสินใจนั้น 3) มีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามเนื้อหาสาระสำคัญของหลักสูตร	1) มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งงานรายบุคคลและงานกลุ่ม 2) สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) สามารถสรุปประเด็นและสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับเรื่องและผู้ฟังที่แตกต่างกันได้ 2) สามารถระบุ เข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการผลิตพืช จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศทั้งในระดับชาติและนานาชาติ 3) สามารถติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นวัตกรรม และสถานการณ์โลก โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 4) สามารถใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน และภาษาอังกฤษในระดับใช้งานได้และเหมาะสม

นี่เป็นส่วนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่สามารถดัดแปลงแก้ไข หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการเรียนรู้ หลักสูตร	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ด้านความรู้	ด้านทักษะทางปัญญา	ด้านทักษะ บุคคลและความ รับผิดชอบ	ด้านทักษะในการวิเคราะห์การสื่อสารและ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
<p>2.การจัดการ ทรัพยากรดินและ สิ่งแวดล้อม^{๒๕๕}</p>	<p>1) มีจิตสำนึกและตระหนัก ในการปฏิบัติตาม จรรยาบรรณวิชาชีพ 2) แสดงออกอย่าง สม่ำเสมอถึงความซื่อสัตย์ สุจริต 3) มีวินัยและควม รับผิดชอบต่อตนเองและ สังคม 4) เคารพกฎระเบียบและ ข้อบังคับต่าง ๆ ของ องค์กรและสังคม 5) เคารพสิทธิและยอมรับ ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น</p>	<p>1) มีความรู้หลักการและทฤษฎีที่ สัมพันธ์กัน ในสาขาวิชาการ จัดการทรัพยากรดินและ สิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความรู้ความ เข้าใจด้านการประเมินผลกระทบ ด้านสิ่งแวดล้อม มาตรฐานและ ระบบการจัดการ สิ่งแวดล้อม กฎหมายสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ทางดิน และการทำวิจัย 2) มีความรู้ในสาขาวิชาอื่น ได้แก่ วิทยาศาสตร์ การบริหาร จัดการ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง 3) มีความคุ้นเคยกับ ความก้าวหน้าทางวิชาการใน สาขาวิชา รวมถึงงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาและ การต่อยอดองค์ความรู้ 4) ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อกำหนดทาง เทคนิค รวมถึง การปรับเปลี่ยน ตามกาลเวลาเพื่อตอบสนองต่อ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป</p>	<p>1) มีความสามารถในการค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและประเมินข้อมูล สารสนเทศแนวคิดและหลักฐานใหม่ ๆ จาก แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อสรุปที่ ได้ในการแก้ไขปัญหาหรืองานอื่น ๆ โดยไม่ ต้องอาศัยคำแนะนำ 2) สามารถอภิปรายวิเคราะห์ปัญหาและเสนอ แนวทางแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ โดย คำนึงถึงความถูกต้องทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประสบการณ์ในภาคปฏิบัติ และผลกระทบ ที่ตามมาจากการตัดสินใจ 3) สามารถใช้ทักษะและความรู้ความเข้าใจ อันดีแก่แท ในการจัดการทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม กลุ่มสิ่งแวดล้อมทั่วไป กลุ่ม การจัดการสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม กลุ่ม สิ่งแวดล้อมชุมชนเมือง และการวิจัย ใน บริบททางวิชาชีพและวิชาการ ได้แก่ การ ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการ ทรัพยากรน้ำ การจัดการทรัพยากรชายฝั่ง ทะเล การควบคุมและประเมินคุณภาพการ วิจัย และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 4) มีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝน ตามเนื้อหาสาระสำคัญของหลักสูตร</p>	<p>1) มีความรับผิดชอบ งานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งงานรายบุคคลและ งานกลุ่ม 2) สามารถปรับตัวและ ทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งใน ฐานะผู้นำและสมาชิก กลุ่มได้อย่างมี ประสิทธิภาพ 3) วางตัวและแสดงความ คิดเห็นได้เหมาะสมกับ บทบาท หน้าที่ และ ความรับผิดชอบ 4) สามารถวางแผนและ รับผิดชอบในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองและ วิชาชีพอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>1) สามารถระบุและนำเทคโนโลยีทางสถิติหรือ คณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในการวิเคราะห์ แปลความหมายและเสนอแนวทางในการแก้ไข ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ 2) สามารถสรุปประเด็นและสื่อสารทั้งการพูด และการเขียน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบของการ นำเสนอที่เหมาะสมสำหรับเรื่องและผู้ฟังที่ แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) สามารถระบุ เข้าถึง และคัดเลือก แหล่งข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจากแหล่งข้อมูล สารสนเทศทั้งในระดับชาติและนานาชาติ 4) มีวิจารณญาณในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม และใช้ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อการรวบรวมข้อมูล แปล ความหมาย และสื่อสารข้อมูลข่าวสารและ แนวความคิด 5) สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการกับ ข้อมูลต่าง ๆ อย่างเหมาะสม 6) สามารถติดตามความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยี นวัตกรรม และสถานการณ์โลก โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 7) สามารถใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องทั้งภาษา พูดและภาษาเขียน และภาษาอังกฤษในระดับ ใช้งานได้เหมาะสม</p>

ผลการเรียนรู้ หลักสูตร	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ด้านความรู้	ด้านทักษะทางปัญญา	ด้านทักษะ บุคคลและ ความ รับผิดชอบ	ด้านทักษะในการวิเคราะห์การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
3.พัฒนาการ เกษตร ^{๒๐๒๓}	1) มีจิตสำนึกและตระหนัก ในการปฏิบัติตาม จรรยาบรรณวิชาชีพ 2) แสดงออกอย่าง สม่ำเสมอถึงความซื่อสัตย์ สุจริต 3) มีวินัยและ รับผิดชอบต่อตนเองและ สังคม 4) เคารพกฎระเบียบและ ข้อบังคับต่าง ๆ ของ องค์กรและสังคม 5) เคารพสิทธิและยอมรับ ความคิดเห็นของผู้อื่น	1) มีความรู้หลักการและทฤษฎีที่สัมพันธ์ กัน ในสาขาพัฒนาการเกษตร ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนา การเกษตร การสื่อสารระหว่าง การเกษตร การสื่อสารระหว่าง กลุ่มบุคคล กระบวนการผลิต การประยุกต์ การนำสื่อไปใช้ทางการสื่อสาร ส่งเสริม การเกษตรรวมไปถึงการใช้เครื่องจักรกลใน การพัฒนาการเกษตร ฯลฯ 2) มีความรู้ในสาขาวิชาอื่นในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเกษตร ได้แก่ ความรู้พื้นฐานทางด้านพีชคณิต ปรังม ศตวรรษ และอุตสาหกรรมเกษตรเบื้องต้น 3) มีความคุ้นเคยกับความก้าวหน้าทาง วิชาการในสาขาวิชาพัฒนาการเกษตร รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข ปัญหาและการต่อยอดองค์ความรู้ 4) ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อกำหนดทางวิชาการ รวมถึง การปรับเปลี่ยนตามกาลเวลาเพื่อ ตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป	1) มีความสามารถในการค้นหา ข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและ ประเมินข้อมูลสารสนเทศ แนวคิด และหลักฐานใหม่ ๆ จาก แหล่งข้อมูลที่หลากหลายและใช้ ข้อสรุปที่ได้นำมาแก้ไขปัญหหรือ งานอื่น ๆ โดยไม่ต้องอาศัย คำแนะนำ 2) สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหา และเสนอแนวทางการแก้ไขได้ อย่างสร้างสรรค์ โดยใช้ความรู้ทาง ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และ ประสบการณ์ในภาคปฏิบัติ 3) สามารถใช้ทักษะและองค์ความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการด้านการ พัฒนาการเกษตร ได้แก่ การศึกษา ศึกษาชุมชน การทำงานด้านการ พัฒนาการเกษตรและส่งเสริม การเกษตร 4) มีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการ ฝึกฝน ตามเนื้อหาสาระสำคัญของ หลักสูตร	1) มีความรับผิดชอบใน งานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งงานรายบุคคลและ งานกลุ่ม 2) สามารถปรับตัวและ ทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งใน ฐานะผู้นำและสมาชิก กลุ่มได้อย่างมี ประสิทธิภาพ 3) วางตัวและแสดงความ คิดเห็นได้เหมาะสมกับ บทบาท หน้าที่ และ ความรับผิดชอบ 4) สามารถวางแผนและ รับผิดชอบในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองและ วิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	1) สามารถระบุและนำเทคนิคทางสถิติหรือ คณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในการวิเคราะห์ แปลความหมายและเสนอแนวทางในการ แก้ไขปัญหาการพัฒนาการเกษตรได้อย่าง สร้างสรรค์ 2) สามารถสรุปประเด็นและสื่อสารทั้งการพูด และการเขียน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบของ การนำเสนอที่เหมาะสมในงานด้านการ พัฒนาการเกษตร 3) สามารถระบุ เข้าถึง และคัดเลือก แหล่งข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความรู้อัน และงานวิจัยด้านพัฒนาการเกษตรจาก แหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ 4) มีวิจารณ์เอกสารที่ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม และ มีการใช้อย่างสม่ำเสมอ 5) สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการกับ ข้อมูลต่าง ๆ อย่างเหมาะสม 6) สามารถติดตามความก้าวหน้าด้านการ พัฒนาการเกษตรได้โดยการที่ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ 7) สามารถใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องทั้ง ภาษาพูดและภาษาเขียน และภาษาอังกฤษ ในระดับใช้งานได้และเหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการเรียนรู้ หลักสูตร	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ด้านความรู้	ด้านทักษะทางปัญญา	ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความ รับผิดชอบ	ด้านทักษะในการวิเคราะห์การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
4.วิทยาศาสตร์การ ประมง ^{๒๐๒๑}	1) มีจิตสำนึกและตระหนักรู้ ในการปฏิบัติตาม จรรยาบรรณวิชาชีพ 2) มีความซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัยและความ รับผิดชอบต่อตนเองและ สังคม 4) เคารพกฎระเบียบและ ข้อบังคับต่าง ๆ ของ องค์กรและสังคม 5) เคารพสิทธิและยอมรับ ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	1) มีความรู้และความเข้าใจในหลักการและ ทฤษฎี 2) มีความรู้ในศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง 3) มีความรู้ในวิชาการเพื่อนำไปปฏิบัติใน สาขาวิชาชีพ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 4) มีความตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อกำหนด และจรรยาบรรณ สภาวะสิ่งแวดล้อม	1) มีความสามารถในการค้นคว้า ข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและ ประเมินข้อมูลจากหลักฐานและ นำมาสรุปเพื่อการนำไปใช้ ประโยชน์ 2) สามารถศึกษา วิเคราะห์ปัญหา และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา ได้ตามหลักวิชาการ 3) สามารถใช้ทักษะและความ เข้าใจทางวิชาการในการปฏิบัติ	1) มีความรับผิดชอบใน งานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งงานรายบุคคลและ งานกลุ่ม 2) สามารถปรับตัวและ ทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้ง ในฐานะผู้นำและสมาชิก กลุ่มได้อย่างมี ประสิทธิภาพ 3) วางตัวและแสดงความ คิดเห็นได้เหมาะสมกับ บทบาท หน้าที่ และ ความรับผิดชอบ	1) สามารถวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติหรือ คณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้งาน 2) สามารถสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และ การนำเสนอผลงานผ่านทางคอมพิวเตอร์ด้วย รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสม 3) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศค้นคว้ารวบรวมข้อมูลนำมา วิเคราะห์ และประมวลผล แปลความ หมาย และสรุป แนวความคิด 4) สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการ ข้อมูลต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และติดตาม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นวัตกรรม และสถานการณ์โลก โดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ

ผลการเรียนรู้	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ด้านความรู้	ด้านทักษะทางปัญญา	ด้านทักษะ บุคคลและควม รับผิดชอบ	ด้านทักษะในการวิเคราะห์การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
<p>5. สัตว์ศาสตร์^{STAV}</p> <p>1) มีความยึดมั่นในความดีงามในทางวิชาการ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละและเกิดจิตอาสา มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น</p> <p>2) มีวินัย ตรงต่อเวลาและรับผิดชอบต่อตนเอง</p> <p>3) เคารพสิทธิของผู้อื่น</p> <p>4) ดำเนินถึงความเสมอภาค รวมถึงระเบียบและกฎเกณฑ์ในสังคม</p>	<p>1) มีความรู้สามารถอธิบายหลักการและทฤษฎีที่สำคัญและมีทักษะการปฏิบัติในเนื้อหาวิชาที่ศึกษา</p> <p>2) มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ในสาขาวิชาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3) มีความสามารถประเมินการเรียนรู้จากประสบการณ์ การศึกษาดูงาน และผู้เชี่ยวชาญ การปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชาที่ศึกษา</p> <p>4) มีความสามารถที่จะระบุกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพ</p>	<p>1) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หาเหตุผล อย่างมีระบบ</p> <p>2) มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้ที่ได้รับเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม</p> <p>3) มีความสามารถในการประเมินสรุปประเด็นปัญหาที่ศึกษาและแนวทางแก้ไข</p>	<p>1) มีจิตสำนึกต่อภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทั้งในระดับปัจเจกและองค์กร</p> <p>2) มีความสามารถในการปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอยู่บนพื้นฐานของการมีถือความแตกต่างและคุณค่าของความหลากหลาย</p> <p>3) มีภาวะการเป็นผู้นำช่วยเหลือผู้อื่น และแก้ไขปัญหามาตรานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม</p> <p>4) มีความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ</p>	<p>1) มีความสามารถเลือกทักษะทางภาษาและรูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสม</p> <p>2) มีความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูล ติดต่อสื่อสาร จัดการและนำเสนอข้อมูลได้</p> <p>3) มีความสามารถนำเทคนิคทางสถิติ และทางคณิตศาสตร์พื้นฐานมาใช้ในการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์และนำเสนอประเด็นต่าง ๆ ได้</p> <p>4) มีความสามารถในการค้นคว้าหาความรู้ทางด้านวิชาการและวิชาชีพด้วยตนเอง</p>	

ผลการเรียนรู้ หลักสูตร	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ด้านความรู้	ด้านทักษะทางปัญญา	ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความ รับผิดชอบ	ด้านทักษะในการวิเคราะห์การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
6. นิเทศศาสตร์ หลักสูตร ๖๖๓	1) มีจิตสำนึกและ ตระหนักในการปฏิบัติ ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) แสดงออกอย่าง สม่ำเสมอถึงความซื่อสัตย์ สุจริต 3) มีวินัยและความ รับผิดชอบต่อตนเองและ สังคม 4) เคารพสิทธิและยอมรับ ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	1) เรียนรู้หลักการและทฤษฎีที่สัมพันธ์กัน ในหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจในการ สื่อสารระหว่างกลุ่ม กระบวนการผลิต การ ประยุกต์และการนำสื่อไปใช้ในการสื่อสาร เพื่อส่งเสริมการเกษตรและการบริการ จัดการ 2) ได้รับความรู้ทางวิชาการในสาขาวิชา ที่เกี่ยวข้องและนำมาต่อยอดองค์ความรู้ได้	1) ค้นหาข้อเท็จจริง ทำความ เข้าใจและประเมินข้อมูล สารสนเทศ แนวคิดและหลักฐาน ใหม่ๆ จากแหล่ง ข้อมูลที่ หลากหลายและใช้ข้อสรุปที่ได้ใน การแก้ไขปัญหาอย่างมี ประสิทธิภาพ 2) ตีความวิเคราะห์ปัญหาและ เสนอแนวทางการแก้ไขได้อย่าง สร้างสรรค์ โดยใช้ความรู้ทาง ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและ ประสบการณ์ในภาค ปฏิบัติ 3) มีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการ ฝึกฝนตามสาระสำคัญของ หลักสูตร	1) มีความรับผิดชอบใน งานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งงานรายบุคคลและ กลุ่ม 2) สามารถปรับตัว ทำงานร่วมกับผู้อื่นใน ฐานะผู้นำและสมาชิก กลุ่มได้อย่างมี ประสิทธิภาพ 3) สามารถวางแผนและ รับผิดชอบในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองและ วิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	1) สามารถสรุปประเด็นและนำเทคนิคทาง สถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องมาใช้ วิเคราะห์ แก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ 2) สามารถเข้าถึงและคัดเลือกแหล่งข้อมูล ความรู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการติดตามความ ก้าวหน้าทางวิชาการได้ทั้งในระดับชาติและ นานาชาติ 3) ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องทั้งการพูด และการเขียน ใช้ภาษาอังกฤษในระดับ งานได้อย่างเหมาะสม

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์มีหลากหลาย สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา หน่วยงานหรือบุคคลที่สนใจได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่ม อาทิ

ประเดิม คำใจ และคณะ (2550) ได้ศึกษาการเทียบเคียงสมรรถนะหลักสูตรบัณฑิตศึกษาศาखा ส่งเสริมการเกษตร ของสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเทียบเคียงสมรรถนะหลักสูตร บัณฑิตศึกษาศาखा ส่งเสริมการเกษตร ของภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กับหลักสูตรสาขาเดียวกัน ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยใช้วิธี วิจัยเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์หลักสูตรร่วมกับการสัมภาษณ์คณาจารย์จำนวนสถาบันละ 10 คน ใน ระหว่างปีพ.ศ. 2548-2549 ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรทั้งหมดมีลักษณะคล้ายคลึงกันในด้านปรัชญาและ วัตถุประสงค์โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และวิจัย ทุกสถาบันมีการบริหารจัดการหลักสูตรที่ คล้ายคลึงกันทั้งเรื่องจำนวนคณาจารย์ ซึ่งมีประมาณ 7-9 คน ทรัพยากรในการเรียนการสอน อาทิ ห้องเรียน สื่อ และเอกสารประกอบการสอนพื้นฐานมีพอเพียง สจล.มีจำนวนคณาจารย์มากที่สุด 17 คน มข.และสจล.มีอุปกรณ์ด้านสื่อครบถ้วน ส่วน มก.มีความเพียงพอด้านห้องอ่านหนังสือ ส่วนด้านการ เรียนการสอนผ่านระบบเครือข่าย มก.และมอ.มีการดำเนินงานมากที่สุด ด้านการบริหารหลักสูตรทุก สถาบันมีการแต่งตั้งผู้มีหน้าที่ในการบริหาร ประเมิน พัฒนา และปรับปรุง หลักสูตรทุกสถาบันใช้ หลักสูตรแผน ก แบบ ก(2) เป็นหลัก ข้อเสนอแนะหลักจากผลการวิจัยคือ ควรมีการร่วมมือกันทุก สถาบันในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนร่วมกัน

ฉวีวรรณ แจ่มเกิด และคณะ (2554) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหารที่ได้ศึกษา คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร คณะเทคโนโลยีคห กรรมศาสตร์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในทัศนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการเรียนการสอนใน หลักสูตรคหกรรมศาสตร์บัณฑิตรวมทั้งสิ้น 92 คน ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ปกครอง สถานประกอบการ และผู้สอนของสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร และผู้บริหารคณะ พบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีต่อความพึงพอใจในการจัดการศึกษาในหลักสูตร (พ.ศ. 2550) ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$) สามารถแบ่งออกได้เป็น 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม บัณฑิตต้องมีความประพฤติดี และมีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีความตรงต่อเวลา 2) ด้านความรู้ มี ทักษะด้านปฏิบัติการ สามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มีความรอบรู้ในสาขาวิชาชีพ 3) ด้านเชาว์ ปัญญา สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ และประยุกต์ความรู้ แนวคิด หลักการ ทฤษฎีเพื่อใช้คิดเพื่อการ แก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และตัดสินใจได้ถูกต้องรวดเร็วแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ มีความรู้รอบตัวที่ จำเป็นในวิชาชีพ 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ดี ยอมรับ

ความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักวางแผนและรับผิดชอบการเรียนรู้ เชื่อมมั่นตัวเองและกล้าแสดงความคิดเห็น

5) ด้านวิเคราะห์และสื่อสาร สามารถประยุกต์ใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์และสถิติในการศึกษาปัญหาและนำเสนอรายงาน สามารถใช้เทคโนโลยี และมีทักษะในการเขียนได้อย่างถูกต้อง และ 6) ด้านทักษะพิสัย สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องโดยอิสระ สามารถปฏิบัติงานตามแบบที่กำหนดได้และสามารถประยุกต์การปฏิบัติงานเพื่อการแก้ปัญหาในสภาพจริง

ธเนศ ตั้งจิตเจริญเลิศ และคณะ (2554) ได้ศึกษาคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครในเรื่องคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เพื่อเป็นแนวทางพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครให้เป็นที่ยอมรับของสังคม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,082 คน ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาด้านบุคลิกภาพและด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงด้านคุณธรรมที่อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามหัวข้อในแต่ละด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ หัวข้อความเชื่อมั่นในตนเอง และความร่าเริงมีระดับเฉลี่ยสูงสุด หัวข้อความก้าวร้าวมีระดับเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านวิชาการ หัวข้อการใช้เหตุผลในการตัดสินใจมีระดับเฉลี่ยสูงสุด หัวข้อการใช้คณิตศาสตร์ในการคำนวณมีระดับเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านคุณธรรม หัวข้อการเคารพและให้เกียรติผู้อื่นมีระดับเฉลี่ยสูงสุด หัวข้อการตรงต่อเวลามีระดับเฉลี่ยน้อยที่สุด

พรณพัชร วิมลทรง (2555) ได้ศึกษาคุณลักษณะตามสภาพจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตระดับปริญญาตรี ตามความคิดเห็นขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะตามสภาพจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตระดับปริญญาตรี ในคุณลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านทักษะการปฏิบัติงาน ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ และด้านคุณธรรม จริยธรรม ข้อมูลในงานวิจัยนี้รวบรวมจากความคิดเห็นจากผู้บริหาร ผู้จัดการ หัวหน้างาน และเจ้าของกิจการ ในองค์กรผู้ใช้บัณฑิตเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาครัฐวิสาหกิจ จำนวน 368 คน ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตระดับปริญญาตรีในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีคุณลักษณะตามสภาพจริงด้านบุคลิกภาพเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านภาวะผู้นำ และด้านทักษะการปฏิบัติงาน ตามลำดับ และผู้ใช้บัณฑิตคาดหวังและพึงประสงค์ให้บัณฑิตระดับปริญญาตรีมีคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมสูงเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความสามารถ และ ด้านภาวะผู้นำ ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะตามสภาพจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตระดับปริญญาตรีตามความคิดเห็นขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความรู้ความสามารถ ด้านทักษะการปฏิบัติงาน ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ และคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน

สุขกมล พันธไชย และเพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา (2555) ได้ศึกษาคุณลักษณะทั่วไปของบัณฑิตที่พึง

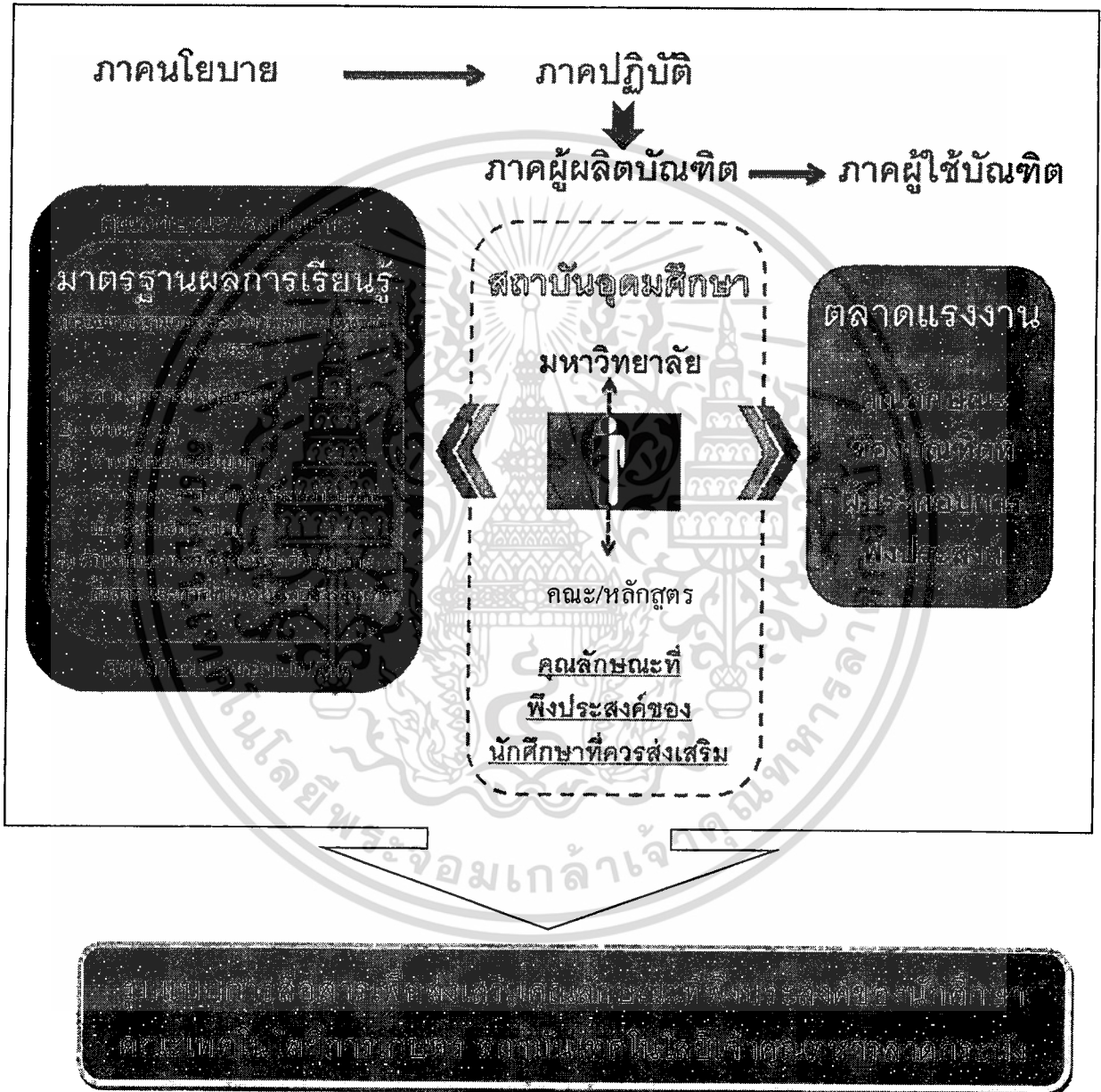
ประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะทั่วไปของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการสำรวจผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 80 คน ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะทั่วไปของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตในระดับมากที่สุด โดยอันดับสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ 1. ด้านมีจรรยาบรรณทางวิชาการ และวิชาชีพ 2. ด้านมีจริยธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์ สุจริต 3. ด้านรับผิดชอบต่อหน้าที่และละเอียดรอบคอบในการทำงาน 4. ด้านมีความสามารถในการติดต่อและประสานงานกับผู้อื่น 5. ด้านมีวินัย ตรงต่อเวลา และด้านมีความรู้พื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์

บุญช่วย บุญมี และคณะ (2556) ได้ทำการศึกษาความต้องการบัณฑิตปริญญาตรีด้านการจัดการเทคโนโลยีและธุรกิจการเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการบัณฑิตด้านการจัดการเทคโนโลยีและธุรกิจการเกษตรของผู้ประกอบการ 2) เพื่อศึกษาคุณลักษณะทางวิชาชีพของบัณฑิตปริญญาตรีด้านการจัดการเทคโนโลยีและธุรกิจการเกษตรตามความต้องการของผู้ประกอบการ และ 3) เพื่อศึกษาสภาพและความพร้อมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีในการเปิดหลักสูตรการจัดการเทคโนโลยีและธุรกิจการเกษตร ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ประกอบการในระดับเจ้าของกิจการ ผู้บริหารระดับสูงหรือระดับกลางที่รับผิดชอบด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของหน่วยงานต่างๆ ในองค์กรภาครัฐและเอกชนที่ประกอบธุรกิจทางด้านการเกษตรและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องประมาณ 200 แห่งทั่วประเทศ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้ประกอบการ ร้อยละ 65.00 ต้องการบัณฑิตด้านการจัดการเทคโนโลยีและ ธุรกิจการเกษตร 2) คุณลักษณะทางวิชาชีพของบัณฑิตปริญญาตรีด้านการจัดการเทคโนโลยีและธุรกิจการเกษตรตามความต้องการของผู้ประกอบการในด้านต่างๆ ได้แก่ ความรู้ทางวิชาการที่ควรให้ความสำคัญ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และทักษะพิเศษหรือคุณลักษณะพิเศษที่ควรมี ได้แก่ (1)มีความเป็นผู้นำ (2)มนุษยสัมพันธ์ ทักษะและเทคนิคในการสื่อสาร (ฟัง พูด เขียน) (3)ทักษะคอมพิวเตอร์ เครื่องมือและอุปกรณ์สำนักงาน ทักษะในการใช้ยานพาหนะ มานะ อดทน ขยัน ประหยัด (4)มีความซื่อสัตย์ สามารถทำงานด้วยตนเอง และ (5)มีวินัยในตัวเอง สุขภาพ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีความพร้อมและมีศักยภาพเพียงพอที่จะเปิดสอนหลักสูตรนี้ได้ แต่จะต้องจัดเตรียมและสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาด้านกำลังคน โดยจัดหาอาจารย์ที่ชำนาญเฉพาะทางสาขาธุรกิจการเกษตรเพิ่มเติมให้เพียงพอกับการเปิดสอนในรายวิชา เฉพาะวิชาชีพและรายวิชาเลือกเฉพาะทาง รวมทั้งมหาวิทยาลัยจะต้องสนับสนุนงบประมาณบางส่วน

กิตติพร เนาว์สุวรรณ และประไพพิศ สิงหเสม (2557) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยการสร้างและพัฒนาจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและประสบการณ์โดยตรง พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตไทยที่ควรได้รับการสร้างและพัฒนา ได้แก่ 1) การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิด แก้ปัญหาและตัดสินใจอย่างถูกต้องในสถานการณ์ต่างๆ สามารถผลิตนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ 2) มีคุณธรรมจริยธรรม (Morality) ประพฤติปฏิบัติที่ดีงาม เป็นไปตามกฎระเบียบและ การดำเนินชีวิตของสังคม สามารถทำงานและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความรู้ ภายใต้การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเชิงรุกจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน 3) การใช้

เทคโนโลยีและทักษะภาษาอังกฤษ (Using Technology and English Skill) เพื่อให้เกิดการเข้าถึงข้อมูล และข้อเท็จจริงขององค์ความรู้สากลอย่างถูกต้อง ส่งผลให้เกิดการผลิตนวัตกรรมที่ทันสมัย มีคุณภาพสูง และ 4) ชำรงรักษาวัฒนธรรมไทย (Thai Cultural Preservation) มุ่งให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมต่างชาติ และอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยเพื่อรักษาความเป็นชาติไทยอย่างภาคภูมิใจ

2.10 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยได้มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานหลักเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : การศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษา ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

1) การพัฒนาแบบสัมภาษณ์คุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นแรงงานรุ่นใหม่ ภายใต้มาตรฐานผลการเรียนรู้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1.1) การวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร โดยนำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ระบุไว้ในหลักสูตรปัจจุบันทั้ง 6 หลักสูตร ได้แก่ เกษตรศาสตร์ การจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม พัฒนาการเกษตร วิทยาศาสตร์การประมง สัตวศาสตร์ และนิเทศศาสตร์ เกษตร ซึ่งทุกหลักสูตรจะต้องทำการระบุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังทั้ง 5 ด้านตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ไว้ใน มคอ.2 เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนานักศึกษาให้เกิดคุณลักษณะผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้นักวิจัยจึงได้นำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของทุกหลักสูตรมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาเป็นร่างทักษะย่อยที่สะท้อนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยกระบวนการวิเคราะห์จะทำการคัดเลือกทักษะย่อยที่มีคุณลักษณะร่วมในหลักสูตรต่างๆ ที่ได้สะท้อนภาพการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรในปัจจุบัน และผลจากการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์จะนำไปสู่การพัฒนาเป็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างต่อไป

1.2) การพัฒนาแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง โดยนำผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรมาพัฒนาเป็นข้อคำถามฉบับร่าง ซึ่งประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 : ข้อมูลสถานประกอบการ เช่น ชื่อหน่วยงาน ประเภทของสถานประกอบการ จำนวนบุคลากรของสถานประกอบการ การเคยรับ/ไม่เคยรับบัณฑิตคณะเทคโนโลยีการเกษตรเข้าปฏิบัติงาน ลักษณะงานที่มอบหมายให้ปฏิบัติ เป็นต้น

ส่วนที่ 3 : คุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่เป็นแรงงานรุ่นใหม่ภายใต้มาตรฐานผลการเรียนรู้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

และความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ส่วนที่ 4 : คุณลักษณะอื่นๆ ที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่เป็นแรงงานรุ่นใหม่ (นอกเหนือมาตรฐานผลการเรียนรู้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552)

ส่วนที่ 5 : ข้อเสนอแนะที่ตอบทบทวนของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิต และข้อเสนอแนะอื่นๆ

1.3) ตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

รศ.ดร.ทิพวรรณ ลิ้มงูร	คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
รศ.น.ท.ดร.สุมิตร สุวรรณ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ดร.อุทุมพร อินทจักร์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากนั้นนำแบบตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหาของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และคณะ, 2545) โดยใช้สถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ทั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีผลการตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหาของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน หรือค่า IOC มากกว่า 0.5 มาใช้เป็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์เชิงเนื้อหาพบว่าข้อคำถามส่วนใหญ่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมจึงไม่มีการปรับแก้ไข แต่มีข้อคำถาม 2 ข้อ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นควรให้ปรับแก้ไข และข้อคำถาม 1 ข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นควรให้ตัดทิ้ง โดยรายละเอียดผลการวิเคราะห์การตรวจสอบคุณภาพเชิงเนื้อหาของผู้ทรงคุณวุฒิตั้งเอกสารแนบในภาคผนวก

1.4) ปรับแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับกลุ่มผู้ประกอบการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงของเครื่องมือ โดยมีค่า Cronbach's Alpha = 0.955

2) การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษาที่เป็นแรงงานรุ่นใหม่ โดยวิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ (Enumeration by telephone) กับผู้ประกอบการในระดับผู้บริหารหรือหัวหน้างานในบริษัทหรือองค์กรภาคการเกษตรจำนวน 120 คน ได้แก่

2.1) ผู้ประกอบการที่เคอร์รับนักศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบังเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการในช่วงปีพ.ศ.2553-2557 จำนวน 60 คน จำแนกตามหลักสูตร หลักสูตรละ 10 คน

2.2) ผู้ประกอบการที่ไม่เคอร์รับนักศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบังเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ แต่มีการดำเนินงานในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของหลักสูตร จำนวน 60 คน

โดยในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลจะมีการอบรมผู้สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ในระดับเบื้องต้นก่อนทำการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษาที่เป็นแรงงานรุ่นใหม่ในมิติต่างๆ โดยใช้โปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์หาค่าสถิติต่างๆ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการแจกแจงแบบตารางไขว้ (Crosstabs)

ขั้นตอนที่ 2 : การศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษา ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยการมีส่วนร่วมของคณาจารย์และนักศึกษา และการศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

1) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) กลุ่มผู้สอนและกลุ่มนักศึกษาในหลักสูตรต่างๆ ของคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 15-20 คน เพื่อค้นหาคำตอบร่วมกันเกี่ยวกับ 1.1) ศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษา โดยอาศัยข้อมูลเบื้องต้นจากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 และบทสรุปจากคุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษา และ 1.2) ศึกษาแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

2) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาในทัศนคติของคณาจารย์และนักศึกษา และรูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

ขั้นตอนที่ 3 : สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับ 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ คณาจารย์ และนักศึกษา และ 2) รูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทที่ 4 ผลการวิจัย

4.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร

4.1.1 การวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้วางกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้หรือคุณภาพของบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่ครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) และ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills)

แผนภาพที่ 2 แสดงกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

การจัดการศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีของคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังจึงได้นำมาตรฐานผลการเรียนรู้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 มาเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนานักศึกษาให้เกิดคุณลักษณะ ผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรต่าง ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละเทคโนโลยีการเกษตรจำแนกตามหลักสูตรต่างๆ

ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ผลการเรียนรู้		เกษตร	การจัดการทรัพยากรดินฯ	พัฒนาการ	วิทยาศาสตร์	สัตวศาสตร์	นิเทศศาสตร์
	ศาสตรู	ทรัพยากรดินฯ						
1) มีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2) แสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3) มีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4) เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับองค์การและสังคม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5) เคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ด้านความรู้								
1) มีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2) มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3) มีความคุ้นเคยและสนใจความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4) ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ด้านทักษะทางปัญญา								
1) สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2) สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3) สามารถใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4) มีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการเรียนรู้

เกษตรกร การจัดการ พัฒนาภากร วิทยาศาสตร์ การประมง สัตวศาสตร์ เกษตรกร
 ศาสตร์ การศึกษาดิษ เกษตรกร การประมง สัตวศาสตร์ เกษตรกร

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคคลและคุณธรรมที่พึงประสงค์

1) มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่ม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2) สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3) การวางแผนและแสดงความคิดเห็นเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4) สามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ด้านทักษะในทฤษฎีและการปฏิบัติ						
1) มีความสามารถในการนำเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์และแปลความหมาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2) มีความสามารถในการสรุปประเด็น	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3) มีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4) มีความสามารถในการระบุ เข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาได้	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5) มีวิจยารณญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6) มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7) มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	✓	✓	✓	✓	✓	✓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์อื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาตให้ถือว่าผิดกฎหมาย และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาตามทัศนะของผู้ประกอบการ

การวิเคราะห์คุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการที่เคยรับบัณฑิตคณะเทคโนโลยีการเกษตรเข้าปฏิบัติงานจำนวน 60 คน และผู้ประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตคณะเทคโนโลยีการเกษตรเข้าปฏิบัติงานแต่ดำเนินงานในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของหลักสูตรจำนวน 60 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน มีผลการวิจัยดังนี้

1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ

1.1) เพศ

ตารางที่ 4 แสดงเพศของผู้ประกอบการ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	62	51.7
หญิง	58	48.3
รวม	120	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีเพศชายจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 และรองลงมา คือ เพศหญิงจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3

1.2) อายุ

ตารางที่ 5 แสดงอายุของผู้ประกอบการ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	0	0
20-30 ปี	35	29.2
31-40 ปี	37	30.8
41-50 ปี	35	29.2
51-60 ปี	13	10.8
มากกว่า 60 ปี	0	0
รวม	120	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้ประกอบการมีช่วงอายุมากที่สุด คือ 31-40 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 20-30 ปี และ 41-50 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 และช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8

1.3) ระดับการศึกษา

ตารางที่ 6 แสดงระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษา	0	0
ประถมศึกษา	0	0
มัธยมศึกษา	1	0.8
อาชีวศึกษา	0	0
ปริญญาตรี	80	66.7
ปริญญาโท	34	28.3
ปริญญาเอก	5	4.2
อื่นๆ	0	0
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 ระดับปริญญาเอก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 และระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

1.4) ตำแหน่งงาน

ตารางที่ 7 แสดงตำแหน่งงาน

ตำแหน่งงาน	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าของธุรกิจ	27	22.5
หัวหน้าองค์กร	8	6.7
หัวหน้าแผนก/ฝ่าย	54	45.0
เจ้าหน้าที่	22	18.3
นักวิชาการ	3	2.5
อื่นๆ เช่น อาสาพัฒนา เกษตรกร ฯลฯ	6	5.0
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีตำแหน่งงานระดับหัวหน้าแผนก/ฝ่าย จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมา คือ เจ้าของธุรกิจจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 เจ้าหน้าที่ จำนวน 22 คนคิดเป็นร้อยละ 18.3 หัวหน้าองค์กร 8 คนคิดเป็นร้อยละ 6.7 อื่นๆ เช่น อาสาพัฒนา เกษตรกร ฯลฯ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 และนักวิชาการ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

1.5) ฝ่ายงาน/แผนก

ตารางที่ 8 แสดงฝ่ายงาน/แผนก

ฝ่ายงาน/แผนก	จำนวน	ร้อยละ
ฝ่ายบริหาร	34	28.3
ฝ่ายทรัพยากรบุคคล	16	13.3
ฝ่ายประชาสัมพันธ์/สื่อสารองค์กร	10	8.3
ฝ่ายการตลาด	3	2.5
ฝ่ายขาย	8	6.7
ฝ่ายการผลิต	21	17.5
ฝ่ายวิชาการและวิจัย	8	6.7
ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนา	4	3.3
ฝ่ายอื่นๆ เช่น ฝ่ายบริการ ฝ่ายเอกสาร ฝ่ายยุทธศาสตร์และแผน	16	13.3
รวม	120	100.0

จากตารางที่ 8 พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ทำงานในฝ่ายบริหารจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 ฝ่ายการผลิต จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 ฝ่ายทรัพยากรบุคคล และฝ่ายอื่น เช่น ฝ่ายบริการ ฝ่ายเอกสาร ฝ่ายยุทธศาสตร์และแผน ฯลฯ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 เท่ากัน ฝ่ายประชาสัมพันธ์/สื่อสารองค์กร จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 ฝ่ายขาย และฝ่ายวิชาการและวิจัย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 เท่ากัน ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 และฝ่ายการตลาด 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

1.6) ประเภทสถานประกอบการ

ตารางที่ 9 แสดงประเภทสถานประกอบการ

ประเภทสถานประกอบการ	จำนวน	ร้อยละ
ราชการ	32	26.7
องค์กรมหาชน/องค์กรในกำกับของรัฐ	4	3.3
รัฐวิสาหกิจ	6	5.0
บริษัทเอกชนไทย/ต่างชาติ	52	43.3
ธุรกิจส่วนตัว	25	20.8
อื่นๆ เช่น มูลนิธิโครงการหลวง	1	0.8
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 9 พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ทำงานในสถานประกอบการประเภทบริษัทเอกชน ไทย/ต่างชาติ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมา คือ หน่วยงานราชการ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 รัฐวิสาหกิจ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 องค์กรมหาชน/องค์กรในกำกับของรัฐ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 และอื่นๆ เช่น มูลนิธิ โครงการหลวง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

1.7) จำนวนบุคลากรของสถานประกอบการ

สถานประกอบการมีจำนวนบุคลากรเฉลี่ย 553.52 คน (S.D. = 1738.839)

2) การรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

2.1) ประสิทธิภาพการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

ตารางที่ 10 แสดงประสิทธิภาพการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

การรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
เคย	60	50.0
ไม่เคย	60	50.0
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 10 พบว่าประสิทธิภาพการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการของผู้ประกอบการส่วนใหญ่เคยและไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการมีจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 เท่ากัน

2.2) ข้อมูลการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงาน

2.2.1) จำนวนบัณฑิตที่เคยรับเข้าปฏิบัติงาน

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนบัณฑิตที่เคยรับเข้าปฏิบัติงานของสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

จำนวนบัณฑิตที่เคยรับ	จำนวน	ร้อยละ
1-2 คน	2	4.8
3-4 คน	14	23.3
5-6 คน	6	10.0
7-8 คน	0	0
9-10 คน	0	0
มากกว่า 10 คน	8	13.3
อื่นๆ (เคย ไม่ระบุ)	1	1.7
รวม	60	100.0

จากตารางที่ 11 พบว่าสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีจำนวนบัณฑิตที่เคยรับเข้าปฏิบัติงาน 1-2 คน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 รองลงมา คือจำนวนบัณฑิตที่เคยรับเข้าปฏิบัติงาน 3-4 คน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 จำนวนบัณฑิตที่เคยรับเข้าปฏิบัติงานมากกว่า 10 คน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 จำนวนบัณฑิตที่เคยรับเข้าปฏิบัติงาน 5-6 คน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 จำนวนบัณฑิตที่เคยรับเข้าปฏิบัติงาน 9-10 คน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 อื่นๆ เช่น ไม่ระบุจำนวนบัณฑิตที่เคยรับเข้าปฏิบัติงาน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 และ 7-8 คน จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

2.2.2) หลักสูตรที่เคยรับเข้าปฏิบัติงาน

ตารางที่ 12 แสดงหลักสูตรที่สถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

หลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์ (พืชไร่)	18	14.5
เกษตรศาสตร์ (พืชสวน)	16	12.9
เกษตรศาสตร์ (สัตววิทยา)	8	6.5
เกษตรศาสตร์ (ปฐพีวิทยา)	4	3.2
เกษตรศาสตร์ (โรคพืช)	9	7.3
เกษตรศาสตร์ (ภูมิทัศน์)	2	1.6
การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1	0.9
พัฒนาการเกษตร	13	10.5
วิทยาการจัดการประมง	11	8.9
สัตวศาสตร์	15	12.1
นิเทศศาสตร์ (วิทยุกระจายเสียง)	17	13.7
รวม	124	100.0

จากตารางที่ 12 พบว่าหลักสูตรที่สถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการส่วนใหญ่มาจากหลักสูตรเกษตรศาสตร์ (พืชไร่) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 รองลงมาคือ หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7 และหลักสูตรเกษตรศาสตร์ (พืชสวน) จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 หลักสูตรสัตวศาสตร์ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 หลักสูตรพัฒนาการเกษตร จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อมและหลักสูตรวิทยาศาสตร์การประมง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 เท่ากัน หลักสูตรเกษตรศาสตร์ (โรคพืช) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 หลักสูตรเกษตรศาสตร์กีฏวิทยา จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 หลักสูตรเกษตรศาสตร์ (ปฐพีวิทยา) จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 และเกษตรศาสตร์ (ภูมิทัศน์) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 ตามลำดับ

2.2.3) ลักษณะงานที่มอบหมายให้ปฏิบัติ ได้แก่

- งานขายสินค้าและส่งเสริมการขาย เช่น ขายสินค้าเกษตร การหาแนวทางในการเพิ่มยอดขาย การส่งเสริมการขายเคมีเกษตร
- งานส่งเสริมความรู้ทางการเกษตร เช่น การจัดทำแปลงสาธิตเพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกร การส่งเสริมการผลิตแก่เจ้าหน้าที่ระดับตำบลของหน่วยงาน
- งานจัดทำนโยบาย แผน และกลยุทธ์ เช่น การจัดทำนโยบายและแผน การวิเคราะห์กลยุทธ์ แผนการตลาด
- งานการผลิตและดูแลสื่อ เช่น การเขียนเนื้อหาโฆษณาสินค้าลงโซเชียลมีเดีย การทำดูแลผังการออกอากาศ การสื่อข่าว
- งานจัดสวนและภูมิทัศน์ เช่น การวางแผนและควบคุมการจัดสวนและภูมิทัศน์ของโครงการ
- งานด้านข้อมูลและเอกสาร เช่น การจัดทำข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อการวิเคราะห์ การจัดทำเอกสารรายงาน งานสารบรรณ
- งานด้านวิจัยและงานทดลองในห้องปฏิบัติการ เช่น การทำแปลงทดลอง การวิจัยและพัฒนาสินค้า การปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการทางเกษตร
- งานด้านกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรและการแปรรูป เช่น การจัดการแปลงเพาะกล้าปาล์ม น้ำมัน การแปรรูปชา กาแฟ และมะคา
- งานด้านการควบคุมคุณภาพ เช่น การตรวจสอบคุณภาพสินค้าตามเกณฑ์ การตรวจสอบระบบการผลิต
- งานด้านการฝึกอบรม เช่น การฝึกอบรมพนักงาน การพัฒนาคุณภาพบุคลากร
- งานด้านวิชาการ เช่น การเป็นนักวิชาการประจำอำเภอ วิชาการเกษตรด้านหม่อนและไหม
- งานจัดส่งสินค้า เช่น จัดส่งสินค้าให้กับลูกค้า
- งานประสานงาน เช่น การประสานงานภายในองค์กร การประสานงานกับลูกค้า
- งานออกแบบ เช่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์
- งานจัดกิจกรรมชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์
- งานจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น การดูแลระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม
- งานดูแลรักษาพันธุ์หายาก เช่น การดูแลรักษาพันธุ์ไม้ผลเมืองหนาว พืชอุตสาหกรรม ไม้ดอก และไม้ประดับ
- งานสัตวบาลและการป้องกันโรค เช่น ควบคุม ป้องกันโรค และดูแลรักษาสุขภาพสัตว์
- งานลงพื้นที่ เช่น งานภาคสนาม
- งานจัดซื้อ เช่น การรับซื้อเมล็ดกาแฟดิบเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรม

2.2.4) ระยะเวลาเฉลี่ยในการเข้าปฏิบัติงานของบัณฑิต

ตารางที่ 13 แสดงระยะเวลาเฉลี่ยในการเข้าปฏิบัติงานของบัณฑิตในสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	8	13.3
1-2 ปี	23	38.3
3-5 ปี	19	31.7
มากกว่า 5 ปี	10	16.7
รวม	60	100.0

จากตารางที่ 13 พบว่าระยะเวลาเฉลี่ยในการปฏิบัติงานของบัณฑิตในสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการส่วนใหญ่มีระยะเวลา 1-2 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 รองลงมา คือ ระยะเวลา 3-5 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7 มากกว่า 5 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และระยะเวลาน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 ตามลำดับ

2.3) ข้อมูลการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงาน

2.3.1) หลักสูตรที่สถานประกอบการสนใจรับเข้าปฏิบัติงาน

ตารางที่ 14 แสดงหลักสูตรที่สถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานสนใจรับเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

สาขา	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรศาสตร์ (พืชไร่)	9	6.2
เกษตรศาสตร์ (พืชสวน)	21	14.4
เกษตรศาสตร์ (ปศุสัตว์)	5	3.4
เกษตรศาสตร์ (ปฐพีวิทยา)	6	4.1
เกษตรศาสตร์ (โรคพืช)	6	4.1
เกษตรศาสตร์ (ภูมิทัศน์)	11	7.5
เกษตรศาสตร์ (สัตวศาสตร์)	26	17.1
พัฒนาการเกษตร	23	15.8
สัตวศาสตร์	12	8.2
สัตวศาสตร์	12	8.2
นิเทศศาสตร์เกษตร	16	11.0
รวม	146	100.00

จากตารางที่ 14 พบว่าหลักสูตรที่สถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานสนใจรับเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการส่วนใหญ่มาจากหลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 รองลงมาคือ หลักสูตรพัฒนาการเกษตร จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 หลักสูตรเกษตรศาสตร์ (พืชสวน) จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11 หลักสูตรวิทยาศาสตร์การประมงและหลักสูตรสัตวศาสตร์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 หลักสูตรเกษตรศาสตร์ (ภูมิทัศน์) จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 หลักสูตรเกษตรศาสตร์ (พืชไร่) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 หลักสูตรเกษตรศาสตร์ (ปฐพีวิทยา) และหลักสูตรเกษตรศาสตร์ (โรคพืช) จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 และหลักสูตรเกษตรศาสตร์ (กีฏวิทยา) จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 ตามลำดับ

2.3.2) ลักษณะงานที่คาดว่าจะมอบหมายให้ปฏิบัติ ได้แก่

- งานพัฒนาวัฒนธรรมด้านการเกษตร
- งานการจัดโซนนิ่งทางการเกษตร เช่น การจัดโซนนิ่งพืช
- งานวิจัยและพัฒนา เช่น การสำรวจภาคสนามก่อนวางแผนโครงการ การศึกษา วิจัย และพัฒนาแนวทางการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรเพื่อเพิ่มรายได้ การวิจัยพืชต่างๆ ที่เหมาะสมกับพื้นที่ การวิเคราะห์น้ำฝนและสารฝนหลวงที่มีผลต่อพืชผลเกษตรกรรม
- งานควบคุมคุณภาพและปริมาณของผลผลิต เช่น
- งานการผลิตและการแปรรูป เช่น การวางแผนการจัดเก็บรักษาผลผลิตและการแปรรูป การผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ การดูแลการปลูกองุ่น
- งานพัฒนาการเกษตร เช่น การวางแผนการพัฒนาสินค้าเกษตรให้ตรงตามความต้องการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาการปลูกอ้อย
- งานด้านการพัฒนากฎ ระเบียบ ข้อบังคับทางการเกษตร
- งานด้านการควบคุมโรค เช่น การควบคุมโรคขององุ่น
- งานด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การวางแผนการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม การดูแลผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่
- งานด้านการส่งเสริมการเกษตร เช่น การส่งเสริมการปลูกอ้อย การให้คำแนะนำในการปลูกดูแลรักษาจนถึงการเก็บเกี่ยว การส่งเสริมอาชีพแก่เกษตรกร
- งานด้านการผลิตสื่อเกษตร เช่น การจัดทำสื่อถ่ายทอดความรู้ การค้นคว้าข้อมูลในการจัดทำสื่อ การสร้างสรรค์สื่อในการเผยแพร่ข้อมูลเกษตร
- งานด้านวิชาการ เช่น นักวิชาการควบคุมงานฟาร์ม นักวิชาการด้านพืชสวน นักวิชาการด้านการส่งเสริมการเกษตร
- งานตรวจสอบคุณภาพ เช่น การวิเคราะห์คุณภาพน้ำสำหรับการเพาะเลี้ยง การตรวจสอบคุณภาพดิน
- งานด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ เช่น การวางแผนเทคนิคการสื่อสารในการถ่ายทอด

ความรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่ การประชาสัมพันธ์และขยายผลเกษตรกรดีเด่น การโปรโมทสินค้า และผลิตภัณฑ์

- งานด้านการดูแลและรักษาสัตว์ เช่น ผู้ช่วยสัตวแพทย์
- งานด้านการประสานงาน เช่น การประสานงานกับเกษตรกร
- งานด้านข้อมูล เช่น การจัดทำแฟ้มข้อมูล
- งานด้านการขายและการส่งเสริมการขาย เช่น การส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ การวางเทคนิคการขายผลิตภัณฑ์
- งานโครงการ เช่น การทำโครงการ Green Hotel Project การดำเนินโครงการป้องกันควบคุมโรคสัตว์
- งานด้านภูมิทัศน์สวน เช่น Green Landscape
- งานด้านการจัดกระบวนการกลุ่ม เช่น การเป็นนักกระบวนการในการออกแบบงานส่งเสริม

3) ความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ

3.1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ตารางที่ 15 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรม

ตัวชี้วัด	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	ไม่เห็น ด้วย	รวม	\bar{x}	S.D.
1) มีจิตสำนึกและยึดมั่นคุณ ธรรม จริยธรรมวิชาชีพ	96	22	1	1	0	120	4.78 (3)	.493
	80.0%	18.3%	0.8%	0.8%	0%	100%		
2) แสดงความซื่อสัตย์อย่าง สม่ำเสมอ	106	12	2	0	0	120	4.87 (1)	.387
	88.3%	10.0%	1.7%	0%	0%	100%		
3) มีวินัยและรับผิดชอบต่อ ตนเองและสังคม	100	16	4	0	0	120	4.80 (2)	.478
	83.3%	13.3%	3.3%	0%	0%	100%		
4) เคารพกฎระเบียบและ ปฏิบัติตามข้อกำหนดและสังคม	83	30	7	0	0	120	4.63	.593
	69.2%	25.0%	5.8%	0%	0%	100%		
5) มีความรัก รักและยอมรับฟัง ความคิดเห็นผู้อื่น	82	35	3	0	0	120	4.66	.527
	68.3%	29.2%	2.5%	0%	0%	100%		

จากตารางที่ 15 พบว่าสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.87 (S.D. = .387) รองลงมา คือ มีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมีค่าเฉลี่ย 4.80 (S.D. = .387) และมีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพมีค่าเฉลี่ย 4.78 (S.D. = .493) ตามลำดับ

3.2) ด้านความรู้

ตารางที่ 16 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความรู้

ตัวชี้วัด	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	ไม่เห็น ด้วย	รวม	\bar{x}	S.D.
1) มีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กัน	65 54.2%	43 35.8%	12 10.0%	0 0%	0 0%	120 100%	4.44 ①	.671
2) มีความรู้ในสาขาวิชาที่ เกี่ยวข้อง	56 46.7%	46 38.3%	17 14.2%	1 0.8%	0 0%	120 100%	4.31	.742
3) มีความคุ้นเคยและสนใจกับ ความก้าวหน้าทางวิชาการใน สาขาวิชา	63 52.5%	44 36.7%	13 10.8%	0 0%	0 0%	120 100%	4.42 ②	.681
4) ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ	58 48.3%	50 41.7%	11 9.2%	1 0.8%	0 0%	120 100%	4.38 ③	.687

จากตารางที่ 16 พบว่าสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความรู้ที่เกี่ยวกับการมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันมากที่สุดเป็นอันดับแรก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.44 (S.D. = .671) รองลงมา คือ มีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา มีค่าเฉลี่ย 4.42 (S.D. = .681) และตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ มีค่าเฉลี่ย 4.38 (S.D. = .687) ตามลำดับ

3.3) ด้านทักษะทางปัญญา

ตารางที่ 17 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะทางปัญญา

ตัวชี้วัด	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	ไม่เห็น ด้วย	รวม	\bar{x}	S.D.
1) สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำ ความเข้าใจ และประเมินข้อมูล สัจธรรมแท้	65 54.2%	41 34.2%	14 11.7%	0 0%	0 0%	120 100%	4.43 ③	.694
2) สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหา และเสนอแนวทางแก้ไขได้	75 62.5%	37 30.8%	7 5.8%	1 0.8%	0 0%	120 100%	4.55 ②	.646
3) สามารถใช้ทักษะความรู้และ ความเข้าใจทางวิชาการที่ นำไปสู่การปฏิบัติได้	77 64.2%	37 30.8%	5 4.2%	1 0.8%	0 0%	120 100%	4.58 ①	.616
4) มีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับ การฝึกฝนตามหลักสูตร	55 45.8%	50 41.7%	14 11.7%	1 0.8%	0 0%	120 100%	4.33	.712

จากตารางที่ 17 พบว่าสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะทางปัญญาที่เกี่ยวกับการหาความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดเป็นอันดับแรก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.58 (S.D. = .616) รองลงมา คือ

ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้มีค่าเฉลี่ย 4.55 (S.D. = .646) และความสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศมีค่าเฉลี่ย 4.43 (S.D. = .694) ตามลำดับ

3.4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ตารางที่ 18 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ตัวชี้วัด	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	ไม่เห็น ด้วย	รวม	\bar{x}	S.D.
1) มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	81.7%	17.5%	0.8%	0%	0%	120	4.81 (1)	.416
2) สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่มได้ดี	66.7%	28.3%	5.0%	0%	0%	120	4.62 (2)	.582
3) สามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง	58.3%	36.7%	5.0%	0%	0%	120	4.58 (3)	.589
4) สามารถทำงานเป็นทีมและช่วยเพื่อนร่วมงาน	62.5%	32.5%	5.0%	0%	0%	120	4.58 (3)	.589

จากตารางที่ 18 พบว่าสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่มมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.81 (S.D. = .416) รองลงมา คือ ความสามารถในการปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่มมีค่าเฉลี่ย 4.62 (S.D. = .582) และความสามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ย 4.58 (S.D. = .589) ตามลำดับ

3.5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
 ตารางที่ 19 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะการ
 วิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ตัวชี้วัด	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	ไม่เห็น ด้วย	รวม	\bar{x}	S.D.
1) มีความสามารถในการนำ กราฟหรือวงรีจีดีหรือกราฟแสดงตัว แปรในทฤษฎีวิเคราะห์และแปล ความหมาย	51 42.5%	48 40.0%	18 15.0%	3 2.5%	0 0%	120 100%	4.23	.793
2) มีความสามารถในการสรุ บประเด็น	75 62.5%	36 30.0%	9 7.5%	0 0%	0 0%	120 100%	4.55 ³	.633
3) มีความสามารถในการสื่อสาร ได้ทั้งการพูดและการเขียน	80 66.7%	32 26.7%	5 4.2%	3 2.5%	0 0%	120 100%	4.58 ¹	.694
4) มีความสามารถในการระบุ เป้าหมาย และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพได้	61 50.8%	52 43.3%	7 5.8%	0 0%	0 0%	120 100%	4.45	.606
6) มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี สารสนเทศและการ สื่อสารที่เหมาะสม	59 49.2%	49 40.8%	12 10.0%	0 0%	0 0%	120 100%	4.39	.665
6) มีความสามารถในการใช้ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	76 63.3%	35 29.2%	9 7.5%	0 0%	0 0%	120 100%	4.56 ²	.632
7) มีความสามารถในการใช้ คอมพิวเตอร์และติดตาม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	75 62.5%	40 33.3%	5 4.2%	0 0%	0 0%	120 100%	4.58 ¹	.574

จากตารางที่ 19 พบว่าสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้าน
 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับความสามารถ
 ในการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้า
 ทางเทคโนโลยีมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.58 (S.D. = .694 และ .574 ตามลำดับ)
 รองลงมา คือ ความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีค่าเฉลี่ย 4.56 (S.D. = .632) และ
 ความสามารถในการสรุปประเด็นมีค่าเฉลี่ย 4.55 (S.D. = .633) ตามลำดับ

มีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.83 (S.D. = .447) รองลงมา คือ มีการแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ย 4.81 (S.D. = .467) และมีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพมีค่าเฉลี่ย 4.75 (S.D. = .500) ตามลำดับ

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตการประมง สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีการแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.96 (S.D. = .209) รองลงมา คือ มีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมีค่าเฉลี่ย 4.87 (S.D. = .344) และมีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพและเคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นมีค่าเฉลี่ย 4.83 (S.D. = .388 เท่ากัน) ตามลำดับ

หลักสูตรสัตวศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีการแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.89 (S.D. = .424) รองลงมา คือ มีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมีค่าเฉลี่ย 4.78 (S.D. = .506) และมีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพมีค่าเฉลี่ย 4.63 (S.D. = .565) ตามลำดับ

หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีการแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.88 (S.D. = .415) รองลงมา คือ มีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพมีค่าเฉลี่ย 4.85 (S.D. = .442) และมีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมีค่าเฉลี่ย 4.76 (S.D. = .502) ตามลำดับ

4.2) ด้านความรู้

ตารางที่ 21 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความรู้จำแนกตามหลักสูตร

ตัวชี้วัด	เกษตรศาสตร์	การจัดการทรัพยากรดินฯ	พัฒนาการเกษตร	วิทยาศาสตร์การประมง	สัตวศาสตร์	นิเทศศาสตร์เกษตร	
1) มีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กัน	N	62	36	36	23	27	33
	\bar{X}	4.45 ¹	4.56 ²	4.44 ¹	4.57 ¹	4.26 ²	4.24
	S.D.	.646	.568	.607	.662	.764	.708
2) มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง	N	62	36	36	23	27	33
	\bar{X}	4.29	4.42 ³	4.42 ²	4.39 ²	4.00 ³	4.33 ²
	S.D.	.733	.649	.604	.722	.784	.645
3) มีความคุ้นเคยและสนใจกับคุณศัพท์หรือหน่วยวิชาการในสาขาวิชา	N	62	36	36	23	27	33
	\bar{X}	4.42 ³	4.58 ¹	4.39 ³	4.57 ¹	4.30 ¹	4.36 ¹
	S.D.	.866	.604	.645	.662	.724	.653
4) ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติกฎระเบียบ และข้อบังคับ	N	62	36	36	23	27	33
	\bar{X}	4.44 ²	4.58 ¹	4.42 ²	4.35 ³	4.26 ²	4.30 ³
	S.D.	.668	.554	.604	.832	.813	.637

จากตารางที่ 21 พบว่าสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความรู้จำแนกตามหลักสูตรได้ดังนี้

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.45 (S.D. = .645) รองลงมา คือ ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับมีค่าเฉลี่ย 4.44 (S.D. = .668) และมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชามีค่าเฉลี่ย 4.42 (S.D. = .666) ตามลำดับ

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชาและตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.58 เท่ากัน (S.D. = .604 และ .554 ตามลำดับ) รองลงมา คือ มีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันมีค่าเฉลี่ย 4.56 (S.D. = .558) และมีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องโดยมีค่าเฉลี่ย 4.42 (S.D. = .649)

หลักสูตรพัฒนาการเกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.44 (S.D. = .607) รองลงมา คือ มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องและตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับโดยมีค่าเฉลี่ย 4.42 เท่ากัน (S.D. = .604 เท่ากัน) และมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชามีค่าเฉลี่ย 4.39 (S.D. = .645) ตามลำดับ

หลักสูตรวิทยาศาสตร์การประมง สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันและมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชามากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.57 เท่ากัน (S.D. = .662 เท่ากัน) รองลงมา คือ มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ย 4.39 (S.D. = .722) และตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับมีค่าเฉลี่ย 4.35 (S.D. = .832) ตามลำดับ

หลักสูตรสัตวศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชามากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.30 (S.D. = .724) รองลงมา คือ ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับและมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันโดยมีค่าเฉลี่ย 4.26 เท่ากัน (S.D. = .813 และ .764 ตามลำดับ) และมีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ย 4.00 (S.D. = .784) ตามลำดับ

หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชามากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.36 (S.D. = .653) รองลงมา คือ มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องโดยมีค่าเฉลี่ย 4.33 (S.D. = .645) และตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับมีค่าเฉลี่ย 4.30 (S.D. = .637) ตามลำดับ

4.3) ด้านปัญญา

ตารางที่ 22 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านปัญญาจำแนกตามหลักสูตร

ตัวชี้วัด		เกษตรศาสตร์	การจัดการทรัพยากรดินฯ	พัฒนาการเกษตร	วิทยาศาสตร์การประมง	สัตวศาสตร์	นิเทศศาสตร์เกษตร
1) สามารถใช้ทักษะความรู้และ ความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่ การปฏิบัติได้	N	62	36	36	23	27	33
	\bar{X}	4.44 ③	4.56 ③	4.50 ③	4.65 ①	4.15 ③	4.30 ③
	S.D.	.668	.607	.697	.573	.776	.684
2) สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหา และเสนอแนวทางแก้ไขได้	N	62	36	36	23	27	33
	\bar{X}	4.50 ②	4.61 ②	4.67 ①	4.61 ②	4.19 ②	4.55 ②
	S.D.	.695	.494	.535	.656	.681	.564
3) สามารถใช้ทักษะความรู้และ ความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่ การปฏิบัติได้	N	62	36	36	23	27	33
	\bar{X}	4.58 ①	4.78 ①	4.61 ②	4.61 ②	4.30 ①	4.58 ①
	S.D.	.615	.422	.599	.499	.609	.603
4) มีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการ ฝึกฝนตามหลักสูตร	N	62	36	36	23	27	33
	\bar{X}	4.31	4.56 ③	4.39	4.35 ③	4.15 ③	4.27
	S.D.	.715	.504	.645	.573	.718	.719

จากตารางที่ 22 พบว่าสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านปัญญาจำแนกตามหลักสูตรได้ดังนี้

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.58 (S.D. = .615) รองลงมา คือ สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้มีค่าเฉลี่ย 4.50 (S.D. = .695) และสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศมีค่าเฉลี่ย 4.44 (S.D. = .668) ตามลำดับ

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.78 (S.D. = .422) รองลงมา คือ สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้มีค่าเฉลี่ย 4.61 (S.D. = .494) และสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศและมีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตรโดยมีค่าเฉลี่ย 4.56 เท่ากัน (S.D. = .607 และ .504 ตามลำดับ) ตามลำดับ

หลักสูตรพัฒนาการเกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้มากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.67 (S.D. = .535) รองลงมา คือ สามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มีค่าเฉลี่ย 4.61 (S.D. = .599) และสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศมีค่าเฉลี่ย 4.50 (S.D. = .697) ตามลำดับ

หลักสูตรวิทยาศาสตร์การประมง สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศได้มากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.65 (S.D. = .573) รองลงมา คือ สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางการแก้ไขได้และสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มีค่าเฉลี่ย 4.61 เท่ากัน (S.D. = .656 และ .499 เท่ากัน) และมีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตรโดยมีค่าเฉลี่ย 4.35 (S.D. = .573) ตามลำดับ

หลักสูตรสัตวศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.30 (S.D. = .609) รองลงมา คือ สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางการแก้ไขได้มีค่าเฉลี่ย 4.19 (S.D. = .681) และสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศได้และมีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตรโดยมีค่าเฉลี่ย 4.15 เท่ากัน (S.D. = .770 และ .718 ตามลำดับ) ตามลำดับ

หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.58 (S.D. = .663) รองลงมา คือ สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางการแก้ไขได้มีค่าเฉลี่ย 4.55 (S.D. = .564) และสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศมีค่าเฉลี่ย 4.30 (S.D. = .684) ตามลำดับ

4.4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ตารางที่ 23 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบจำแนกตามหลักสูตร

ตัวชี้วัด	เกษตรศาสตร์	การจัดการทรัพยากรดินฯ	พัฒนาการเกษตร	วิทยาศาสตร์การประมง	สัตวศาสตร์	นิเทศศาสตร์เกษตร
1) มีความรับผิดชอบที่มีผลงานที่ เจริญงอกงามภายใต้การอุปถัมภ์ค้ำชู	N 62	36	36	23	27	33
	\bar{X} 4.73 ①	4.78 ①	4.81 ①	4.87 ①	4.78 ①	4.85 ①
	S.D. .486	.422	.401	.344	.424	.364
2) สามารถปรับตัวและทำงาน ร่วมกับผู้อื่น ทั้งในฐานะผู้นำและ สมาชิกกลุ่ม	N 62	36	36	23	27	33
	\bar{X} 4.65 ②	4.69 ②	4.58 ③	4.85 ②	4.59 ②	4.61 ②
	S.D. .575	.467	.604	.487	.694	.609
3) วางแผนตนเองและแสดงความคิด ริเริ่มที่จะพัฒนาตนเองและ หน่วยงาน	N 62	36	36	23	27	33
	\bar{X} 4.52	4.58 ⑤	4.64 ②	4.43	4.56 ⑤	4.55
	S.D. .620	.554	.487	.662	.606	.506
4) สามารถวางแผนและ รับผิดชอบในการเรียนรู้และ พัฒนาตนเอง	N 62	36	36	23	27	33
	\bar{X} 4.60 ③	4.58 ③	4.64 ②	4.61 ③	4.56 ③	4.58 ③
	S.D. .613	.554	.487	.656	.506	.502

จากตารางที่ 23 พบว่าสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบจำแนกตามหลักสูตรได้ดังนี้

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่มมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.73 (S.D. = .485) รองลงมา คือ สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม มีค่าเฉลี่ย 4.65 (S.D. = .575) และสามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ย 4.60 (S.D. = .613) ตามลำดับ

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่มมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.78 (S.D. = .422) รองลงมา คือ สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่มมีค่าเฉลี่ย 4.69 (S.D. = .467) และการวางตัวและแสดงความคิดเห็นเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และสามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ย 4.58 เท่ากัน (S.D. = .554 เท่ากัน) ตามลำดับ

หลักสูตรพัฒนาการเกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่มมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.81 (S.D. = .401) รองลงมา คือ การวางตัวและแสดงความคิดเห็นเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และสามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ย 4.64 เท่ากัน (S.D. = .487 เท่ากัน) และสามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่มมีค่าเฉลี่ย 4.58 (S.D. = .604) ตามลำดับ

หลักสูตรวิทยาศาสตร์การประมง สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่มมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.87 (S.D. = .344) รองลงมา คือ สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่มมีค่าเฉลี่ย 4.65 (S.D. = .487) และสามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ย 4.61 (S.D. = .656) ตามลำดับ

หลักสูตรสัตวศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่มมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.78 (S.D. = .424) รองลงมา คือ สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่มมีค่าเฉลี่ย 4.59 (S.D. = .694) และการวางตัวและแสดงความคิดเห็นเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และสามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ย 4.56 เท่ากัน (S.D. = .506 เท่ากัน) ตามลำดับ

หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่มมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.85 (S.D. = .364) รองลงมา คือ สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่มมีค่าเฉลี่ย 4.61 (S.D. = .609) และสามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนา

ตนเองมีค่าเฉลี่ย 4.58 (S.D. = .502) ตามลำดับ

4.5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 24 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามหลักสูตร

ตัวชี้วัด		เกษตรศาสตร์	การจัดการทรัพยากรดิน	พัฒนาการเกษตร	วิทยาศาสตร์การประมง	สัตวศาสตร์	นิเทศศาสตร์
1) มีความสามารถในการวิเคราะห์แหล่งทางสถิติหรือคณิตศาสตร์มาใช้เพื่อการวิเคราะห์และแปลความหมาย	N	62	36	36	23	27	33
	\bar{X}	4.23	4.44	4.31	4.52	4.11	4.09
	S.D.	.734	.652	.749	.593	.847	.879
2) มีความสามารถในการสรุปประเด็น	N	62	36	36	23	27	33
	\bar{X}	4.53 ^๕	4.53 ^๕	4.58 ^๒	4.70 ^๒	4.33 ^๕	4.48
	S.D.	.620	.560	.649	.559	.555	.712
3) มีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียน	N	62	36	36	23	27	33
	\bar{X}	4.56 ^๑	4.72 ^๑	4.56 ^๕	4.61	4.33 ^๕	4.61 ^๑
	S.D.	.668	.454	.695	.722	.784	.704
4) มีความสามารถในการระบุเข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาได้	N	62	36	36	23	27	33
	\bar{X}	4.47	4.53 ^๕	4.44	4.48	4.22	4.48
	S.D.	.593	.560	.558	.665	.698	.566
5) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารที่เหมาะสม	N	62	36	36	23	27	33
	\bar{X}	4.39	4.47	4.42	4.43	4.22	4.55 ^๕
	S.D.	.662	.696	.649	.662	.641	.617
6) มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	N	62	36	36	23	27	33
	\bar{X}	4.55 ^๒	4.47	4.50	4.74 ^๑	4.62 ^๑	4.58 ^๒
	S.D.	.619	.609	.697	.449	.643	.614
7) มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	N	62	36	36	23	27	33
	\bar{X}	4.53 ^๕	4.67 ^๒	4.69 ^๑	4.65 ^๕	4.48 ^๒	4.61 ^๑
	S.D.	.620	.478	.467	.487	.686	.496

จากตารางที่ 24 พบว่าสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามหลักสูตรได้ดังนี้

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียนมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.56 (S.D. = .668) รองลงมา คือ มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีค่าเฉลี่ย 4.55 (S.D. = .619) และมีความสามารถในการสรุปประเด็นและมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ย 4.53 เท่ากัน (S.D. = .620 เท่ากัน) ตามลำดับ

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียนมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.72 (S.D. = .454) รองลงมา คือ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ย 4.67 (S.D. = .478) และมีความสามารถในการสรุปประเด็นและมีความสามารถในการระบุ เข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาได้มีค่าเฉลี่ย 4.53 เท่ากัน (S.D. = .560 เท่ากัน) ตามลำดับ

หลักสูตรพัฒนาการเกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.69 (S.D. = .469) รองลงมา คือ มีความสามารถในการสรุปประเด็นมีค่าเฉลี่ย 4.58 (S.D. = .649) และมีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียนมีค่าเฉลี่ย 4.56 (S.D. = .695) ตามลำดับ

หลักสูตรวิทยาศาสตร์การประมง สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.74 (S.D. = .449) รองลงมา คือ มีความสามารถในการสรุปประเด็นมีค่าเฉลี่ย 4.70 (S.D. = .559) และมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ย 4.65 (S.D. = .487) ตามลำดับ

หลักสูตรสัตวศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.52 (S.D. = .643) รองลงมา คือ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ย 4.48 (S.D. = .580) และมีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียนและมีความสามารถในการสรุปประเด็นมีค่าเฉลี่ย 4.33 เท่ากัน (S.D. = .784 และ .555 เท่ากัน) และตามลำดับ

หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียนและมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.61 เท่ากัน (S.D. = .704 และ .496 เท่ากัน) รองลงมา คือ มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีค่าเฉลี่ย 4.58 (S.D. = .614) และมีวิจารณ์ญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสมมีค่าเฉลี่ย 4.55 (S.D. = .617) ตามลำดับ

5) คุณลักษณะของนักศึกษาจำแนกตามการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงาน

5.1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ตารางที่ 25 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรม จำแนกตามการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัด	เคยรับบัณฑิต	ไม่เคยรับบัณฑิต	รวม
1) มีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	N	60	120
	\bar{X}	4.77 ²	4.78 ³
	S.D.	.427	.555
2) แสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอ	N	60	120
	\bar{X}	4.87 ¹	4.80 ¹
	S.D.	.343	.430
3) มีความซื่อสัตย์และยอมรับผิดของตนเองและสังคม	N	60	120
	\bar{X}	4.77 ²	4.83 ²
	S.D.	.465	.493
4) เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับองค์กรและสังคม	N	60	120
	\bar{X}	4.63 ³	4.63
	S.D.	.581	.610
5) เคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น	N	60	120
	\bar{X}	4.63 ³	4.68
	S.D.	.486	.567

จากตารางที่ 25 พบว่าสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรมจำแนกตามการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงาน พบว่า

ผู้ประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.87 (S.D. = .343) รองลงมา คือ มีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และมีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพมีค่าเฉลี่ย 4.77 เท่ากัน (S.D. = .465 และ .427 ตามลำดับ) และเคารพกฎระเบียบและข้อบังคับองค์กรและสังคมและเคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นมีค่าเฉลี่ย 4.63 เท่ากัน (S.D. = .581 และ .486 ตามลำดับ) ตามลำดับ

ผู้ประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.87 (S.D. = .430) รองลงมา คือ มีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมีค่าเฉลี่ย 4.83 (S.D. = .493) และมีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพมีค่าเฉลี่ย 4.78 (S.D. = .555) ตามลำดับ

5.2) ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่เคยรับบัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม
 จำแนกตามหลักสูตร

ตารางที่ 26 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อคุณลักษณะของ
 นักศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรมจำแนกตามหลักสูตร

ตัวชี้วัด		เกษตร ศาสตร์	การจัดการ ทรัพยากรดินฯ	พัฒนาการ เกษตร	วิทยาศาสตร์ การประมง	สัตวศาสตร์	นิเทศศาสตร์ เกษตร
1) เปรียบเทียบและรับผิดชอบต่อ จรรยาบรรณวิชาชีพ	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.69	4.82 ²	4.69 ³	4.73 ³	4.60	4.88 ²
	S.D.	.471	.405	.480	.467	.507	.332
2) แสดงความซื่อสัตย์อย่าง สม่ำเสมอ	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.81 ²	4.91 ¹	4.77 ²	4.91 ¹	4.93 ¹	4.94 ¹
	S.D.	.402	.302	.439	.302	.258	.243
3) ยินยอมและรับผิดชอบต่อ ตนเองและสังคม	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.85 ¹	4.82 ²	4.85 ¹	4.82 ²	4.73 ²	4.71
	S.D.	.464	.405	.376	.405	.458	.470
4) เคารพกฎระเบียบและ ข้อบังคับองค์กรและสังคม	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.62	4.73 ³	4.62	4.73 ³	4.67 ³	4.71
	S.D.	.637	.647	.506	.647	.617	.470
5) เคารพสิทธิและยอมรับฟัง ความคิดเห็นผู้อื่น	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.73 ³	4.73 ³	4.62	4.64	4.47	4.76 ³
	S.D.	.452	.467	.506	.605	.516	.487

จากตารางที่ 26 พบว่าสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อ
 คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรมจำแนกตามหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ สถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อ
 คุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมี
 ค่าเฉลี่ย 4.85 (S.D. = .464) รองลงมา คือ การแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ย 4.81 (S.D.
 = .402) และเคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นมีค่าเฉลี่ย 4.73 (S.D. = .452) ตามลำดับ

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม สถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้า
 ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีการแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอ
 มากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.91 (S.D. = .302) รองลงมา คือ มีจิตสำนึกและปฏิบัติตาม
 จรรยาบรรณวิชาชีพ และมีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมีค่าเฉลี่ย 4.82 เท่ากัน (S.D. = .405
 เท่ากัน) และเคารพกฎระเบียบและข้อบังคับองค์กรและสังคม และเคารพสิทธิและยอมรับฟังความ
 คิดเห็นผู้อื่นเท่ากันโดยมีค่าเฉลี่ย 4.73 เท่ากัน (S.D. = .647 และ .467 ตามลำดับ) ตามลำดับ

พัฒนาการเกษตร สถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อ
 คุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมี

ค่าเฉลี่ย 4.85 (S.D. = .376) รองลงมา คือ มีการแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ย 4.77 (S.D. = .439) และมีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพมีค่าเฉลี่ย 4.69 (S.D. = .480) ตามลำดับ

หลักสูตรวิทยาศาสตร์การประมง สถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีการแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.91 (S.D. = .302) รองลงมา คือ มีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมีค่าเฉลี่ย 4.82 (S.D. = .405) และเคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และมีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพมีค่าเฉลี่ย 4.73 เท่ากัน (S.D. = .647 และ .467 ตามลำดับ) ตามลำดับ

หลักสูตรสัตวศาสตร์ สถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีการแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.93 (S.D. = .258) รองลงมา คือ มีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมีค่าเฉลี่ย 4.73 (S.D. = .458) และเคารพกฎระเบียบและข้อบังคับองค์กรและสังคมมีค่าเฉลี่ย 4.67 (S.D. = .617) ตามลำดับ

หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร สถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีการแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.94 (S.D. = .243) รองลงมา คือ มีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพมีค่าเฉลี่ย 4.88 (S.D. = .332) และเคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นมีค่าเฉลี่ย 4.76 (S.D. = .437) ตามลำดับ

5.3) ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม
จำแนกตามหลักสูตร

ตารางที่ 27 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อคุณลักษณะของ
นักศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรมจำแนกตามหลักสูตร

ตัวชี้วัด		เกษตร ศาสตร์	การจัดการ ทรัพยากรดินฯ	พัฒนาการ เกษตร	วิทยาศาสตร์ การประมง	สัตวศาสตร์	นิเทศศาสตร์ เกษตร
1) วิชาหลักและปฏิบัติธรรม จริยธรรมวิชาชีพ	N	36	25	23	12	12	16
	\bar{X}	4.81 ²	4.88 ²	4.78 ²	4.92 ²	4.67 ²	4.81 ¹
	S.D.	.677	.332	.518	.289	.657	.544
2) แสดงความซื่อสัตย์อย่าง สม่ำเสมอ	N	36	25	23	12	12	16
	\bar{X}	4.83 ¹	4.92 ¹	4.83 ¹	5.00 ¹	4.83 ¹	4.83 ¹
	S.D.	.447	.277	.491	.000	.577	.544
3) ฝึกฝนและรับผิดชอบต่อ ตนเองและสังคม	N	36	25	23	12	12	16
	\bar{X}	4.81 ²	4.88 ²	4.83 ¹	4.92 ²	4.83 ¹	4.81 ¹
	S.D.	.525	.440	.491	.289	.577	.544
4) เคารพกฎระเบียบและ ข้อบังคับองค์กรและสังคม	N	36	25	23	12	12	16
	\bar{X}	4.67 ³	4.76 ³	4.70 ³	4.83 ³	4.50	4.38 ³
	S.D.	.586	.523	.559	.389	.674	.719
5) เคารพสิทธิและยอมรับฟัง ความคิดเห็นผู้อื่น	N	36	25	23	12	12	16
	\bar{X}	4.61	4.76 ³	4.70 ³	5.00 ¹	4.58 ³	4.56 ²
	S.D.	.599	.523	.559	.000	.666	.829

จากตารางที่ 27 พบว่าสถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อ
คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรมจำแนกตามหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ สถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อ
คุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีการแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมี
ค่าเฉลี่ย 4.83 (S.D. = .447) รองลงมา คือ มีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพและมีวินัยและ
รับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมีค่าเฉลี่ย 4.81 เท่ากัน (S.D. = .577 และ .525) และเคารพกฎระเบียบ
และข้อบังคับองค์กรและสังคมมีค่าเฉลี่ย 4.67 (S.D. = .586) ตามลำดับ

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม สถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้า
ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีการแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอ
มากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.92 (S.D. = .277) รองลงมา คือ มีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเอง
และสังคม และมีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพมีค่าเฉลี่ย 4.88 เท่ากัน (S.D. = .440 และ
.332 ตามลำดับ) และเคารพกฎระเบียบและข้อบังคับองค์กรและสังคม และเคารพสิทธิและยอมรับฟัง
ความคิดเห็นผู้อื่นมีค่าเฉลี่ย 4.76 เท่ากัน (S.D. = .523 เท่ากัน) ตามลำดับ

หลักสูตรพัฒนาการเกษตร สถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็น

ต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีการแสดงความจริงใจอย่างสม่ำเสมอ และมีวินัยและรับผิดชอบต่องานของตนเองและสังคมมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.83 เท่ากัน (S.D. = .491 เท่ากัน) รองลงมา คือ มีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพมีค่าเฉลี่ย 4.78 (S.D. = .518) และเคารพกฎระเบียบและข้อบังคับองค์กรและสังคม และเคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นมีค่าเฉลี่ย 4.70 เท่ากัน (S.D. = .559 เท่ากัน) ตามลำดับ

หลักสูตรวิทยาศาสตร์การประมง สถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีการแสดงความจริงใจอย่างสม่ำเสมอ และเคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 5.00 เท่ากัน (S.D. = .000) รองลงมา คือ มีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพและมีวินัยและรับผิดชอบต่องานของตนเองและสังคมมีค่าเฉลี่ย 4.92 (S.D. = .289) และเคารพกฎระเบียบและข้อบังคับองค์กรและสังคมมีค่าเฉลี่ย 4.83 (S.D. = .389) ตามลำดับ

หลักสูตรสัตวศาสตร์ สถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีการแสดงความจริงใจอย่างสม่ำเสมอ และมีวินัยและรับผิดชอบต่องานของตนเองและสังคมมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.83 (S.D. = .577) รองลงมา คือ มีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพมีค่าเฉลี่ย 4.67 (S.D. = .651) และเคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นมีค่าเฉลี่ย 4.58 (S.D. = .669) ตามลำดับ

หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร สถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงความจริงใจอย่างสม่ำเสมอ และมีวินัยและรับผิดชอบต่องานของตนเองและสังคมมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.81 เท่ากัน (S.D. = .544 เท่ากัน) รองลงมา คือ เคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นค่าเฉลี่ย 4.56 (S.D. = .629) และเคารพกฎระเบียบและข้อบังคับองค์กรและสังคมมีค่าเฉลี่ย 4.38 (S.D. = .719) ตามลำดับ

5.4) ด้านความรู้

ตารางที่ 28 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความรู้จำแนกตามการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัด		เคยรับบัณฑิต	ไม่เคยรับบัณฑิต	รวม
1) มีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติในสาขาวิชาที่เรียน	N	60	60	120
	\bar{X}	4.38 ²	4.50 ¹	4.44 ¹
	S.D.	.691	.651	.671
2) มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง	N	60	60	120
	\bar{X}	4.27	4.35	4.31
	S.D.	.733	.755	.742
3) มีความรู้ในงานและสิ่งประกอบของงานที่ตนทำหรือจะประกอบในสาขาวิชา	N	60	60	120
	\bar{X}	4.40 ¹	4.43 ³	4.42 ²
	S.D.	.718	.647	.682
4) ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ	N	60	60	120
	\bar{X}	4.28 ³	4.47 ²	4.38 ³
	S.D.	.715	.650	.687

จากตารางที่ 28 พบว่าสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความรู้จำแนกตามการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงาน พบว่า

ผู้ประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชามากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.40 (S.D. = .718) รองลงมา คือ มีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันมีค่าเฉลี่ย 4.38 (S.D. = .691) และตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับมีค่าเฉลี่ย 4.28 (S.D. = .715) ตามลำดับ

ผู้ประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.50 (S.D. = .651) รองลงมา คือ ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับมีค่าเฉลี่ย 4.47 (S.D. = .650) และมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา มีค่าเฉลี่ย 4.43 (S.D. = .647) ตามลำดับ

5.5) ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่เคยรับบัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตด้านความรู้จำแนกตามหลักสูตร

ตารางที่ 29 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความรู้จำแนกตามหลักสูตร

ตัวชี้วัด	เกษตรศาสตร์	การจัดการทรัพยากรดิน	พัฒนาการเกษตร	วิทยาศาสตร์การประมง	สัตวศาสตร์	นิเทศศาสตร์
1) มีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	N 26 X̄ 4.38 ² S.D. .697	11 4.45 ³ .688	13 4.23 ³ .599	11 4.27 ² .647	15 4.20 ¹ .775	17 4.24 .664
2) มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง	N 26 X̄ 4.27 S.D. .724	11 4.36 .674	13 4.38 ¹ .650	11 4.09 ³ .831	15 3.87 ² .640	17 4.41 ² .712
3) มีความสนใจและสนใจกับความรู้ในสาขาวิชา	N 26 X̄ 4.42 ¹ S.D. .758	11 4.73 ¹ .467	13 4.31 ² .630	11 4.36 ¹ .809	15 4.20 ¹ .676	17 4.47 ¹ .717
4) ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ	N 26 X̄ 4.35 ³ S.D. .745	11 4.55 ² .522	13 4.23 ³ .599	11 4.09 ³ .944	15 4.20 ¹ .862	17 4.29 ³ .686

จากตารางที่ 29 พบว่าสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความรู้จำแนกตามหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชามากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.42 (S.D. = .758) รองลงมา คือ มีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันมีค่าเฉลี่ย 4.38 (S.D. = .697) และตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับมีค่าเฉลี่ย 4.35 (S.D. = .745) ตามลำดับ

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชามากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.73 (S.D. = .467) รองลงมา คือ ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับมีค่าเฉลี่ย 4.55 (S.D. = .522) และมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันโดยมีค่าเฉลี่ย 4.45 (S.D. = .688)

หลักสูตรพัฒนาการเกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.38 (S.D. = .650) รองลงมา คือ มีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชาโดยมีค่าเฉลี่ย 4.31 (S.D. = .630) มีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กัน และตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และ

ข้อบังคับมีค่าเฉลี่ย 4.23 เท่ากัน (S.D. = .599 เท่ากัน) ตามลำดับ

หลักสูตรวิทยาศาสตร์การประมง สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชามากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.36 (S.D. = .809) รองลงมา คือ มีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันมีค่าเฉลี่ย 4.27 (S.D. = .647) และตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ และมีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ย 4.09 เท่ากัน (S.D. = .944 และ .831 เท่ากัน) ตามลำดับ

หลักสูตรสัตวศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ มีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กัน และมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชามากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.20 เท่ากัน (S.D. = .862 .775 และ .676 ตามลำดับ) รองลงมา คือ มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ย 3.87 (S.D. = .640) ตามลำดับ

หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชามากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.47 (S.D. = .717) รองลงมา คือ มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องโดยมีค่าเฉลี่ย 4.41 (S.D. = .712) และตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับมีค่าเฉลี่ย 4.29 (S.D. = .686) ตามลำดับ

5.6) ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตด้านความรู้จำแนกตามหลักสูตรตารางที่ 30 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความรู้จำแนกตามหลักสูตร

ตัวชี้วัด	เกษตรศาสตร์	การจัดการทรัพยากรดินฯ	พัฒนาการเกษตร	วิทยาศาสตร์การประมง	สัตวศาสตร์	นิเทศศาสตร์เกษตร
1) มีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กัน	N 36	25	23	12	12	16
	\bar{X} 4.50 ¹	4.60 ¹	4.57 ¹	4.83 ¹	4.33 ²	4.25 ²
	S.D. .609	.500	.590	.677	.778	.770
2) มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง	N 36	25	23	12	12	16
	\bar{X} 4.31 ³	4.44 ³	4.36 ³	4.67 ³	4.17 ³	4.25 ²
	S.D. .749	.651	.590	.492	.937	.577
3) มีความคุ้นเคยและสนใจกับความรู้ความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง	N 36	25	23	12	12	16
	\bar{X} 4.42 ²	4.52 ²	4.43 ³	4.75 ²	4.42 ¹	4.25 ²
	S.D. .604	.653	.662	.462	.703	.577
4) ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ	N 36	25	23	12	12	16
	\bar{X} 4.50 ¹	4.60 ¹	4.52 ²	4.50	4.34 ²	4.10 ¹
	S.D. .609	.577	.593	.669	.778	.602

จากตารางที่ 30 พบว่าสถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความรู้จำแนกตามหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กัน และตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.50 เท่ากัน (S.D. = .609 เท่ากัน) รองลงมา คือ มีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา มีค่าเฉลี่ย 4.42 (S.D. = .604) และมีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ย 4.31 (S.D. = .749) ตามลำดับ

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ และมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.60 เท่ากัน (S.D. = .577 และ .500 ตามลำดับ) รองลงมา คือ มีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา มีค่าเฉลี่ย 4.52 (S.D. = .653) และมีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องโดยมีค่าเฉลี่ย 4.44 (S.D. = .651)

หลักสูตรพัฒนาการเกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.57 (S.D. = .590) รองลงมา คือ ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับโดยมีค่าเฉลี่ย 4.52 (S.D. = .593) และมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา และมีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ย 4.43 เท่ากัน (S.D. = .662 และ .590 ตามลำดับ) ตามลำดับ

หลักสูตรวิทยาศาสตร์การประมง สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.83 (S.D. = .577) รองลงมา คือ มีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา มีค่าเฉลี่ย 4.75 (S.D. = .452) และมีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ย 4.67 (S.D. = .492) ตามลำดับ

หลักสูตรสัตวศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชามากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.42 (S.D. = .793) รองลงมา คือ มีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันและตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับมีค่าเฉลี่ย 4.33 เท่ากัน (S.D. = .778 เท่ากัน) และมีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ย 4.17 (S.D. = .937) ตามลำดับ

หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.31 (S.D. = .602) รองลงมา คือ มีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กัน มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชาโดยมีค่าเฉลี่ย 4.25 (S.D. = .775 .577 และ .577 ตามลำดับ) ตามลำดับ

5.7) ด้านปัญญา

ตารางที่ 31 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านปัญญาจำแนกตามการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัด	เคยรับบัณฑิต	ไม่เคยรับบัณฑิต	รวม
1) สามารถวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้	N 60 \bar{X} 4.42 ³ S.D. .696	60 60 4.43 ³ .598	120 4.43 ³ .694
2) สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศที่มีค่าเฉลี่ย	N 60 \bar{X} 4.55 ¹ S.D. .649	60 60 4.62 ¹ .585	120 4.58 ¹ .616
4) มีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับ การฝึกฝนตามหลักสูตร	N 60 \bar{X} 4.27 S.D. .733	60 60 4.38 .691	120 4.33 .712

จากตารางที่ 31 พบว่าสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านปัญญาจำแนกตามการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงาน พบว่า

ผู้ประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับสามารถใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.55 (S.D. = .649) รองลงมา คือ สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้มีค่าเฉลี่ย 4.52 (S.D. = .725) และสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศมีค่าเฉลี่ย 4.42 (S.D. = .696) ตามลำดับ

ผู้ประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับสามารถใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.62 (S.D. = .585) รองลงมา คือ สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้มีค่าเฉลี่ย 4.58 (S.D. = .561) และสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศมีค่าเฉลี่ย 4.43 (S.D. = .698) ตามลำดับ

5.8) ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่เคยรับบัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตด้านปัญญาจำแนกตามหลักสูตร ตารางที่ 32 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านปัญญาจำแนกตามหลักสูตร

ตัวชี้วัด		เกษตรศาสตร์	การจัดการทรัพยากรดินฯ	พัฒนาการเกษตร	วิทยาศาสตร์การประมง	สัตวศาสตร์	นิเทศศาสตร์เกษตร
1) สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทราบความเข้าใจและประเมินข้อมูลสารสนเทศ	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.54 ¹	4.64 ³	4.46 ²	4.45 ²	4.27 ²	4.29 ³
	S.D.	.647	.505	.660	.688	.799	.686
2) สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.42 ³	4.73 ²	4.62 ¹	4.45 ²	4.07	4.71 ¹
	S.D.	.857	.467	.506	.820	.704	.470
3) สามารถใช้ทักษะความรู้และลงมือเข้าใจทางวิชาการนำไปสู่การปฏิบัติได้	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.50 ²	4.82 ¹	4.46 ²	4.55 ¹	4.33 ¹	4.71 ¹
	S.D.	.707	.405	.660	.522	.488	.686
4) มีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตร	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.23	4.64 ³	4.31 ³	4.27 ³	4.13 ³	4.35 ²
	S.D.	.765	.505	.630	.647	.743	.702

จากตารางที่ 32 พบว่าสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านปัญญาจำแนกตามหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.54 (S.D. = .647) รองลงมา คือ สามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มีค่าเฉลี่ย 4.50 (S.D. = .707) และสามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้มีค่าเฉลี่ย 4.42 (S.D. = .857) ตามลำดับ

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.82 (S.D. = .405) รองลงมา คือ สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้มีค่าเฉลี่ย 4.73 (S.D. = .467) และสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศ และมีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตรโดยมีค่าเฉลี่ย 4.64 เท่ากัน (S.D. = .505 เท่ากัน) ตามลำดับ

หลักสูตรพัฒนาการเกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้มากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.62 (S.D. = .506) รองลงมา คือ สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศ และสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มี

ค่าเฉลี่ย 4.46 เท่ากัน (S.D. = .660 เท่ากัน) และมีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตรมีค่าเฉลี่ย 4.31 (S.D. = .630) ตามลำดับ

หลักสูตรวิทยาศาสตร์การประมง สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.55 (S.D. = .522) รองลงมา คือ สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้ และสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศมีค่าเฉลี่ย 4.45 เท่ากัน (S.D. = .820 และ .688 ตามลำดับ) และมีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตรมีค่าเฉลี่ย 4.27 (S.D. = .647) ตามลำดับ

หลักสูตรสัตวศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.33 (S.D. = .488) รองลงมา คือ สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศมีค่าเฉลี่ย 4.27 (S.D. = .799) และมีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตรมีค่าเฉลี่ย 4.13 (S.D. = .743) ตามลำดับ

หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้ และสามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้มากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.71 เท่ากัน (S.D. = .686 และ .470 ตามลำดับ) รองลงมา คือ มีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตรมีค่าเฉลี่ย 4.35 (S.D. = .702) และสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศมีค่าเฉลี่ย 4.29 (S.D. = .686) ตามลำดับ

5.9) ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตด้านปัญญาจำแนกตามหลักสูตร

ตารางที่ 33 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านปัญญาจำแนกตามหลักสูตร

ตัวชี้วัด		เกษตรศาสตร์	การจัดการทรัพยากรดินฯ	พัฒนาการเกษตร	วิทยาศาสตร์การประมง	สัตวศาสตร์	นิเทศศาสตร์
1) สามารถค้นหาข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ทางได้ และประเมินข้อมูลสารสนเทศ	N	36	25	23	12	12	16
	\bar{X}	4.36 ³	4.52 ³	4.52 ²	4.83 ¹	4.00	4.31 ³
	S.D.	.683	.653	.730	.389	.89	.704
2) สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้	N	36	25	23	12	12	16
	\bar{X}	4.56 ²	4.56 ²	4.70 ¹	4.75 ²	4.31 ¹	4.37 ²
	S.D.	.558	.507	.559	.452	.651	.619
3) สามารถใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้	N	36	25	23	12	12	16
	\bar{X}	4.64 ¹	4.76 ¹	4.70 ¹	4.67 ³	4.25 ²	4.44 ¹
	S.D.	.543	.436	.559	.492	.754	.629
4) มีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตร	N	36	25	23	12	12	16
	\bar{X}	4.36 ³	4.52 ³	4.43 ³	4.42	4.37 ³	4.19
	S.D.	.683	.510	.662	.515	.718	.750

จากตารางที่ 33 พบว่าสถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านปัญญาจำแนกตามหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ สถานประกอบการมีความเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.64 (S.D. = .543) รองลงมา คือ สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้มีค่าเฉลี่ย 4.56 (S.D. = .558) และสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศ และมีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตรมีค่าเฉลี่ย 4.36 เท่ากัน (S.D. = .683 เท่ากัน) ตามลำดับ

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม สถานประกอบการมีความเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.76 (S.D. = .436) รองลงมา คือ สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้มีค่าเฉลี่ย 4.56 (S.D. = .507) และสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศ และมีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตรมีค่าเฉลี่ย 4.52 เท่ากัน (S.D. = .653 และ .510 ตามลำดับ) ตามลำดับ

หลักสูตรพัฒนาการเกษตร สถานประกอบการมีความเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้และสามารถในการใช้ทักษะความรู้และ

จากตารางที่ 34 พบว่าสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบจำแนกตามการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงาน พบว่า

ผู้ประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่มมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.82 (S.D. = .390) รองลงมา คือ สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่มมีค่าเฉลี่ย 4.63 (S.D. = .551) และสามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ย 4.58 (S.D. = .591) ตามลำดับ

ผู้ประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่มมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.80 (S.D. = .443) รองลงมา คือ สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่มมีค่าเฉลี่ย 4.60 (S.D. = .616) และสามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ย 4.57 (S.D. = .593) ตามลำดับ

5.11) ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่เคยรับบัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบจำแนกตามหลักสูตร
ตารางที่ 35 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบจำแนกตามหลักสูตร

ตัวชี้วัด	N	เกษตรศาสตร์	การจัดการ ทรัพยากรดินฯ	พัฒนาการ เกษตร	วิทยาศาสตร์ การประมง	สัตวศาสตร์	นิเทศศาสตร์ เกษตร
1) มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายและงานกลุ่ม	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.73 ①	4.64 ②	4.85 ①	4.82 ①	4.67 ①	4.94 ①
	S.D.	.452	.505	.376	.403	.488	.243
2) สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.69 ②	4.73 ①	4.54 ③	4.64 ②	4.47 ②	4.76 ②
	S.D.	.471	.467	.519	.505	.743	.437
3) สามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.50	4.45	4.62 ②	4.36	4.40 ③	4.65 ③
	S.D.	.589	.522	.566	.674	.507	.496
4) สามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.58 ③	4.55 ③	4.62 ②	4.55 ③	4.47 ②	4.65 ③
	S.D.	.643	.522	.506	.688	.516	.493

จากตารางที่ 35 พบว่าสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบจำแนกตามหลักสูตรพบว่า

5.12) ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบจำแนกตามหลักสูตร ตารางที่ 36 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบจำแนกตามหลักสูตร

ตัวชี้วัด	เกษตรศาสตร์	การจัดการทรัพยากร ดินฯ	พัฒนาการ เกษตร	วิทยาศาสตร์ การประมง	สัตวศาสตร์	นิเทศศาสตร์ เกษตร
1) มีความรับผิดชอบสิ่งแวดล้อมในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่ม	N 36 X̄ 4.72 ¹ S.D. .513	25 4.84 ¹ .374	23 4.78 ¹ .422	12 4.92 ¹ .259	12 4.92 ¹ .239	16 4.75 ¹ .307
2) สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม	N 36 X̄ 4.61 ² S.D. .645	25 4.68 ² .476	23 4.61 ³ .656	12 4.67 ² .492	12 4.75 ² .622	16 4.44 ³ .727
3) สามารถวางตัวและแสดงความคิดเห็น เห็นเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่	N 36 X̄ 4.53 ³ S.D. .654	25 4.64 ³ .569	23 4.65 ² .487	12 4.50 ³ .674	12 4.75 ² .452	16 4.44 ³ .512
4) สามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง	N 36 X̄ 4.61 ² S.D. .599	25 4.60 ¹ .577	23 4.65 ² .487	12 4.67 ² .651	12 4.67 ³ .492	16 4.50 ² .516

จากตารางที่ 36 พบว่าสถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบจำแนกตามหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่มมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.72 (S.D. = .513) รองลงมา คือ สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม และสามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ย 4.61 เท่ากัน (S.D. = .645 และ .599 ตามลำดับ) และการวางตัวและแสดงความคิดเห็นเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ที่มีค่าเฉลี่ย 4.53 (S.D. = .654) ตามลำดับ

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่มมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.84 (S.D. = .374) รองลงมา คือ สามารถในการปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่มมีค่าเฉลี่ย 4.68 (S.D. = .476) และการวางตัวและแสดงความคิดเห็นเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ที่มีค่าเฉลี่ย 4.64 (S.D. = .569) ตามลำดับ

หลักสูตรพัฒนาการเกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่มมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.78 (S.D. = .422) รองลงมา คือ การวางตัวและแสดงความคิดเห็นเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์การศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น ไม่สามารถตีพิมพ์หรือเผยแพร่ในสื่ออื่นใดทั้งสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และสามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ย 4.65 เท่ากัน (S.D. = .487 เท่ากัน) และสามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่มมีค่าเฉลี่ย 4.61 (S.D. = .656) ตามลำดับ

หลักสูตรวิทยาศาสตร์การประมง สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่มมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.92 (S.D. = .289) รองลงมา คือ สามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และสามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่มมีค่าเฉลี่ย 4.67 เท่ากัน (S.D. = .651 และ .492 ตามลำดับ) และการวางตัวและแสดงความคิดเห็นเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ที่มีค่าเฉลี่ย 4.50 (S.D. = .674) ตามลำดับ

หลักสูตรสัตวศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่มมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.92 (S.D. = .289) รองลงมา คือ สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม และการวางตัวและแสดงความคิดเห็นเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่มีค่าเฉลี่ย 4.75 เท่ากัน (S.D. = .622 และ .452 ตามลำดับ) และสามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ย 4.67 (S.D. = .492) ตามลำดับ

หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่มมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.75 (S.D. = .447) รองลงมา คือ สามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ย 4.50 (S.D. = .516) และสามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม และการวางตัวและแสดงความคิดเห็นเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่มีค่าเฉลี่ย 4.44 เท่ากัน (S.D. = .727 และ .512 ตามลำดับ) ตามลำดับ

5.13) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
 ตารางที่ 37 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะการวิเคราะห์
 เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัด		เคยรับบัณฑิต	ไม่เคยรับบัณฑิต	รวม
1) มีความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	N	60	60	120
	\bar{X}	4.12	4.33	4.23
	S.D.	.825	.782	.793
2) มีความสามารถในการสรุปประเด็น	N	60	60	120
	\bar{X}	4.52	4.56 ³	4.55
	S.D.	.651	.619	.633
3) มีความสามารถในการสื่อสาร ได้ทั้งการพูดและการเขียน	N	60	60	120
	\bar{X}	4.55 ²	4.60 ²	4.57 ²
	S.D.	.746	.643	.694
4) มีความสามารถในการระบุเข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาได้	N	60	60	120
	\bar{X}	4.42	4.48	4.46
	S.D.	.561	.651	.606
5) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม	N	60	60	120
	\bar{X}	4.37	4.42	4.39
	S.D.	.610	.720	.663
6) มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	N	60	60	120
	\bar{X}	4.58 ¹	4.53	4.56 ³
	S.D.	.619	.650	.632
7) มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	N	60	60	120
	\bar{X}	4.53 ³	4.63 ¹	4.58 ¹
	S.D.	.596	.551	.574

จากตารางที่ 37 พบว่าสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามการรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงาน พบว่า

ผู้ประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.58 (S.D. = .619) รองลงมาคือ มีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียนมีค่าเฉลี่ย 4.55 (S.D. = .746) และมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ย 4.53 (S.D. = .596) ตามลำดับ

ผู้ประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย

4.63 (S.D. = .551) รองลงมา คือ มีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียนมีค่าเฉลี่ย 4.60 (S.D. = .643) และมีความสามารถในการสรุปประเด็นมีค่าเฉลี่ย 4.58 (S.D. = .619) ตามลำดับ

5.14) ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่เคยรับบัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามหลักสูตร ตารางที่ 38 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามหลักสูตร

ตัวชี้วัด		เกษตรศาสตร์	การจัดการทรัพยากรดินง	พัฒนาการเกษตร	วิทยาศาสตร์การประมง	สัตวศาสตร์	นิเทศศาสตร์
1) มีความสามารถในการรวมเอาเทคโนโลยีสารสนเทศหรือคณิตศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์และแปลความหมาย	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.08	4.45 ³	4.08	4.27	3.93	4.12
	S.D.	.796	.688	.862	.647	.704	.928
2) มีความสามารถในการสรุปประเด็น	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.50 ²	4.55 ²	4.62 ²	4.45 ³	4.27 ³	4.59
	S.D.	.648	.522	.650	.688	.458	.712
3) มีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียน	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.62 ¹	4.64 ¹	4.69 ¹	4.27	4.20	4.71 ²
	S.D.	.752	.505	.480	.905	.676	.470
4) มีความสามารถในการระบุเข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาได้	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.46 ³	4.45 ³	4.31	4.18	4.07	4.53
	S.D.	.582	.688	.480	.603	.594	.514
5) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.27	4.55 ²	4.31	4.27	4.13	4.65
	S.D.	.667	.522	.480	.647	.352	.493
6) มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.42	4.45 ³	4.46 ³	4.73 ¹	4.60 ¹	4.76 ¹
	S.D.	.703	.522	.660	.467	.507	.437
7) มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	N	26	11	13	11	15	17
	\bar{X}	4.38	4.64 ¹	4.69 ¹	4.55 ²	4.40 ²	4.65 ³
	S.D.	.697	.505	.480	.522	.507	.493

จากตารางที่ 38 พบว่าสถานประกอบการที่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมี

ความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียนมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.62 (S.D. = .752) รองลงมา คือ มีความสามารถในการสรุปประเด็นมีค่าเฉลี่ย 4.50 (S.D. = .648) และมีความสามารถในการระบุ เข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาได้มีค่าเฉลี่ย 4.46 (S.D. = .582) ตามลำดับ

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียน และมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.64 เท่ากัน (S.D. = .505 เท่ากัน) รองลงมา คือ มีความสามารถในการสรุปประเด็นและมีวิจรณ์ญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสมมีค่าเฉลี่ย 4.55 เท่ากัน (S.D. = .522 เท่ากัน) และมีความสามารถในการนำเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์และแปลความหมาย มีความสามารถในการระบุ เข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาได้ และมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีค่าเฉลี่ย 4.45 เท่ากัน (S.D. = .688 , .688 และ .522 ตามลำดับ) ตามลำดับ

หลักสูตรพัฒนาการเกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียน และมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.69 (S.D. = .480) รองลงมา คือ มีความสามารถในการสรุปประเด็นมีค่าเฉลี่ย 4.62 (S.D. = .650) และมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีค่าเฉลี่ย 4.46 (S.D. = .660) ตามลำดับ

หลักสูตรวิทยาศาสตร์การประมง สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.73 (S.D. = .467) รองลงมา คือ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ย 4.55 (S.D. = .522) และมีความสามารถในการสรุปประเด็นมีค่าเฉลี่ย 4.45 (S.D. = .688) ตามลำดับ

หลักสูตรสัตวศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.60 (S.D. = .507) รองลงมา คือ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ย 4.40 (S.D. = .507) และมีความสามารถในการสรุปประเด็นมีค่าเฉลี่ย 4.27 (S.D. = .458) ตามลำดับ

หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.76 (S.D. = .437) รองลงมา คือ มีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียนมีค่าเฉลี่ย 4.71 (S.D. = .470) และมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ย 4.65 (S.D. = .493) ตามลำดับ

5.15) ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามหลักสูตร ตารางที่ 39 แสดงความคิดเห็นของสถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามหลักสูตร

ตัวชี้วัด		เกษตรศาสตร์	การจัดการทรัพยากรดินฯ	พัฒนาการเกษตร	วิทยาศาสตร์การประมง	สัตวศาสตร์	นิเทศศาสตร์
1) มีความสามารถในการนำเทคโนโลยีทางสถิติหรือคณิตศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์และแปลความหมาย	N	36	25	23	12	12	16
	\bar{X}	4.33	4.44	4.43	4.75 ²	4.33	4.06
	S.D.	.676	.651	.662	.452	.985	.854
2) มีความสามารถในการสรุปประเด็น	N	36	25	23	12	12	16
	\bar{X}	4.56 ²	4.52	4.57 ²	4.92 ¹	4.42 ³	4.38
	S.D.	.607	.586	.662	.289	.669	.719
3) มีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียน	N	36	25	23	12	12	16
	\bar{X}	4.53 ³	4.76 ¹	4.48	4.92 ¹	4.50 ²	4.50 ²
	S.D.	.609	.436	.790	.289	.905	.894
4) มีความสามารถในการระบุเข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาได้	N	36	25	23	12	12	16
	\bar{X}	4.47	4.56 ³	4.52 ³	4.75 ²	4.42 ³	4.44 ³
	S.D.	.609	.507	.593	.622	.793	.629
5) มีวิจารณ์ญาติในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม	N	36	25	23	12	12	16
	\bar{X}	4.47	4.44	4.48	4.58 ³	4.33	4.44 ³
	S.D.	.654	.768	.730	.669	.888	.727
6) มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	N	36	25	23	12	12	16
	\bar{X}	4.64 ¹	4.48	4.52 ³	4.75 ²	4.42 ³	4.37
	S.D.	.543	.653	.730	.452	.793	.719
7) มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	N	36	25	23	12	12	16
	\bar{X}	4.64 ¹	4.68 ²	4.70 ¹	4.75 ²	4.58 ¹	4.56 ¹
	S.D.	.543	.476	.470	.452	.669	.512

จากตารางที่ 39 พบว่าสถานประกอบการที่ไม่เคยรับบัณฑิตเข้าปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามหลักสูตร พบว่า

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.64 (S.D. = .543) รองลงมาคือ มีความสามารถในการสรุปประเด็นมีค่าเฉลี่ย 4.56 (S.D. = .607) และมีความสามารถในการสื่อสาร

ได้ทั้งการพูดและการเขียนมีค่าเฉลี่ย 4.53 (S.D. = .609) ตามลำดับ

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียนมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.76 (S.D. = .436) รองลงมา คือ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ย 4.68 (S.D. = .476) และมีความสามารถในการระบุเข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาได้มีค่าเฉลี่ย 4.56 (S.D. = .507) ตามลำดับ

หลักสูตรพัฒนาการเกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.70 (S.D. = .470) รองลงมา คือ มีความสามารถในการสรุปประเด็นมีค่าเฉลี่ย 4.57 (S.D. = .662) และมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และมีความสามารถในการระบุเข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา มีค่าเฉลี่ย 4.52 เท่ากัน (S.D. = .730 และ .593) ตามลำดับ

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตการประมง สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการสรุปประเด็น และมีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียนมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.92 เท่ากัน (S.D. = .289 เท่ากัน) รองลงมา คือ มีความสามารถในการระบุเข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา มีความสามารถในการนำเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์และแปลความหมาย มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ย 4.75 เท่ากัน (S.D. = .622, .452, .452 และ .452 ตามลำดับ) และมีวิจารณ์ญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสมมีค่าเฉลี่ย 4.58 (S.D. = .669) ตามลำดับ

หลักสูตรสัตวศาสตร์ สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.58 (S.D. = .669) รองลงมา คือ มีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียนมีค่าเฉลี่ย 4.50 (S.D. = .905) และมีความสามารถในการระบุเข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาได้ มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และมีความสามารถในการสรุปประเด็นมีค่าเฉลี่ย 4.42 (S.D. = .793, .793 และ .669 ตามลำดับ) ตามลำดับ

หลักสูตรนิเทศศาสตร์เกษตร สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาว่าควรมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากที่สุดเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ย 4.56 (S.D. = .512) รองลงมา คือ มีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียนมีค่าเฉลี่ย 4.50 (S.D. = .894) และมีวิจารณ์ญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม และมีความสามารถในการระบุเข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาได้มีค่าเฉลี่ย 4.44 เท่ากัน (S.D. = .727 และ .629 ตามลำดับ) ตามลำดับ

6) ทักษะย่อยเพิ่มเติมจากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร

จากการศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรต่างๆ ที่จัดการเรียนการสอนในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้วางแนวทางในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศที่ครอบคลุมคุณลักษณะอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) พบว่า สถานประกอบการยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อทักษะย่อยในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในด้านต่างๆ ดังนี้

6.1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

สถานประกอบการทั้งที่เคยและไม่เคยรับบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีการเกษตรเข้าปฏิบัติงานได้มีความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อทักษะย่อยในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรม ว่าคณะเทคโนโลยีการเกษตรควรมีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะต่างๆ เหล่านี้เพิ่มเติม อาทิ

- มีความขยันและอดทน
- มีความมุ่งมั่นและทุ่มเทกับการทำงาน
- มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
- มีศีลธรรม เช่น ไม่คดโกง ไม่ดื่มสุราหรือของมีเมา
- มีความรับผิดชอบต่องานให้เสร็จตามเวลา
- มีความเคารพและให้เกียรติผู้อื่นในทุกๆระดับทั้งระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำกว่า
- มีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน
- มีความรักและทัศนคติที่ดีต่อองค์กรและงาน
- รู้จักและยอมรับการเปลี่ยนแปลง
- มีความนอบน้อมและมีมารยาท
- มีทัศนคติและความคิดเชิงบวก
- มีธรรมาภิบาล
- มีความตรงต่อเวลา
- มีความกตัญญูรู้คุณคนและหน่วยงาน
- มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักการให้ และมีน้ำใจ
- มีจริยธรรม

6.2) ด้านความรู้

สถานประกอบการทั้งที่เคยและไม่เคยรับบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีการเกษตรเข้าปฏิบัติงานได้มีความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อทักษะย่อยในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในด้านความรู้ว่าคณะเทคโนโลยีการเกษตรควรมีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้เพิ่มเติม อาทิ

- มีความรู้ในด้านการปฏิบัติควบคู่กับทฤษฎี
- รู้จักประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงาน
- รู้จักนำความรู้มาประกอบการมองภาพรวมของงานที่ปฏิบัติหรือขององค์กร
- รู้จักนำความรู้ไปสู่การต่อยอดและการคิดสร้างสรรค์
- รู้จักนำความรู้ไปบูรณาการร่วมกับศาสตร์วิชาในด้านต่าง ๆ
- รู้จักนำความรู้ไปแก้ไขปัญหา
- มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้
- มีความรู้ที่ทันยุคทันสมัย
- รู้จักนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อส่วนรวม

6.3) ด้านทักษะทางปัญญา

สถานประกอบการทั้งที่เคยและไม่เคยรับบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีการเกษตรเข้าปฏิบัติงานได้มีความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อทักษะย่อยในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในด้านทักษะทางปัญญาว่าคณะเทคโนโลยีการเกษตรควรมีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้เพิ่มเติม อาทิ

- มีความสามารถในทักษะด้านภาษาและเทคโนโลยีต่าง ๆ
- มีความสามารถในการเชื่อมโยงและบูรณาการความรู้
- มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเสนอความคิดในมุมมองที่หลากหลาย
- มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
- มีความสามารถในการจัดลำดับความคิด
- มีความสามารถในการเขียนบันทึกและย่อความ
- มีความสามารถในการเรียนรู้ศาสตร์วิชาการต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง

6.4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

สถานประกอบการทั้งที่เคยและไม่เคยรับบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีการเกษตรเข้าปฏิบัติงานได้มีความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อทักษะย่อยในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบว่าคณะเทคโนโลยีการเกษตรควรมีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้เพิ่มเติม อาทิ

- มีภาวะทางอารมณ์
- มีการทำงานที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
- รู้จักเรียนรู้และเข้าใจผู้อื่น

- มีความเสียสละและมีน้ำใจ
- มีสัมมาคารวะและรู้จักเคารพผู้อาวุโส
- มีจิตอาสา

6.5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สถานประกอบการทั้งที่เคยและไม่เคยรับบัณฑิตของคณะเทคโนโลยีการเกษตรเข้าปฏิบัติงานได้มีความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อทักษะย่อยในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศว่าคณะเทคโนโลยีการเกษตรควรมีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะต่างๆ เหล่านี้เพิ่มเติม อาทิ

- มีความสามารถในการนำข้อมูลเชิงสถิติไปต่อยอดในการพัฒนางาน
- มีความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศ เช่น อังกฤษ จีน
- มีทักษะการเป็นผู้ฟังที่ดี
- รู้เท่าทันและคิดวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ

7) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในด้านอื่น ๆ

นอกจากนั้น จากการศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรต่างๆ ที่จัดการเรียนการสอนในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังตามทัศนะของสถานประกอบการ พบว่า สถานประกอบการมีความคิดเห็นว่าคณะเทคโนโลยีการเกษตรควรมีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือจากคุณลักษณะทั้ง 5 ด้านตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้แก่

- คุณลักษณะของบัณฑิตตามความเชี่ยวชาญของหลักสูตร เช่น หลักสูตรด้านบริการควรมีการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตเกี่ยวกับจิตใจที่รักบริการ (service mind)
- คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ เช่น การแต่งกาย กาลเทศะ การวางตัว
- คุณลักษณะด้านความคิดสร้างสรรค์
- คุณลักษณะด้านความอดทน เช่น ความอดทนต่อแรงกดดันทั้งในด้านปริมาณงานและเวลา

8) ข้อเสนอแนะ

สถานประกอบการมีข้อเสนอแนะต่อสถาบันการศึกษาและงานวิจัยเพื่อส่งเสริมให้เกิดการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรต่างๆ ที่จัดการศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

8.1) ข้อเสนอแนะต่อสถาบันการศึกษา พบว่า สถานประกอบการมีข้อเสนอแนะต่อสถาบันการศึกษา ดังนี้

- ควรพัฒนาการเรียนรู้อันการเกษตรให้เท่าทันสถานการณ์ยุคปัจจุบัน
- ควรเสริมสร้างความรู้คู่คุณธรรม โดยเพิ่มเติมการคิดวิเคราะห์และทักษะด้านภาษาให้มากขึ้น

- ควรเน้นให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติงานด้านอาชีพโดยการลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง เช่น การรับจ้างจัดสวนหย่อมและการดูแลสวนเพื่อหารายได้ระหว่างเรียน เป็นต้น
- ควรพัฒนานักศึกษาให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์เดิมของสถาบัน ไม่ใช่การลบอัตลักษณ์เดิมของสถาบันและสร้างอัตลักษณ์ใหม่ขึ้นมาทดแทน

8.2) ข้อเสนอแนะต่องานวิจัย พบว่า สถานประกอบการมีข้อเสนอแนะต่องานวิจัย ดังนี้

- งานวิจัยควรนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และผลการวิจัยควรจะนำไปพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
- ควรนำผลการวิจัยส่งกลับสู่หน่วยงานหรือสถานประกอบการเพื่อให้ข้อมูลได้เกิดการใช้ประโยชน์ในมิติของการพัฒนาบุคลากรในสถานประกอบการด้วยเช่นกัน
- ควรนำผลการวิจัยไปประเมินความพร้อมของบัณฑิต
- ควรเก็บรวบรวมข้อมูลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในมุมมองของนักศึกษาเพิ่มเติม

4.1.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาตามทัศนะของนักศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาตามทัศนะของนักศึกษา จากกระบวนการจัดสนทนากลุ่มย่อย ตัวแทนนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรจากหลักสูตรต่างๆ โดยให้นักศึกษาที่เข้าร่วมได้แสดงความคิดเห็นต่อผลการสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาตามทัศนะของผู้ประกอบการ พบว่า

ด้านคุณธรรมและจริยธรรม นักศึกษาทุกคนมีความเห็นว่าทักษะย่อยทั้ง 5 ประการมีความเหมาะสม โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนะว่าควรมีการเรียงลำดับความสำคัญของทักษะย่อยในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาโดยให้ความสำคัญกับแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ความมีวินัยและรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม การมีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ การเคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และการเคารพกฎระเบียบและข้อบังคับขององค์กรและสังคม ซึ่งทัศนะของนักศึกษาโดยส่วนใหญ่สอดคล้องกับผลการสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาตามทัศนะของผู้ประกอบการ โดยนักศึกษาได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐานสำคัญในด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จะส่งผลต่อทั้งบุคคล องค์กร และสังคม ซึ่งหากบุคคลใดมีความซื่อสัตย์จะนำไปสู่การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในด้านอื่นๆ ตามมา (นักศึกษาจำนวน 15 คน) ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 แสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาด้านคุณธรรมและจริยธรรม
ตามทัศนะของนักศึกษา

แต่มีนักศึกษาบางส่วนที่มีทัศนะต่อทักษะย่อยในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาที่แตกต่าง เช่น นักศึกษามีความคิดเห็นว่าความมีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมควรเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ลำดับแรก โดยมีทัศนะว่าหากมีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมจะนำมาซึ่งคุณลักษณะอื่นๆ (นักศึกษาจำนวน 2 คน) นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการเคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นมีความสำคัญในการทำงานมากกว่าความมีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (นักศึกษาจำนวน 1 คน) นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการมีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพควรเป็นลำดับสุดท้ายในด้านคุณธรรมและจริยธรรม (นักศึกษาจำนวน 1 คน) และนักศึกษามีความคิดเห็นว่าการเคารพกฎระเบียบและข้อบังคับขององค์กรและสังคมไม่มีความจำเป็นเพราะอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานที่จะดำเนินการได้เด็ดขาด (นักศึกษาจำนวน 1 คน)

ด้านความรู้ นักศึกษาทุกคนมีความเห็นว่าทักษะย่อยทั้ง 4 ประการมีความเหมาะสม โดยนักศึกษามีทัศนะต่อการเรียงลำดับความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านความรู้เป็น 2 รูปแบบ คือรูปแบบที่ 1 นักศึกษาส่วนใหญ่ในกลุ่มแรกมีทัศนะสอดคล้องตามผลการสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาตามทัศนะของผู้ประกอบการว่ามีการเรียงลำดับอย่างเหมาะสม คือ การให้ความสำคัญกับการมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ มีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ และมีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (นักศึกษาจำนวน 7 คน) ดังแผนภาพที่ 4 และรูปแบบที่ 2 นักศึกษาส่วนใหญ่อีกกลุ่มหนึ่งได้ให้ความสำคัญกับการมีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมาก่อนการให้ความสำคัญกับความตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ จึงเห็นว่าควรเรียงลำดับทักษะย่อยในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาเป็นการมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ มีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ

ตามลำดับ (นักศึกษาจำนวน 7 คน) ดังแผนภาพที่ 5 อีกทั้งนักศึกษาอีกส่วนหนึ่งก็ได้ให้ความสำคัญกับการมีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกัน โดยนักศึกษามีทัศนะว่าควรให้ความสำคัญในลำดับที่ 2 ก่อนการมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา และความตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงเห็นว่าควรเรียงลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาเป็นการมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง มีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา และตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ ตามลำดับ (นักศึกษาจำนวน 3 คน)

แผนภาพที่ 4 แสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาด้านความรู้ตามทัศนะของนักศึกษา รูปแบบที่ 1

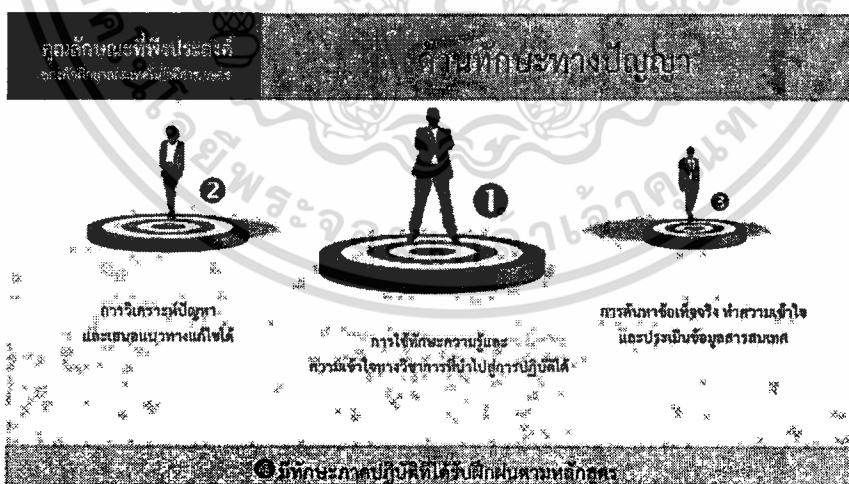

แผนภาพที่ 5 แสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาด้านความรู้ตามทัศนะของนักศึกษา รูปแบบที่ 2

นอกจากนั้น นักศึกษาบางส่วนที่มีทัศนะต่อทักษะย่อยในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ของนักศึกษาที่หลากหลาย เช่น นักศึกษามีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะย่อยในด้านการมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา และการตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และ

ข้อบังคับมีความสำคัญเท่ากัน (นักศึกษาจำนวน 1 คน) นักศึกษามีความคิดเห็นว่าทักษะย่อยในด้านการมีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชาควรให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก เนื่องจากความสนใจในความก้าวหน้าจะทำให้นักศึกษาได้รับการพัฒนามากขึ้น (นักศึกษาจำนวน 1 คน) และนักศึกษามีความคิดเห็นว่าทักษะย่อยในด้านการตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับมีความเชื่อมโยงกับการมีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (นักศึกษาจำนวน 1 คน)

ด้านทักษะทางปัญญา นักศึกษาทุกคนมีความเห็นว่าทักษะย่อยในคุณลักษณะย่อยทั้ง 4 ประการมีความเหมาะสม โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติที่สอดคล้องกับทัศนะของผู้ประกอบการในการเรียงลำดับทักษะย่อยโดยเริ่มต้นจากสามารถใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้ สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศ และมีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตร (นักศึกษาจำนวน 16 คน) ดังแผนภาพที่ 6 โดยนักศึกษาได้ให้คะแนนเพิ่มเติมว่าการมีทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการในลำดับที่ 1 จะเป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่ทักษะในลำดับอื่นๆ ตามมา นักศึกษาบางส่วนยังมีทัศนคติเพิ่มเติมว่านักศึกษาจะต้องมีความสามารถในระดับหนึ่งที่พอปฏิบัติได้และต้องแก้ไขปัญหาโดยใช้ความรู้ที่เกี่ยวข้องจึงจะเป็นการแก้ไขปัญหได้อย่างถูกต้องและถูกทาง โดยการหาข้อมูลควรจะต้องมาจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย และนักศึกษาคนหนึ่งยังมีทัศนคติว่าคุณลักษณะทั้งสี่ประการเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่หลักสูตรควรพัฒนาให้แก่ศึกษา นอกจากนั้นนักศึกษาส่วนหนึ่งยังสะท้อนถึงคุณลักษณะเกี่ยวกับการมีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตรที่บางภาควิชาหรือบางหลักสูตรยังให้ความสำคัญน้อยเกินไป นักศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะให้ภาควิชาหรือหลักสูตรเพิ่มความสำคัญในการจัดให้มีการฝึกปฏิบัติที่มากขึ้น

แผนภาพที่ 6 แสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาด้านทักษะทางปัญญาตามทัศนะของนักศึกษา

แต่นักศึกษาบางส่วนที่มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางปัญญาในนักศึกษาที่แตกต่างจากทัศนะของผู้ประกอบการ เช่น นักศึกษามีความคิดเห็นว่าสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความ

เข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศควรมีลำดับก่อนสามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางการแก้ไขได้ โดยนักศึกษาได้ระบุเหตุผลว่านักศึกษาควรจะต้องเข้าใจในข้อเท็จจริงต่างๆ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขถึงจะทำให้การแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (นักศึกษาจำนวน 2 คน) นักศึกษามีความคิดเห็นว่าควรให้ความสำคัญกับการมีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตรมาเป็นลำดับที่สอง เพราะหากนักศึกษามีความรู้แต่ปฏิบัติงานไม่ได้ก็ทำให้การเรียนการสอนไม่เกิดประโยชน์ (นักศึกษาจำนวน 1 คน) นักศึกษามีความคิดเห็นว่าควรมีการเรียงลำดับจากการให้ความสำคัญเรื่องสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้ และสามารถใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้ โดยนักศึกษาได้ให้ระบุเหตุผลเพิ่มเติมว่าหากเกิดปัญหานักศึกษาควรจะมีการค้นหาข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจในปัญหาเป็นลำดับแรกจากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหา

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติที่สอดคล้องกับทัศนคติของผู้ประกอบการในการเรียงลำดับทักษะย่อยโดยเริ่มต้นจากการความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มมาเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิก การวางแผนและการรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และการวางตัวและแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ (นักศึกษาจำนวน 14 คน) ดังแผนภาพที่ 7 โดยนักศึกษากลุ่มนี้ยังได้เพิ่มเติมทักษะย่อยที่ควรปลูกฝังในนักศึกษานั้นคือ การมีภาวะผู้นำ การรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นในเรื่องที่สามารถช่วยเหลือได้ และทักษะความเกื้อกูลและมีน้ำใจต่อกัน และนักศึกษายังมีทัศนคติเพิ่มเติมอีกว่าหากนักศึกษามีภาวะผู้นำจะทำให้เกิดความรับผิดชอบและทักษะย่อยอื่นๆ ตามมาในอนาคต

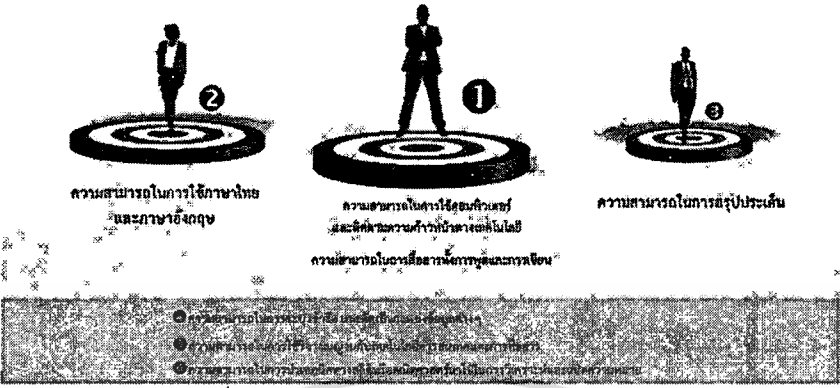
แผนภาพที่ 7 แสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบตามทัศนคติของนักศึกษา

แต่นักศึกษาบางส่วนที่มีทักษะต่อทักษะย่อยในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบของนักศึกษาที่แตกต่างจากทักษะของผู้ประกอบการ เช่น นักศึกษามีความคิดเห็นว่าความสามารถในการปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นในฐานะผู้นำและสมาชิกควรมีลำดับก่อนการความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่ม โดยนักศึกษาได้ระบุเหตุผลว่า หากนักศึกษาเรียนรู้ที่จะปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้แล้วความรับผิดชอบจะเกิดตามมา (นักศึกษาจำนวน 2 คน) นักศึกษามีความคิดเห็นว่าควรเรียงลำดับความสำคัญจากความสามารถในการปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นในฐานะผู้นำและสมาชิกมาเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ การวางแผนและการรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่ม และการวางตัวและแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ (นักศึกษาจำนวน 1 คน) นักศึกษามีความคิดเห็นว่าควรมีการเรียงลำดับจากการให้ความสำคัญเรื่องการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองมาก่อนการปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิก โดยนักศึกษาได้ระบุเหตุผลว่าหากนักศึกษามีความรับผิดชอบและพัฒนาตนเองแล้วก็จะสามารถที่จะปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (นักศึกษาจำนวน 1 คน) และนักศึกษามีความความคิดเห็นด้วยกับทักษะย่อย 3 ประการเท่านั้น นั่นคือ การความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่ม การวางแผนและการรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และการวางตัวและแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่เท่านั้น (นักศึกษาจำนวน 1 คน)

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นักศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะที่สอดคล้องกับทักษะของผู้ประกอบการในการเรียงลำดับทักษะย่อยโดยเริ่มต้นจากความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียน และมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นลำดับแรกเช่นเดียวกัน รองลงมาคือ มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีความสามารถในการสรุปประเด็น มีความสามารถในการระบุ เข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาได้ มีวิจรณ์ญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม และความสามารถในการนำเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์และแปลความหมาย (นักศึกษาจำนวน 16 คน) ดังแผนภาพที่ 8 โดยนักศึกษาได้ให้ทักษะเพิ่มเติมว่าการเรียงลำดับความสำคัญของทักษะย่อยควรเป็นเช่นนี้แต่ในขณะเดียวกันก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานที่ได้รับมอบหมายด้วย และทักษะเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษว่าควรมีภาษาอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย เช่น ภาษาของกลุ่มประเทศใน AEC (Asean Economics Community) หรือภาษาที่ 3

คุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของบัณฑิตยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21

ความสามารถวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร
และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

แผนภาพที่ 8 แสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามทัศนะของนักศึกษา

แต่นักศึกษาบางส่วนที่มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่แตกต่างจากทัศนะของผู้ประกอบการ เช่น นักศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษควรมีความสำคัญในลำดับที่เท่าเทียมกัน (นักศึกษาจำนวน 1 คน) นักศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าความสามารถในการระบุ เข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาควรเกิดขึ้นเป็นลำดับที่สอง เพราะแหล่งข้อมูลในปัจจุบันมีความหลากหลายจึงควรให้ความสำคัญมากขึ้น (นักศึกษาจำนวน 1 คน) นักศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าควรเรียงลำดับเป็นความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นลำดับแรกเช่นเดียวกัน รองลงมาคือ มีความสามารถในการสรุปประเด็น มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีความสามารถในการระบุ เข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาได้ ความสามารถในการนำเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์และแปลความหมาย และมีวิจรรย์ญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม ตามลำดับ (นักศึกษาจำนวน 1 คน) นักศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าควรเรียงลำดับเป็นความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นลำดับแรกเช่นเดียวกัน รองลงมาคือ มีความสามารถในการระบุ เข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาได้ มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีความสามารถในการสรุปประเด็น มีวิจรรย์ญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม และความสามารถในการนำเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์และแปลความหมาย ตามลำดับ (นักศึกษาจำนวน 1 คน)

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์การศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ทั้งการเขียนเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้าน
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาตามทัศนะของอาจารย์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาตามทัศนะของอาจารย์ จากกระบวนการจัดสนทนากลุ่มย่อย ตัวแทนอาจารย์จากหลักสูตรต่างๆ ที่จัดการเรียนการสอนในคณะเทคโนโลยีการเกษตร พบว่าคณาจารย์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผลการสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาตามทัศนะของผู้ประกอบการ ทั้งในด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงนำมาสู่การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงรูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตรโดยความคิดเห็นส่วนใหญ่ให้น้ำหนักที่ย่อยที่มีความสำคัญในลำดับแรกของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในแต่ละด้านมาจัดสรรประเด็นเด่นเพื่อเชื่อมโยงเป็นคำขวัญหรือสโลแกนในการสื่อสารไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับจัดการเรียนการสอนของคณะเทคโนโลยีการเกษตร ซึ่งคำขวัญหรือสโลแกนที่คณาจารย์ทุกท่านเห็นพ้องต้องกันคือ “รู้จริง ทำเป็น คุณธรรมเด่น สื่อสารถูกต้อง คล่องเทคโนโลยี” โดยคณาจารย์มีความคิดเห็นว่าการสื่อสารคำขวัญนี้ผ่านวิธีการสื่อสารหลากหลายรูปแบบ เช่น การสื่อสารสู่กลุ่มผู้ประกอบการและนักศึกษาในกิจกรรมปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ การสื่อสารผ่านผู้ประกอบการที่มาบรรยายในกิจกรรมปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ การสื่อสารสู่นักศึกษาปัจจุบันผ่านป้ายและกิจกรรมรณรงค์ต่างๆ เป็นต้น

จากการศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังตามทัศนะของผู้ประกอบการ นักศึกษา และอาจารย์ ดังที่กล่าวมา สามารถสรุปลำดับความสำคัญของทักษะย่อยในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้าน ได้ดังตารางที่ 40 ดังนี้

ตารางที่ 40 แสดงผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรตามทัศนะของผู้ประกอบการ นักศึกษา และอาจารย์เรียงตามลำดับความสำคัญของทักษะย่อย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ลำดับความสำคัญของทักษะย่อยตามทัศนะของกลุ่มต่าง ๆ			
	ผู้ประกอบการ	นักศึกษา	อาจารย์	ค่าเฉลี่ย
1) มีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	3	3	3	3
2) แสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1
3) มีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	2	2	2	2
4) เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับองค์กรและสังคม	5	5	5	5
5) เคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น	4	4	4	4

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ลำดับความสำคัญของทักษะย่อยตามทักษะของกลุ่มต่าง ๆ			
	ผู้ประกอบการ	นักศึกษา	อาจารย์	สถาป
ด้านความรู้				
1) มีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กัน	1	1	1	1
2) มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง	4	4	3	4
3) มีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา	2	2	2	2
4) ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ	3	3	4	3
ด้านทักษะทางปัญญา				
1) สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศ	3	3	3	3
2) สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้	2	2	2	2
3) สามารถใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้	1	1	1	1
4) มีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตร	4	4	4	4
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ				
1) มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่ม	1	1	1	1
2) สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม	2	2	2	2
3) การวางตัวและแสดงความคิดเห็นเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่	4	4	4	4
4) สามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง	3	3	3	3
ด้านทักษะในการวิเคราะห์ การสื่อสาร และกรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
1) มีความสามารถในการนำเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์และแปลความหมาย	6	6	6	6
2) มีความสามารถในการสรุปประเด็น	3	3	3	3
3) มีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งการพูดและการเขียน	1	1	1	1
4) มีความสามารถในการระบุ เข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาได้	4	4	4	4
5) มีวิจรณ์ญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม	5	5	5	5
6) มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	2	2	2	2
7) มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	1	1	1	1

4.2 รูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา ในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผลการจากศึกษาและการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาจากทัศนะของผู้ประกอบการ นักศึกษา และอาจารย์ได้นำไปสู่การร่วมคิดร่วมวางแผนเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารในการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาโดยการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มย่อยของนักศึกษา และคณาจารย์ที่สามารถสรุปรูปแบบการสื่อสารในการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาที่มีการวางแผนตามองค์ประกอบของการสื่อสารดังแนวคิดของ David K. Berlo ที่ประกอบด้วยผู้ส่งสาร (Source) สาร (Message) ช่องทางการสื่อสาร (Channel) และผู้รับสาร (Receiver) ดังนี้

ผู้ส่งสาร (Sender) ผู้ที่สามารถทำหน้าที่ในการส่งสารเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตรเป็นได้ทั้งผู้ประกอบการ อาจารย์ ศิษย์เก่า รุ่นพี่ และนักศึกษาที่จะทำหน้าที่ในการสื่อสารเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาทั้ง 5 ด้านไปสู่ศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรในปัจจุบัน และนักเรียนที่สนใจเข้าศึกษาต่อในคณะเทคโนโลยีการเกษตรในอนาคตอีกด้วย นอกจากนี้สื่อมวลชนยังสามารถเป็นผู้ส่งสารที่จะทำการสื่อสารไปสู่นักศึกษาและนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในภาพรวมของประเทศได้อีกด้วย

สาร (Message) เนื้อหาสารที่จะทำการถ่ายทอดไปสู่ผู้รับสารส่วนใหญ่จะเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้านทั้งในภาพรวมและทักษะย่อยในแต่ละด้านตามผลการวิจัยในหัวข้อที่ 1 ซึ่งผู้ส่งสารสามารถถ่ายทอดได้ในหลากหลายรูปแบบ อาทิ การถ่ายทอดผ่านประสบการณ์จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง การปลูกฝังคำสอนจากอาจารย์ การเผยแพร่คุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้นักศึกษบางส่วนยังเสนอให้มีการสื่อสารคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรผ่านคำขวัญหรือสโลแกนที่นำทักษะย่อยที่สำคัญที่สุดของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาทั้ง 5 ด้านมาเชื่อมโยงกัน เช่น “วิสัยทัศน์ก้าวไกล ใส่ใจเรียนรู้ เชิดชูคุณธรรม” “ขยันหมั่นเพียร ศึกษารอบด้าน มุ่งพัฒนาเกษตรกรรมไทย” “ซื่อสัตย์ อดทน สู้งาน” “เข้มแข็ง อดทน มุ่งมั่นลุยแปลงเกษตร” “ซื่อสัตย์ เรียนดี มีวินัย” “ซื่อสัตย์ อดทน ตรงเวลา” เป็นต้น ส่วนในทัศนะของคณาจารย์ได้นำทักษะย่อยของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในแต่ละด้านมาเชื่อมโยงเป็นคำขวัญหรือสโลแกนที่ว่า “รู้จริง ทำเป็น คุณธรรมเด่น สื่อสารถูกต้อง คล่องเทคโนโลยี” โดยคำขวัญนี้จะใช้ในการสื่อสารทั้งกับกลุ่มนักศึกษาโดยตรงเพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกจากนี้คณาจารย์ยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าในการสื่อสารควรดำเนินการสื่อสารในหลากหลายรูปแบบ เช่น การสื่อสารสู่ผู้ปกครอง และนักศึกษาผ่านเวทีปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ การสื่อสารผ่านผู้ประกอบการในเวทีต่างๆ การสื่อสารผ่านศิษย์เก่า การสื่อสารผ่านแผ่นป้ายรณรงค์ในสถานที่ต่างๆ รอบคณะหรือสื่อประชาสัมพันธ์อื่นๆ ทั้งช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อให้เกิดการสื่อสารคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปสู่กลุ่มนักศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร

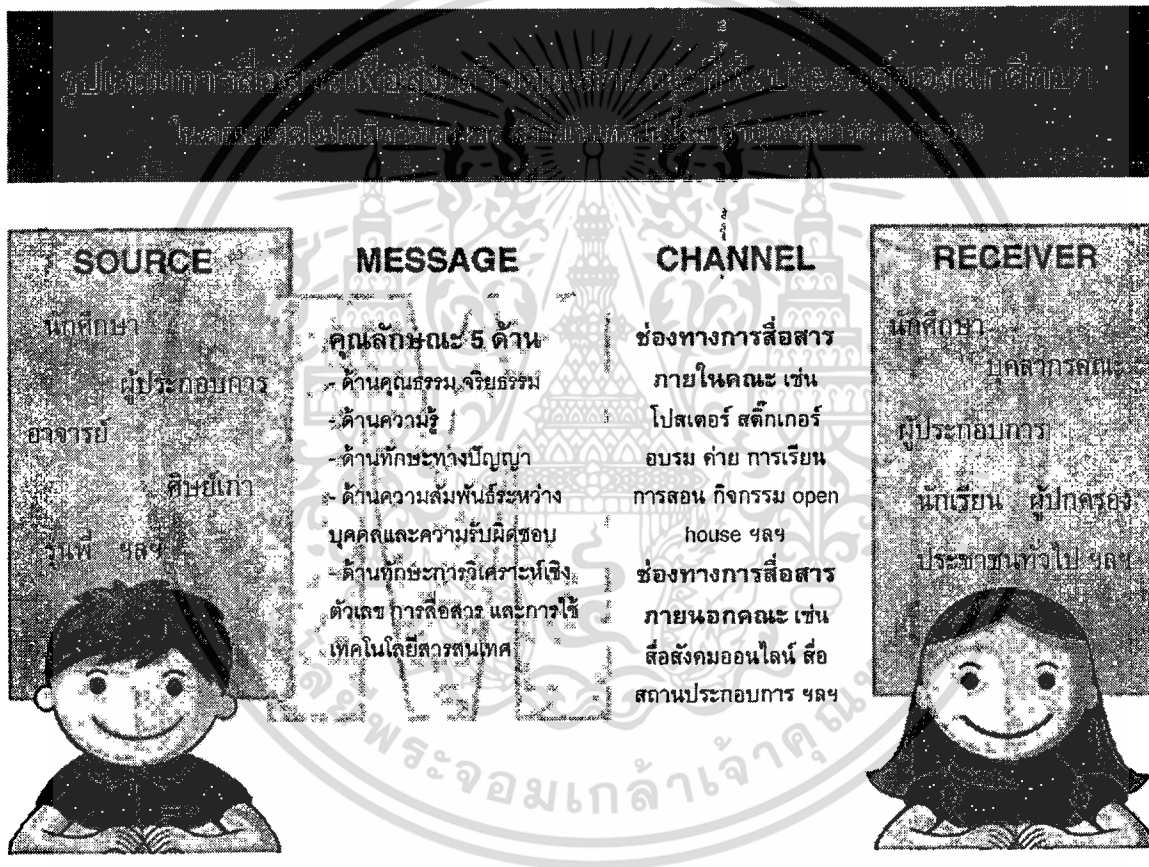
ช่องทางการสื่อสาร (Channel) ช่องทางการสื่อสารที่ควรใช้ในการถ่ายทอดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปสู่ศึกษาและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตรควรใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายเพื่อผสานพลังในการสื่อสารคุณลักษณะที่

ฟังประสงค์ไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยแบ่งออกเป็นช่องทางการสื่อสารภายในบริเวณคณะเทคโนโลยีการเกษตร ได้แก่ การใช้สื่อโปสเตอร์ติดบริเวณต่างๆ ของคณะ เช่น ห้องน้ำ ลิฟท์ บอร์ด ฯลฯ การใช้สื่อสติ๊กเกอร์รณรงค์ตามสถานที่หรืออุปกรณ์ต่างๆ เช่น บ่อปลา ถังอาหารปลา ฯลฯ การจัดนิทรรศการแสดงคุณลักษณะที่ฟังประสงค์ การจัดอบรมหรือค่ายเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่ฟังประสงค์ การจัดเป็นประเด็นพูดคุยประกอบในเนื้อหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน การถ่ายทอดผ่านรายการโทรทัศน์ในคณะ การจัดกิจกรรมถ่ายทอดประสบการณ์จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง เป็นต้น ซึ่งช่องทางการสื่อสารภายในบริเวณคณะเทคโนโลยีการเกษตรเป็นช่องทางการสื่อสารสำหรับผู้รับสารที่เป็นนักศึกษาหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้เข้ามาใช้พื้นที่ของคณะ แต่ช่องทางการสื่อสารภายในบริเวณคณะเทคโนโลยีการเกษตรยังสามารถใช้เป็นช่องทางการสื่อสารให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอีกกลุ่มหนึ่งที่มีโอกาสในการเข้ามาใช้พื้นที่ของคณะในบางครั้งบางเวลาเท่านั้น เช่น การใช้กิจกรรม open house เป็นช่องทางการสื่อสารไปสู่ผู้รับสารที่เป็นนักเรียนที่สนใจเข้าศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตรได้เข้ามาเรียนรู้ถึงคุณลักษณะที่ฟังประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตรก่อนเข้าสมัครเรียนในคณะ และสำหรับช่องทางการสื่อสารภายนอกบริเวณคณะเทคโนโลยี ได้แก่ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ทั้ง Facebook Youtube และสื่ออื่นๆ ในการเผยแพร่คุณลักษณะที่ฟังประสงค์ของนักศึกษาผ่านคลิปวิดีโอ หนังสือ อินโฟกราฟิก สติ๊กเกอร์ไลน์ และอื่นๆ การใช้สื่อของสถานประกอบการในการเผยแพร่คุณลักษณะที่ฟังประสงค์ เป็นต้น เพื่อเผยแพร่คุณลักษณะที่ฟังประสงค์ไปสู่นักศึกษาและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตรอีกด้วย

ผู้รับสาร (Receiver) ผู้รับสารหลักในรูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่ฟังประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร คือ นักศึกษาปัจจุบันที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1-4 นอกจากนั้นยังมีผู้รับสารรอง ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร ผู้ประกอบการ นักเรียนที่สนใจเข้าศึกษาต่อ และประชาชนทั่วไป ที่กระบวนการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่ฟังประสงค์จะต้องทำการสื่อสารไปสู่กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ให้ครอบคลุม

จากผลการสนทนากลุ่มย่อยสามารถสรุปรูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่ฟังประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบังได้ว่าการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่ฟังประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตรควรเป็นการสื่อสารในรูปแบบบูรณาการที่มีการวางแผนให้เกิดการสื่อสารหลากหลายรูปแบบที่ร่วมมือให้เกิดพลังของการสื่อสารคุณลักษณะที่ฟังประสงค์ไปสู่กลุ่มเป้าหมายทั้งกลุ่มเป้าหมายหลักคือนักศึกษา และกลุ่มเป้าหมายรอง เช่น บุคลากรในคณะเทคโนโลยีการเกษตร ผู้ประกอบการ นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป เป็นต้น ซึ่งในกระบวนการสื่อสารแบบบูรณาการสามารถวางแผนให้เกิดการผสมพลังระหว่างการสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารแบบกลุ่ม การสื่อสารสาธารณะ และการสื่อสารมวลชนให้มีการดำเนินการกิจกรรมการสื่อสารในประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ฟังประสงค์ร่วมกันตามแผนการดำเนินการที่มีการวางไว้อย่างเหมาะสมเพื่อให้การสื่อสารทุกรูปแบบได้ร่วมกันต่อยอดคุณลักษณะที่ฟังประสงค์ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย เช่น การวางแผนการสื่อสารคุณลักษณะที่ฟังประสงค์ผ่านการสื่อสารระหว่างบุคคลที่ศิษย์เก่ารุ่นพี่บอกเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะที่ฟังประสงค์ให้แก่นักศึกษาปัจจุบันที่ตนเองสนิท

ขณะเดียวกันอาจารย์ก็ทำการสื่อสารแบบกลุ่มโดยสอดแทรกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นักศึกษา ผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน และประชาสัมพันธ์คณะเทคโนโลยีการเกษตรก็ทำการสื่อสารคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อโซเชียลเน็ตเวิร์กซึ่งเป็นการสื่อสารแบบกลุ่มใหญ่หรือสื่อสารสาธารณะ เป็นต้น โดยเนื้อหาที่ผู้ส่งสารทำการถ่ายทอดสามารถดำเนินการได้ทั้งการถ่ายทอดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้านในภาพรวมหรือการนำเสนอทักษะย่อยให้แก่ผู้รับสารโดยอาจจะเป็นการถ่ายทอดโดยตรงหรือการถ่ายทอดผ่านคำขวัญหรือสโลแกนต่างๆ ผ่านช่องทางการสื่อสารทั้งภายในและภายนอก คณะเทคโนโลยีการเกษตร ซึ่งสามารถสรุปรูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังได้ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ 9 แสดงรูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษา ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ คณาจารย์ และนักศึกษา และเพื่อศึกษารูปแบบ การสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร ที่ครอบคลุม คุณลักษณะทั้ง 5 ด้าน คือ

ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) สถานประกอบการ นักศึกษา และคณาจารย์มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรมว่านักศึกษาควรจะต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ คือ ลำดับที่ 1 การแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอมีความสำคัญมากที่สุด ลำดับที่ 2 มีวินัยและรับผิดชอบต่องานและสังคม ลำดับที่ 3 มีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ลำดับที่ 4 เคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และลำดับที่ 5 เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับองค์กรและสังคม ตามลำดับ

ด้านความรู้ (Knowledge) สถานประกอบการ นักศึกษา และคณาจารย์มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความรู้ว่านักศึกษาควรจะต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ คือ ลำดับที่ 1 การมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กันมีความสำคัญมากที่สุด ลำดับที่ 2 มีความคุ้นเคยและสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา ลำดับที่ 3 ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และข้อบังคับ และลำดับที่ 4 มีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) สถานประกอบการ นักศึกษา และคณาจารย์มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะทางปัญญาว่านักศึกษาควรจะต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ คือ ลำดับที่ 1 ความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้มีความสำคัญมากที่สุด ลำดับที่ 2 ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้ ลำดับที่ 3 ความสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ ประเมินข้อมูลสารสนเทศ และลำดับที่ 4 มีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตร ตามลำดับ

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) สถานประกอบการ นักศึกษา และคณาจารย์มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบว่านักศึกษาควรจะต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับ

ความสำคัญ คือ ลำดับที่ 1 การมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและงานกลุ่มมีความสำคัญมากที่สุด ลำดับที่ 2 ความสามารถในการปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งฐานะผู้นำและสมาชิกกลุ่ม ลำดับที่ 3 ความสามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และลำดับที่ 4 การวางตัวและแสดงความคิดเห็นเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ ตามลำดับ

และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) สถานประกอบการ นักศึกษา และคณาจารย์มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศว่านักศึกษาควรจะต้องมีทักษะย่อยที่เรียงลำดับความสำคัญ คือ ลำดับที่ 1 ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีความสำคัญมากที่สุดเท่ากัน ลำดับที่ 2 ความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ลำดับที่ 3 ความสามารถในการสรุปประเด็น ลำดับที่ 4 มีความสามารถในการระบุ เข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา ลำดับที่ 5 มีวิจรณ์ญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม และลำดับที่ 6 มีความสามารถในการนำเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์และแปลความหมาย ตามลำดับ

2. รูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

รูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า การสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตรควรเป็นการสื่อสารในรูปแบบบูรณาการที่มีการวางแผนการใช้รูปแบบการสื่อสารที่หลากหลายผสมผสานกันอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดการเผยแพร่หรือถ่ายทอดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปสู่กลุ่มเป้าหมายทั้งกลุ่มเป้าหมายหลักคือนักศึกษา และกลุ่มเป้าหมายรอง เช่น บุคลากรในคณะเทคโนโลยีการเกษตร ผู้ประกอบการ นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป เป็นต้น ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสื่อสารคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด โดยกระบวนการสื่อสารแบบบูรณาการสามารถวางแผนการสื่อสารตามองค์ประกอบของการสื่อสารได้ดังนี้

ผู้ส่งสาร (Sender) เป็นผู้ที่สามารถทำหน้าที่ในการส่งสารเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตรไปสู่ผู้รับสาร ซึ่งผู้ส่งสารเป็นได้ทั้งผู้ประกอบการ อาจารย์ ศิษย์เก่า รุ่นพี่ และนักศึกษา นอกจากนี้ผู้ส่งสารยังอาจเป็นสื่อมวลชนที่จะทำการสื่อสารคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในภาพรวมของประเทศไปสู่ประชาชนทั่วไปได้อีกด้วย

สาร (Message) เนื้อหาสารที่ผู้ส่งสารทำการถ่ายทอดสามารถดำเนินการได้ทั้งการถ่ายทอดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้านในภาพรวมหรือการนำเสนอทักษะย่อยให้แก่ผู้รับสารโดยอาจจะเป็นการถ่ายทอดโดยตรงหรือการถ่ายทอดผ่านคำขวัญหรือสโลแกนต่าง ๆ

ช่องทางการสื่อสาร (Channel) ช่องทางการสื่อสารที่ควรใช้ในการถ่ายทอดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปสู่นักศึกษาและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตรสามารถใช้ช่องทางการสื่อสารทั้งภายในคณะเทคโนโลยีการเกษตร เช่น โปสเตอร์ การอบรม การเรียนการสอน ฯลฯ และภายนอกคณะเทคโนโลยีการเกษตร เช่น สื่อสังคมออนไลน์ สื่อของสถานประกอบการ ฯลฯ

ผู้รับสาร (Receiver) ผู้รับสารหลักในรูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในคณะเทคโนโลยีการเกษตร คือ นักศึกษาปัจจุบันที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1-4 และผู้รับสารรอง ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาของคณะเทคโนโลยีการเกษตร ผู้ประกอบการ นักเรียนที่สนใจเข้าศึกษาต่อ และประชาชนทั่วไป

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการดำเนินการวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยผลการศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังส่วนใหญ่สอดคล้องกับผลการศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จากงานวิจัยของกิตติพร เนาว์สุวรรณ และประไพพิศ สิงหเสม (2557) ได้ชี้ให้เห็นว่า คุณลักษณะบัณฑิตไทยที่ควรได้รับการสร้างและพัฒนาเพื่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนทั้งสิ้น 4 คุณลักษณะ คือ

การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิด แก้ปัญหาและตัดสินใจอย่างถูกต้องในสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถผลิตนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งจากผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งผู้ประกอบการ นักศึกษา และคณาจารย์ได้สะท้อนถึงความต้องการในการพัฒนานักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรให้เป็นผู้ที่คิดวิเคราะห์โดยกระจายอยู่ในทักษะย่อยของคุณลักษณะด้านทักษะทางปัญญาที่ได้ให้ความสำคัญกับความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติได้ ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขได้ และความสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ ประเมินข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งทักษะย่อยเหล่านี้จะมีส่วนในการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ที่จะเป็นปัจจัยสำคัญในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

คุณธรรมจริยธรรม (Morality) ประพฤติปฏิบัติที่ตรงไปตรงมาตามกฎระเบียบและการดำเนินชีวิตของสังคม สามารถทำงานและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความรู้ ภายใต้การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเชิงรุกจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ซึ่งจากผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งผู้ประกอบการ นักศึกษา และคณาจารย์ได้สะท้อนถึงความต้องการในการพัฒนานักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม โดยมีการระบุเป็นคุณลักษณะเฉพาะในด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics

and moral) ที่มีทักษะย่อยในการส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ การแสดงความซื่อสัตย์อย่างสม่ำเสมอมีความสำคัญลำดับแรก รองลงมา คือ มีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ เคารพสิทธิและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และเคารพกฎระเบียบและข้อบังคับองค์กรและสังคม ตามลำดับ นอกจากนี้การส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมยังสอดแทรกในทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม และสามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อีกด้วย

การใช้เทคโนโลยีและทักษะภาษาอังกฤษ (Using Technology and English Skill) เพื่อให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลและข้อเท็จจริงขององค์ความรู้สากลอย่างถูกต้อง ส่งผลให้เกิดการผลิตนวัตกรรมที่ทันสมัย มีคุณภาพสูง ซึ่งจากผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งผู้ประกอบการ นักศึกษา และคณาจารย์ได้สะท้อนถึงความต้องการในการพัฒนานักศึกษาด้านเทคโนโลยีการเกษตรให้เป็นผู้ที่มีทักษะการใช้เทคโนโลยีและมีทักษะภาษาอังกฤษ โดยมีการระบุเป็นคุณลักษณะเฉพาะในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) ที่ได้ให้ความสำคัญกับทักษะย่อยเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน และความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากที่สุด รองลงมา คือ ความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความสามารถในการสรุปประเด็น ความสามารถในการระบุ เข้าถึง และคัดเลือกแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา มีวิจารณ์ญาณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม และความสามารถในการนำเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์และแปลความหมาย ตามลำดับ ซึ่งทักษะย่อยต่างๆ เหล่านี้นอกจากจะส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีทักษะการใช้เทคโนโลยีและทักษะภาษาอังกฤษแล้วยังส่งเสริมทักษะด้านอื่นๆ ให้แก่นักศึกษาด้านเทคโนโลยีการเกษตรเพิ่มเติมอีกด้วย เช่น ความสามารถในการสรุปประเด็น ความสามารถในการใช้ภาษาไทย และการรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ฯลฯ

แต่สำหรับคุณลักษณะสุดท้ายในด้านการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย (Thai Cultural Preservation) ที่มุ่งให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมต่างชาติและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยเพื่อรักษาความเป็นชาติไทยอย่างภาคภูมิใจเป็นคุณลักษณะที่ยังไม่ได้ถูกกล่าวถึงในผลการวิจัยที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งผู้ประกอบการ นักศึกษา และคณาจารย์ ซึ่งคณะเทคโนโลยีการเกษตรอาจจะนำไปทบทวนถึงความสำคัญของการพัฒนานักศึกษาให้เรียนรู้ในการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทยเพื่อวางแผนในการส่งเสริมคุณลักษณะด้านนี้ต่อไปในอนาคต

2. การพัฒนาทักษะพื้นฐานและทักษะเฉพาะด้านสู่ตลาดแรงงาน จากผลการศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาด้านเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังสามารถชี้ให้เห็นถึงการพัฒนากิจกรรมพื้นฐานและทักษะเฉพาะทางให้นักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยทักษะพื้นฐานจะปรากฏในทักษะย่อยของคุณลักษณะแต่ละด้านทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะ

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งในภาพรวมส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสุขกมล พันธุ์ไชย และเพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา (2555) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะทั่วไปของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต ซึ่งพบว่ามีทักษะทั่วไปที่พึงประสงค์ในบัณฑิตมากที่สุด 5 ลำดับแรก คือ 1. ด้านมีจรรยาบรรณทางวิชาการ และวิชาชีพ 2. ด้านมีจริยธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์ สุจริต 3. ด้านรับผิดชอบต่อหน้าที่และละเอียดรอบคอบในการทำงาน 4. ด้านมีความสามารถในการติดต่อและประสานงานกับผู้อื่น และ 5. ด้านมีวินัย ตรงต่อเวลา ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับทักษะย่อยของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร เช่น ด้านมีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ด้านมีจริยธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์ สุจริต และด้านรับผิดชอบต่อหน้าที่และละเอียดรอบคอบในการทำงานได้ถูกกล่าวถึงในทักษะย่อยของด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านมีความสามารถในการติดต่อและประสานงานกับผู้อื่นได้ถูกกล่าวถึงในทักษะย่อยของด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และในบางส่วนของทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการติดต่อและประสานงานกับผู้อื่นให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นต้น ซึ่งทักษะพื้นฐานเหล่านี้จะมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา นักศึกษาให้สำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตที่เติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศ

และในส่วนของทักษะเฉพาะทาง จากผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใน นักศึกษาที่เป็นทักษะเฉพาะทางของแต่ละหลักสูตรที่นักศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต เช่น คุณลักษณะด้านความรู้และ ด้านทักษะทางปัญญาที่มีการให้ความสำคัญกับทักษะย่อยที่เกี่ยวข้องกับทักษะเฉพาะทาง อาทิ ด้าน ความรู้มีทักษะย่อยเกี่ยวกับการมีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติที่สัมพันธ์กัน การมีความคุ้นเคย และสนใจกับความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชา และการมีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ด้านทักษะ ทางปัญญามีทักษะย่อยเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทางวิชาการที่ นำไปสู่การปฏิบัติได้ และการมีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักสูตร ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งผู้ประกอบการ นักศึกษา และคณาจารย์ได้สะท้อนคุณลักษณะของนักศึกษาที่มีความครอบคลุมทั้ง ทักษะพื้นฐานและทักษะเฉพาะทางที่นักศึกษาจะออกไปสู่โลกการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหาของผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่เป็นแรงงานรุ่นใหม่
ภายใต้มาตรฐานผลการเรียนรู้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552
โดย ดร.พัชรา เอี่ยมกิจการ
สาขาวิชา พัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร
คณะ เทคโนโลยีการเกษตร
มหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ข้อมูลประกอบการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

ข้อมูลประกอบการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

แบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

เรื่อง คุณลักษณะที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่เป็นแรงงานรุ่นใหม่ ภายใต้มาตรฐานผลการเรียนรู้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

คำชี้แจง ขอให้ท่านตรวจสอบข้อความว่ามีความสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการหรือไม่ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

ทำเครื่องหมาย ✓	ในช่อง +1 เมื่อท่านเห็นว่า	ท่านแน่ใจว่าข้อความมีความสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ
ทำเครื่องหมาย ✓	ในช่อง 0 เมื่อท่านเห็นว่า	ท่านไม่แน่ใจว่าข้อความมีความสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ
ทำเครื่องหมาย ✓	ในช่อง -1 เมื่อท่านเห็นว่า	ท่านแน่ใจว่าข้อความไม่มีความสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ

ในกรณีที่ท่านมีความเห็นหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงนิยามและข้อความแต่ละข้อ โปรดเขียนข้อเสนอแนะของท่านลงในช่องเสนอแนะหรืออาจให้ข้อเสนอแนะโดยตรงแก่ผู้วิจัย จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

ลำดับ	รายละเอียด	คุณลักษณะเฉพาะของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	หมายเหตุ
		1	2	3		
คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง						
1	เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง	1	1	1	1	ใช้ได้
2	อายุ ☐ 1. ต่ำกว่า 20 ปี ☐ 2. 20-30 ปี ☐ 3. 31-40 ปี ☐ 4. 41-50 ปี ☐ 5. 51-60 ปี ☐ 6. มากกว่า 60 ปี	1	1	1	1	ใช้ได้
3	ระดับการศึกษา ☐ 1. ต่ำกว่าประถมศึกษา ☐ 2. ประถมศึกษา ☐ 3. มัธยมศึกษา ☐ 4. อาชีวศึกษา ☐ 5.ปริญญาตรี ☐ 6. ปริญญาโท ☐ 7. ปริญญาเอก ☐ 8. อื่นๆ (ระบุ) _____	1	1	1	1	ใช้ได้

ส่วนที่ 2 : ข้อมูลสถานประกอบการ

ลำดับ	รายละเอียด	คุณลักษณะเฉพาะของสถานประกอบการ			ค่า IOC	หมายเหตุ
		1	2	3		
คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง						
4	ชื่อหน่วยงาน/องค์กร/บริษัท/ธุรกิจ _____	1	1	1	1	ใช้ได้
5	ประเภทของสถานประกอบการ ☐ 1. ราชการ ☐ 2. องค์กรมหาชน/องค์กรในกำกับของรัฐ ☐ 3. รัฐวิสาหกิจ ☐ 4. บริษัทเอกชนไทย/ต่างชาติ ☐ 5. ธุรกิจส่วนตัว ☐ 6. อื่นๆ (ระบุ) _____	1	1	1	1	ใช้ได้
6	จำนวนบุคลากรของสถานประกอบการ (โดยประมาณ) _____ คน	1	1	1	1	ใช้ได้
7	สถานประกอบการเคยรับบัณฑิตคณะเทคโนโลยีการเกษตรเข้าปฏิบัติงานหรือไม่ ☐ 1. เคย (ตอบคำถามข้อ 8-10) ☐ 2. ไม่เคย (ตอบคำถามข้อ 11-13)	1	1	1	1	ใช้ได้

8	จำนวนบัณฑิตคณะเทคโนโลยีการเกษตรที่สถานประกอบการเคยรับเข้าปฏิบัติงาน (โดยประมาณ) _____ คน	1	1	1	1	ใช้ได้
9	สาขาวิชาของบัณฑิตคณะเทคโนโลยีการเกษตรที่สถานประกอบการเคยรับเข้าปฏิบัติงาน (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ 1. เกษตรศาสตร์ (พืชไร่) ☐ 2. เกษตรศาสตร์ (พืชสวน) ☐ 3. เกษตรศาสตร์ (เทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืช) ☐ 4. เกษตรศาสตร์ (ปฐพีวิทยา) ☐ 5. เกษตรศาสตร์ (การจัดการสิ่งแวดล้อมพืชสวน) ☐ 6. การจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม ☐ 7. พัฒนาการเกษตร ☐ 8. วิทยาศาสตร์การประมง ☐ 9. สัตวศาสตร์ ☐ 10. นิเทศศาสตร์เกษตร	1	1	1	1	ใช้ได้
10	ลักษณะงานที่บัณฑิตคณะเทคโนโลยีการเกษตรได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ 1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____	1	1	1	1	ใช้ได้
11	สาขาวิชาของบัณฑิตคณะเทคโนโลยีการเกษตรที่สถานประกอบการคิดว่าน่าจะรับเข้าปฏิบัติงาน (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ 1. เกษตรศาสตร์ (พืชไร่) ☐ 2. เกษตรศาสตร์ (พืชสวน) ☐ 3. เกษตรศาสตร์ (เทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืช) ☐ 4. เกษตรศาสตร์ (ปฐพีวิทยา) ☐ 5. เกษตรศาสตร์ (การจัดการสิ่งแวดล้อมพืชสวน) ☐ 6. การจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม ☐ 7. พัฒนาการเกษตร ☐ 8. วิทยาศาสตร์การประมง ☐ 9. สัตวศาสตร์ ☐ 10. นิเทศศาสตร์เกษตร	1	1	1	1	ใช้ได้

12	ลักษณะงานของบัณฑิตคณะเทคโนโลยีการเกษตรที่สถาน ประกอบการคิดว่าน่าจะมอบหมายให้ปฏิบัติ 1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____	1	1	1	1	ใช้ได้
----	--	---	---	---	---	--------

22	10) การมีความตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ และ ข้อบังคับที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา									1	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
23	11) คุณลักษณะอื่นๆ ในด้านความรู้ที่พึงประสงค์ ได้แก่									1	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	ด้านทักษะทางปัญญา																
24	12) ความสามารถในการค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และ ประเมินข้อมูล แนวคิด และหลักฐานใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย									1	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
25	13) ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไข โดยคำนึงถึงความรู้ที่เกี่ยวข้อง									1	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
26	14) ความสามารถในการใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจทาง วิชาการ									1	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
27	15) การมีทักษะภาคปฏิบัติที่ได้รับฝึกฝนตามหลักสูตร									1	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
28	16) คุณลักษณะอื่นๆ ในด้านทักษะทางปัญญาที่พึงประสงค์ ได้แก่									1	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
	ด้านทักษะความสัมพันธ์ทางบุคคลและความรับผิดชอบ																
29	17) การมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย									1	0	0	0	0	0.33		แก้ไข โดยเพิ่มเติม "รายบุคคลและ งานกลุ่ม"
30	18) ความสามารถในการปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิก									1	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
31	19) ความสามารถในการวางตัวและแสดงความคิดเห็นอย่าง เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่									1	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
32	20) ความสามารถในการวางแผนและการรับผิดชอบในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง									1	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้

ส่วนที่ 4 : คุณลักษณะอื่นๆ ที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่เป็นแรงงานรุ่นใหม่
(นอกเหนือมาตรฐานผลการเรียนรู้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552)

ข้อที่	ข้อสายข้อ	ค่าความคาดหวัง			ค่า IOC	ประเมินผล
		1	2	3		
43	คุณลักษณะอื่นๆ ที่ผู้ประกอบการพึงประสงค์ในบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่เป็นแรงงานรุ่นใหม่ ที่นอกเหนือจากคุณลักษณะ 5 ด้านตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552	1	1	1	1	ใช้ได้

ส่วนที่ 5 : ข้อเสนอแนะ

ข้อที่	ข้อสายข้อ	ค่าความคาดหวัง			ค่า IOC	ประเมินผล
		1	2	3		
44	ท่านมีข้อเสนอแนะต่อบทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตอย่างไร	1	1	1	1	ใช้ได้
45	ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆ	1	1	1	1	ใช้ได้

ลงนาม.....

()

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาพกิจกรรมการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาในทัศนคติของนักศึกษา

ภาพกิจกรรมการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาในทัศนคติของคณาจารย์

เอกสารอ้างอิง

- Berlo, D.K.. (1960). The Process of Communication. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc.
- กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). นโยบายและแผนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2564), 5 มิถุนายน 2557. http://www.sti.or.th/th/images/stories/files/STPLAN_FINAL.pdf
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559), 5 มิถุนายน 2557. <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=46495&Key=news20>
- กิตติพร เหน็บสุวรรณ และประไพพิศ สิงหเสม. (2557). คุณลักษณะบัณฑิตไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 33(5), 212-222.
- คณะเทคโนโลยีการเกษตร. (2554). หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม (หลักสูตรฉบับปรับปรุง 2554).
- คณะเทคโนโลยีการเกษตร. (2554). หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ (หลักสูตรฉบับปรับปรุง 2554).
- คณะเทคโนโลยีการเกษตร. (2554). หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร (หลักสูตรฉบับปรับปรุง 2554).
- คณะเทคโนโลยีการเกษตร. (2554). หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร (หลักสูตรฉบับปรับปรุง 2554).
- คณะเทคโนโลยีการเกษตร. (2554). หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การประมง (หลักสูตรฉบับปรับปรุง 2554).
- คณะเทคโนโลยีการเกษตร. (2554). หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสัตวศาสตร์ (หลักสูตรฉบับปรับปรุง 2554).
- ฉวีวรรณ แจ่มกิจ และคณะ. (2554). คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร. คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ณรงค์ สมพงษ์. (2543). สื่อสารมวลชนเพื่องานส่งเสริม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทิตนา แคมมณี. (2557). อกวิวัฒน์การเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: บริษัท มาตา จำกัด.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2554). การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร, 5 กุมภาพันธ์ 2557. <http://www2.bot.or.th/statistics/ReportPage.aspx?reportID=729&language=th>
- ธเนศ ดั่งจิตเจริญเลิศ และคณะ. (2554). คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 29 พฤศจิกายน 2558. http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/epaper/july_dec2011/pdf/06.pdf

- บุญช่วย บุญมี และคณะ. (2556). รายงานวิจัยสถาบันเรื่องความต้องการบัณฑิตปริญญาตรีด้านการจัดการเทคโนโลยีและธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ปรมะ สตะเวทิน. (2546). การสื่อสารมวลชน: กระบวนการและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพการพิมพ์.
- ประเดิม น้ําใจ และคณะ. (2550). การเทียบเคียงสมรรถนะหลักสูตรบัณฑิตศึกษาศาสาส่งเสริมการเกษตรของสถาบันอุดมศึกษาไทย. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 45, 30 มกราคม – 2 กุมภาพันธ์ 2550 ณ สาขาส่งเสริมการเกษตรและคหกรรมศาสตร์ สาขาอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปาริชาติ สดภาพิตานนท์ สโรบล. (2542). การสื่อสาร : กลไกสำคัญในการก้าวเข้าสู่ประชาสังคมในศตวรรษที่ 21. วารสารนิเทศศาสตร์, 17, 3-22.
- พรณพัชร์ วิมลทรง. (2555). คุณลักษณะตามสภาพสภาพจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตระดับปริญญาตรี ตามความคิดเห็นขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 5(2), 39-52.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2548). คุณลักษณะบัณฑิต : ปริญญาอุดมศึกษาไทย 5 กลุ่ม, 18 มีนาคม 2558. www.dpu.ac.th/ces/download.php?filename=1377578414.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). ฐานข้อมูลภาวะการมีงานทำของบัณฑิตปีการศึกษา 2553, 5 มิถุนายน 2557. <http://www.job.mua.go.th/codes/index.php>.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (ปี 2555-2559), 5 มิถุนายน 2557. http://www.mua.go.th/users/bpp/developplan/download/higher_edu_plan/PlanHEdu11_2555-2559.pdf
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2557). สรุปสาระสำคัญการประชุมอภิวัฒน์การเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท มาตา จำกัด.
- สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559), 5 มิถุนายน 2557. <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf>
- สุขกมล พันธุ์ไชย และเพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา. (2555). การศึกษาคูณลักษณะทั่วไปของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (OJED), 7(1), 518-52.
- เสถียร เขยประทับ. (2542). ศักยภาพของสื่อมวลชนในการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวณี จันทะพงษ์. (2557). ตลาดแรงงานไทย : ข้อเท็จจริง สภาพปัญหาและทางออก, 5 มิถุนายน 2557. www.seminar.qif.or.th/File/DownloadFile/698.
- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. (2547). สื่อสารมวลชนเบื้องต้น: สื่อมวลชน วัฒนธรรม และสังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.